

ČASOPIS RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE

Řídí redakční kruh.

Ročník XV.

1 9 4 3

Číslo 2 — 3.

O B S A H:

Univ. docent Dr. František Roubík: Rodopis a vlastivěda	35
Dr. František Beneš: O rodopis podnikatelských rodů — uznání za věrnost k povolání	40
Red. Rudolf Kryl: Rod herce Jakuba Vojty-Slukova	45
František Teplý, archivář v. v.: Matriky — zřídlo rodopisu	48
Dr. Václav Bartůněk: Úmrtní matrika farního úřadu ve Slapech z roku 1688	51
Literatura	56
Zprávy	61
Z rodopisné společnosti v Praze	69
Rodopisná hlídka (Dotazy a odpovědi)	34 a 72

Vydáno s podporou ministerstva školství
Rodopisnou společností v Praze II, Těšnov č. 65.

Odpovědný redaktor: Jan Petr.

Vyšlo 15. června 1943.

RODOPISNÁ HLÍDKA.

Dotazy a odpovědi.

Dotazy:

Nedopatřením nebyla jména v rubrice „Dotazy“ v posledním čísle časopisu R. S. očíslována. Činíme tak dodatečně: 212. **Bouška**, 213. **Czerwenka**, 214. **Sklenář**, 215. **Křesadlo**, 216. **Láska**, 217. **Horčička**, 218. **Aggermann a pod.**, 219. **Cenefels**, 220. **Dejnek**.

FRANZL Oldřich Dr. poskytne zprávy z rodové kartotéky, obsahující 600 mužských příslušníků rodu Franzlů, Grégrů, Predlů a j. rodu spřízněných.

98. **Franzl** (Francl, Frantzl). Kde a kdy se narodil (asi 1787 v Posázaví) sládek Josef Franzl, syn Matěje, sládka a Františky, roz. Machovské? Zprávy o výskytu jména vítány pro rodovou kartotéku. Kdo by pořídil výpisky z matrik v Písku, Klatovech, Zruči a Ledči? Odměna podle dohody. O. F.
221. **Ponert** — **Ponerth** — **Pounerth** — **Pohnert** — (v 19. stol. povýšen do šlechtic. stavu) — význam příjmení a kde se vyskytují v 17.—18. stol.?
222. **Bohuslav**. Na Mladoboleslavsku pravděpodobně v okolí Dobrovic, narodil se manželům Václavu Bohuslavovi a Anně (Brožové?) dítky: Václav, kol r. 1775, Josef, kol r. 1776, Anna, ?, . . . , Jan, kol r. 1790. Jmenování manželé bydlili do r. 1773 a po r. 1791 v Sýčíně č. 1. Hledám rodiště dětí těchto manželů v l. 1775—1790. Kde se vyskytují nositelé jména **Bohuslav** a **Bohusláv** před r. 1700? Zprávy honoruji.
223. **Regner**. Kde se narodil, oženil, zemřel nebo odkud pocházel Jan Regner, který r. 1696 koupil 1/4 lánní chalupu čp. 2 v Horní Lukavici u Přeštic. Veškerá data a sdělení o Janu Regnerovi nebo jeho předcích odměním po předch. dohodě. Kde jsou Regnerové rozšířeni?
224. **Langer Michael**, kde se narodil nebo odkud pochází jeho rod? V matrikách v Hor. Štěpánově na Mor. je rod ten zapsán pod jmény: Long, Longer, Longus, Longmichl, Lang, Langher, Langer, Dlauhy, Dluhy a pod. Zmíněný Michael zemřel 1663 v Brodku u Konice (Deutsch-Brodek) ve věku 51 let. Měl bratry nebo příbuzné **Adama** a **Ondřeje** (Andres) v Brodku, **Martina** (Merten) v Deštné (Döschna) a **Jakuba** (Jakl) ve Lhotě (Oelhütten). Jmenování nebo jejich předkové (snad rodiče) přišli buď v 2. pol. 16. nebo v 1. pol. 17. stol. do Brodku jako něm. kolonisté ze sev. Moravy od slezských hranic nebo z Českomor. vysočiny (Zwittau-M. Trübau-Landskron neb okolí). Účelné zprávy honoruji. K. L.
225. **Šír** (Schier, Schür) **Jan**, chirurg a lázeňský lékař v Čejči u Hodonína na Mor., kde 1797 ve věku 75 let zemřel. Kde se narodil? Manželka jeho se jmenovala Terezie. Kde byli oddáni? Účelné zprávy honoruji. K. L.
226. **Tůma Josef**, svobodník, měšťan a radní v Kostelci nad Černými lesy. Byl r. 1712 oddán v Kostelci nad Čer. lesy s Alžbětou Sobkovou. Kdy a kde se narodil, odkud se do Kostelce přistěhoval? Účelné zprávy honoruji. K. L.
227. **Quirens Jan**, nar. asi 1748 v Praze, kdy a kde se narodil, kdy a kde se narodil jeho otec Mathias, měšťan a hostinský v Praze. Jsou známy i jiné zprávy o této rodině. Kde se toto jméno ještě vyskytuje. J. Q.

(Pokračování na str. 72.)

Univ. docent Dr. František Roubík:

Rodopis a vlastivěda.

(Přednáška proslovená na XIV. valné hromadě Rodopisné společnosti, konané dne 26. března 1943 v Praze.)

Pozorujeme-li rychlý, nejen extensivní, ale také intenzivní rozvoj rodopisné práce v posledních letech, uvědomujeme si jasně, jak je tomu dlouho od doby, kdy málo lichotivé rčení „lháti jako rodopisec“ výstižně charakterisovalo snahu starých genealogů, posunouti dokumenty, třeba zfalšovanými, domnělý původ panovníckých nebo šlechtických rodů do pradávných dob a prokázati jejich přímou souvislost třeba až s praotcem Adamem v ráji. Důvodem rodopisného bádání byla tehdy jednak touha po oslavení rodu nimbem jeho domnělého pradávného původu, jednak ovšem také praktická potřeba doložiti majetkové a dědické právní nároky. Tyto důvody hmotného nebo prestižního rázu ovládaly rodopisné bádání ostatně velmi dlouho — ještě známé veliké soudní procesy s padělateli dokladů šlechtického původu na samém konci 19. století jsou výmluvným dokladem, že ctižádost a ziskuchtivost necouvla ani před paděláním veřejných listin a zápisů v matrikách a zemských deskách.

Teprve asi od dvacátých let dvacátého století, tedy v době, kdy přechodné zrušení šlechtických titulů u nás vzalo rodopisu zdánlivě jeho vlastní smysl a účel, počíná naopak nový rychlý rozvoj a prohlubování rodopisného bádání. Zájem o bližší poznání předků a jejich osudů se rozšiřuje rychle také do měšťanských i selských rodin a počíná se stále více zdůrazňovati také širší historický, právní, sociologický a mravní význam podrobnější a hlubší znalosti osudů těchto rodů. Rodopis stává se stále více vskutku tím, čím má býti, totiž naukou o posloupnosti jednotlivců a o vztazích, jež plynou z této posloupnosti po stránce biologické i právní. Hlavní zájem se přesunuje od otázky získání šlechtických výsad ke studiu biologického, sociologického a hospodářského vývoje rodu, při čemž je si ovšem rodopisec vědom, že mu nenáleží řešiti odborné problémy dědičnosti, ale že je jeho úkolem jen shromažďovati dokumentární materiál pro odborné studium anthropologické a lékařské. Rodopisec je si stále více vědom, že musí pracovati jedine historickými metodami, a že aplikaci t. zv. biologických zákonů na jednotlivé případy lze prováděti jedine odborně a s největší kritickou opatrností.

Rodopisný výzkum jest a bude ještě velmi dlouho prováděn většinou pracovníky laickými. Ti se ovšem mohou již dnes opřít

o řadu dobrých, instruktivních příruček, jejichž pokyny jsou s to, postavit rodopiscovu práci na solidní základ, umožňující vědecké závěry. Také u nás máme již dosti těchto dobrých příruček. Snad není třeba zde se o nich zmiňovati blíže. Markus, Horníček, Krejčík, Palivec, Hosák, Bek, Václav Černý — to jsou jména, známá všem našim rodopiscům. Stále rostoucí síť rodopisných pracovníků představuje dnes již značně výkonné pracovní sdružení, s nímž lze jistě právem počítat také při výzkumných a soupisných akcích širšího významu. Spolupráce našich rodopisců se díky dobré organizaci stále více prohlubuje a přináší užitečné výsledky. Chápe se správně stále jasněji, že jedině dobře organizovaný, soustavný výzkum na širokém základě může přinést výsledky, jichž lze s prospěchem použít také při řešení všeobecnějších otázek vlastivědného rázu. Jednotlivý rodopisec bude si ovšem i dále všímáti především soustavného výzkumu svého vlastního rodu, který jej přirozeně zajímá nejvíce. Ale praxe a zkušenosti, které při tom získal, jakož i blízký styk s původními prameny, obrátí, doufejme, v mnohých případech jeho osobní zájem také k širším otázkám, souvisejícím s jeho rodopisným výzkumem i vzdáleněji. Posledním cílem rodopisného bádání je konec konců poznání a chápání předků a jejich činnost a osudy z jejich celého dobového prostředí, pokud možná ve všech dobových souvislostech, což ovšem předpokládá rozšíření badatelského zájmu na širší okruh pramenů. Rodopiscova práce, která jest hned od počátku součástí vlastivědného výzkumu, včleňuje se tak stále více do okruhu celkového programu vlastivědné práce, kde může každý rodopisec dobré vůle vykonati mnoho užitečného.

S tohoto hlediska chtěl bych tu říci několik aspoň povšechných slov a pokynů. Není jistě sporu o tom, že soustavného vlastivědného výzkumu našich krajů a obcí po všech stránkách je dnes potřebí neméně, než kdykoliv jindy, a že materiál, potřebný k provedení vědecké synthesy, mohou v dostatečné šíři poskytnout především venkovští, většinou laičtí pracovníci, kteří mají nejbližší k místním pramenům. Mezi těmi by právě rodopisci mohli při dobré vůli a účelné organizaci vykonati mnoho užitečného výzkumné práce. O celkovém programu, pramenech, metodě a pomůckách vlastivědné práce nelze se v tomto rámci podrobněji zmiňovati — mohu zde odkázati na svou nedávno vydanou „Příručku vlastivědné práce“. V ní jsem se pokusil podati zejména venkovským vlastivědným pracovníkům bližší theoretické i praktické pokyny pro jejich práci a seznámiti je aspoň s důležitější literaturou pro jednotlivé pracovní obory, z níž mohou pak získati další podrobnější poučení. Chtěl bych zde jen upozorniti na ty obory vlastivědného výzkumu, jež blíže souvisí s rodopisným studiem, a ukázati aspoň letmo, jak by se mohl rodopisec užitečně věniti do celkového programu této vlastivědné práce.

Nejběžnějším pramenem rodopiscova studia jsou matriky, jejichž podrobný soupis, pokud jsou zachovány v Čechách a na Moravě, máme nyní v Blaschkově knize. Největší obtíž matriční-

ho výzkumu jest, jak známo, v nedostatku spolehlivých osobních a místních rejstříků. Dějí se sice již leckde pokusy o soustavný výzkum tohoto matričního materiálu, ale dosud nikoli na jednotném základě. Právě zde mohli by rodopisci vykonati užitečný kus práce soustavným rozepsáním matričních zápisů, listkovým rejstříkem, který by jednak podstatně ulehčil bádání ostatním rodopiscům, jednak by poskytl vítaný srovnávací materiál širšímu rodopisnému a statistickému bádání. Farní úřady by jistě namnoze uvítaly tuto pomoc vážných rodopisných pracovníků a listkové rejstříky místních matrik, uložené a bádání přístupné třeba v místních museích, staly by se cennou pramennou pomůckou veškeré vlastivědné práci v okrese. Totéž platí o jiném důležitém rodopisném prameni, o pozemkových a městských knihách. Pozemkové knihy jsou nyní, jak známo, soustředěny v Čechách v archivu země České, na Moravě pak v moravském zemském archivu. Jejich podrobný soupis nebyl dosud publikován, ale doufejme, že se tak stane. Pro místní rodopisné a tím i vlastivědné bádání byl by ovšem, kromě seznamu zachovaných knih, velmi užitečný osobní a místní rejstřík k jejich zápisům pro jednotlivá správní území, nejlépe také pro obvod politického úřadu. Také na tomto poli by mohli místní rodopisci vykonati mnoho užitečného.

Jak špatně je zpravidla postaráno o uložení a použitelnost vrchnostenských, patrimoniálních archivů a registratur, je všeobecně známo. A přece, zejména v patrimoniálních knihách různých druhů, nalézá nejen rodopisec, ale i každý jiný vlastivědný pracovník mnoho vítaných pramenů pro svou práci. Ani pro tento materiál nemáme dosud spolehlivého soupisu, natož pak podrobnějších rejstříků. Také zde mohli by to býti místní rodopisci, kteří by svou prací mohli přispěti k porřízení soupisů obsahu těchto archivů, zejména fondů jejich knih, a v pozdějším stadiu pak také k zhotovení rejstříků jejich obsahu pro potřeby vlastivědného a rodopisného studia s různých hledisek. Spolupráce spolehlivých místních rodopisných pracovníků byla by jistě uvítána, a evidence takto získaná a uložená v místním museu nebo archivu by podstatně obohatila pracovní možnosti širšího a soustavnějšího vlastivědného výzkumu. Totéž platí také o urbářích, jejichž soustavný soupis nebyl rovněž dosud proveden, ač tu jde o velmi důležitý historický pramen. Ani obsah zachovaných registratur místních škol, spolků, průmyslových podniků není zpravidla zachycen spolehlivým soupisem, který by mohl podstatně usnadnit nejen všeobecně vlastivědný, ale také rodopisný výzkum širšího programu. V kruhu místních pracovníků na těchto soupisech neměli by chyběti ani místní rodopisci.

Pro studium místního hospodářského, kulturního a společenského vývoje, zejména od druhé poloviny 19. století, mnoho materiálu lze nalézt také v krajinském tisku, který však nebývá ani v místních museích úplně zachován. Šlo by proto o to, pátrati po exemplářích tohoto místního tisku, zejména zachovaných v ro-

dinném majetku a snažiti se jej získati pro místní museum. Kromě toho bylo by třeba pro usnadnění vlastivědného studia roze-psati tento materiál pro potřeby bibliografického přehledu — rodopisec, který by z něho získal leckdy vítané zprávy, měl by se účastniti také této užitečné práce.

Rodopiscovo studium hospodářských poměrů jeho předků vy-těží zejména mnoho cenného materiálu z těchto různých pozem-kových a hospodářských knih, jejichž soustavné roze-psání umož-ní v souvislosti se studiem zachovaných plánů, prospektů a map zpracovati topografický vývoj obce a tím také zasaditi vyličení života předků spolehlivěji do věrného místního prostředí. Jak cen-ným pramenem pro studium hospodářských poměrů jsou zacho-vané berní soupisy, jest dnes již všeobecně známo také všem ro-dopiscům. Berní rolla z r. 1654 a její revisitace, tereziánský ka-tastr, josefinský a stabilní katastr, uložené nyní odborně v archi-vu země České, jakož i soupis poddaných z r. 1651, robotní se-znamy z r. 1777, školní fassé z konce 18. stol. a spisy o vyvazení z roboty z doby po r. 1848, uložené v archivu ministerstva vnitra, jsou dnes již zcela běžně užívaným pramenem jak obecních kro-nikářů, tak i rodopisců. Také zde by soustavné roze-psání obsahu těchto pramenů, uložené pak nejlépe v místních museích nebo archivech pro to které území, podstatně ulehčilo práci jednotli-vým badatelům nejen v rodopisu, ale i v jiných oborech vlastivěd-né práce. Také zde by bylo pro rodopisné pracovníky dobré vůle mnoho možností činnosti obecně užitečné.

Pro hlubší poznání a pochopení života jednotlivce velmi cen-ný pramen je jeho osobní korespondence, mluvící k nám mnohdy jasnější řečí, než suché úřední rodové doklady. Pokud jde o pí-semné pozůstalosti osob, význačných s celonárodního hlediska, jsou soustřeďovány především v literárním archivu při knihovně Zemského musea v Praze. Přesto však zůstává v soukromých ru-kou mnoho cenné korespondence osob, jež hrály leckdy význam-nou úlohu v místních dějinách. Nelze-li je získat do místního musea nebo archivu, měly by tu býti vedeny aspoň v evidenci — také zde by mohli místní rodopisci uplatniti svou součinnost. Totéž platí také o fotografiích a portrétech významnějších osob, jež by měly býti sepsány, identifikovány a aspoň evidenčně sou-středěny v místním museu nebo archivu, stejně jako různé, na-mnoze pro místní dějiny i rodopisné bádání velmi cenné, ruko-pisné rodinné a místní kroniky, různé staré kalendáře a pamět-nice s rodovými i historickými zápisy, jež v soukromých rukou podléhají velmi často ztrátě z nepochopení pozůstalých. Rovněž na tomto poli záchrany písemných památek měli by místní rodopisci spolupůsobiti ruku v ruce s ostatními místními vlastivěd-nými pracovníky, obecními kronikáři a pod.

Rodopisný materiál, ježž nalézá rodopisec na různých výtvar-ných památkách, náhrobcích, nápisech, pamětních deskách, hřbi-tovních pomníkích, mincích, pečetích a pod., přivádí jej do bliž-šího styku také s tímto oborem záchrany památek — také zde

čeká namnoze mnoho soupisné a záchranné práce, nejlépe v součinnosti s místním museem. Také místní názvy polních tratí, velmi důležité zejména pro topografii obce, nejsou bez ceny ani pro rodopisce, který v nich často nalézá doklady o někdejších držitelích těchto pozemků — jejich soustavný sběr s jejich přesnou lokalisací v mapě a jejich věcným výkladem měl by býti rovněž předmětem také rodopiscova zájmu a spolupráce. Rovněž zjišťování četných zaniklých vsí, které lze pro nedostatečné zprávy v písemných pramenech lokalizovati namnoze jen pomocí podrobné znalosti místních poměrů, mohlo by býti vděčným a užitečným úkolem rodopisce, neboť může býti leckdy k užtku pro jeho bádání. Bylo by ovšem také třeba zjistit osud pozemků těchto zaniklých osad, připojených ke katastru sousedních obcí. Podrobný soupis těchto zaniklých osad zůstává stále ještě úkolem budoucnosti, a rodopisec měl by tu dosti příležitosti k záslužné práci.

Studium pramenů přivádí rodopisce stále do místních archivů, registratur a museí, jejichž stav není dosud bohužel ani zdaleka uspokojující. Při známém nedostatku pracovníků dobré vůle v těchto venkovských sbírkách byla by součinnost rodopisců při této katalogisační i jiné práci v těchto sbírkách velmi užitečná a vítaná. Často dosti bohatý materiál těchto sbírek nedá se používat pro nedostatek pomůcek, inventářů, katalogů, rejstříků. Spolupráce rodopisců na zhotovení těchto potřebných pomůcek by v budoucnosti podrobnější a úspěšnější studium pramenů v těchto sbírkách uložených podstatně ulehčila.

Mohli bychom se ještě zmíniti o studiu sociálních, hospodářských a zdravotních poměrů podle místních pramenů, pokud mají souvislost s rodopisnou prací, o vývoji osídlení, o sbírání materiálu národopisného a pod. — ale tím bychom se již dostali poněkud daleko od vlastního oboru rodopisné činnosti. Dnes jest již bohudík všeobecně uznán požadavek, aby byl rodopisný výzkum prováděn vědeckými metodami, na širokém základě zejména četných místních pramenů. Rodopisný výzkum, chce-li si činiti nárok na širší význam pro vědecký pokrok, nesmí se již spokojovati pouhým sestavováním vývodů, rozrodů a rodokmenů, ale musí se snažiti zjistiti všechny biologické a sociologické vlivy, působící na vývoj rodu a jednotlivce, a nekritický kult předků nahraditi kritickým rozborem všech vývojových složek a dáti tak mravně zušlechťující rodové tradici spolehlivější, pevnější základ. Tato stále rostoucí šíře rodopisného studia vede ovšem k rozšiřování pracovního zájmu také na ostatní příbuzné obory, jak jsme se pokusili aspoň ve stručném přehledu naznačiti.

Ve vlastivědném výzkumu, jehož důležitou složkou jest také rodopisné studium, čeká u nás ještě velmi mnoho nutné práce. Zejména požadavek soustavnosti a organisovanosti může přinést žádoucí pokrok v tomto výzkumu. Při poměrném nedostatku vhodných pracovníků, zejména na našem venkově, je třeba ekonomické organisace a účelného rozdělení sil k vykonání výše na-

značených úkolů. Mezi těmito vlastivědnými pracovníky, s nimiž jest při tomto vlastivědném výzkumu nezbytně nutno počítati, neměli by chyběti právě rodopisci, kteří se při svém studiu již seznámili se základními předpoklady této práce a nabyli často značných zkušeností. Doufejme, že budou míti dosti dobré vůle k této užitečné spolupráci. Tento soustavný výzkum třeba ovšem dobře organisovati tak, aby se z vykonané práce nic neztratilo, aby bylo postaráno o trvalou a přehlednou evidenci jejich výsledků a aby získaný materiál byl pohodlně přístupný studiu nejen místních, ale i ostatních badatelů také pro řešení širších vlastivědných a historických otázek. Proto by bylo nejúčelnější organisovati tuto spolupráci formou okresních pracovních sdružení nejlépe v souvislosti s činností venkovských muzeí, do jejichž pracovního programu měli by se tito všichni spolupracovníci začleniti. Materiál tímto soustavným výzkumem získaný stal by se tak nejen vítaným pramenem dalšího studia, ale měl by také býti připraven pro případnou jeho publikaci v příštích vlastivědných krajevých sbornících, v nichž by také rodopis měl býti zastoupen úměrně svému významu. Podrobnější organisaci tohoto soustavného výzkumu třeba zatím ponechat místním pracovníkům v rámci různých místních a osobních poměrů a možností. Zájem o rodopisné bádání stále vzrůstá — doufejme, že poroste také ochota rodopisců ke spolupráci na tomto soustavném výzkumu vlastivědném, kde zdárný výsledek přinese nejen žádoucí pokrok, ale také vítanou posilu a prohloubení veškeré krajevé činnosti lidovýchovné k prospěchu celého národa.

Dr. František Beneš:

O rodopis podnikatelských rodů - uznání za věrnost k povolání.

V druhé polovině roku 1940 požádal jsem spolu s redaktorem časopisu „Národní střed“, Robertem Bakalářem, Zemskou radu živnostenskou pro Čechy v Praze, aby přijala náš návrh, příslušníkům těch podnikatelských rodů, jichž členové v přímé posloupnosti zůstali více než 100 let věrni jednomu druhu podnikání, udíleti diplomy jako ocenění věrnosti k podnikání a podnikatelské tradice. Zemská rada živnostenská návrh ten přijala a dne 26. září 1940 schválila „Řád pro udílení čestných vyznamenání starým živnostenským, řemeslnickým, obchodnickým a průmyslnickým rodům“, vypracovaný mnou a redaktorem R. Bakalářem.¹⁾

1) Vydán tiskem spolu s „Pokyny o postupu při opatřování dokladů a pomůcek, potřebných k podání žádosti o čestné vyznamenání a způsobu podání žádosti“ a vzorem žádosti. (Praha, Zemská rada živnostenská pro Čechy, 1940.) — Je zasílán žadatelům a zájemcům zdarma.

Návrh ten jsem učinil, jsa si vědom dvou věcí, a od počátku sleduje dva hlavní cíle:

Především měla být akce zaměřena k tomu, aby byl připomínán význam podnikatelského stavu v minulosti i dnes a jeho úkoly nyní i do budoucna. Tím aby byla prospěšnou jak stavu samotnému, tak našemu hospodářskému životu.

Podnikatelé budou nabádáni, aby poznali minulost svého rodu i stavu — minulost, na niž mohou být hrdi — a tak zároveň seznali, co podnikání v celém veřejném životě od dob pradávných znamenalo, proč a kdy význam podnikatelského stavu klesal či stoupal, kromě mnohého jiného, co by jim bylo prospěšné, a z toho vyvozovali důsledky pro dnešek i budoucnost.

V podrobnostech cesta k tomuto cíli je velmi rozvětvena v řadu cestíček pobočných. Jdeme-li po nich, přesvědčíme se, že cíl, ke kterému vedou, je cílem velké hodnoty.

Akce nutí podnikatele, aby při opatrování dokladů, kterými má prokázati svůj nárok na diplom, poznal své předky i minulost rodu, aby tak poznal kořeny svého růstu, a to jak dobré, z nichž rod ještě žije, tak i špatné, jež odumřely nebo hnilobou ohrožují růst dobrých, a tak se zamýšlel nad tím, co bylo právě uvedeno: kdy se rodu vedlo dobře a proč, kdy bylo dobře celému podnikatelskému stavu, jaký kdy byl jeho význam. Nutí ho vypátrati, od kdy jeho rod podniká, tím vzbuzuje přirozenou ctižádost prokázati, že podniká po staletí.²⁾ Tím současně budí uvědomění tradice, že žadatel je spojen s bojem, radostí i bolestí předků, s jejich prací. Zároveň žadatele vede k tomu, že poznává cenu a smysl práce svých předků a uvědomí si cenu práce své.

Chceme-li jíti do podrobností ještě větších, můžeme říci, že tradice pak podnikatele zaváže, aby ji udržel: zůstatí na poli práce, kde byli dědové, pokračovati v ní, hájiti dobré jméno živnosti jak v poměru jakosti a solidnosti výrobků, tak v poměru k zákazníkům a celé spotřebitelské veřejnosti, a udržeti dobré jméno celému stavu. Neboť tradice prostě — ať si ji plně nebo podvědomě uvědomujeme — zavazuje.

Akci se též usiluje, aby podnikatelé vedli k tomu všemu také dorůstající podnikatelské generace.

Takto bychom mohli vypočítávati do podrobností všechny ty dílčí cíle, které dohromady dodávají ceny celé akci.

Mnohé z vytčených úkolů jsou splňovány od počátku dodnes plnou možnou měrou, mnohé teprve, když jsou zdolány velké, nadto, bohužel, zbytečné překážky, mnohé mají býti teprve splňovány.

²⁾ Proto též byly určeny tři stupně diplomu, totiž s právem raziti medaili bronzovou, stříbrnou a zlatou za prokázanou podnikatelskou tradici nejméně 100, 150 a 200letou a na diplomu vyznačiti, od kdy rod podnikatelské zaměstnání provozuje. Protože pak podnikatel je pracovník především na poli kultury hmotné, kde vyniknouti je jeho snahou a úkolem, a k tomu se snaží užiti všech prostředků, z nichž jedním je reklama, bylo určeno spojit právo raziti medaili s právem její obraz reprodukovati na obchodních tiskopisech.

Třebas se tato stránka akce, a nikoli na straně žadatelů, ještě dosud všude nechápe, její důsledky nejsou úplně zhodnoceny, veškerá její náplň se nevidí a hodnoty jí přinášené se mnohdy přehlížejí, odmítají nebo nechťejí býti viděny, věřím, že jí bude dopráno dosáhnouti všech cílů.

Než pohledme na druhý hlavní úkol akce, který jí byl vytčen a jemůž na tomto místě především chceme věnovati pozornost.

Akce byla zaměřena též k tomu, aby z výsledků práce na ni vynaložené mohla těžiti také česká věda dějepisná. Především rodověda. Zjistěme tedy, jaký je vzájemný poměr akce k rodovědné činnosti a rodovědě, a posuďme, pokud akce má pro tento obor bádání význam.

Podnikatel, jenž o diplom požádá, musí svůj nárok naň prokázati doklady: a to, že jeho přímí předkové po dobu delší než 100 let provozovali totéž zaměstnání nebo nejméně 200 roků podnikali vůbec a žadatel dosud je podnikatelem. Chce-li tak učiniti, musí zjistiti své předky. Tak se stává rodozpytcem.

Za jeden z ostatních úkolů a cílů akce se však nepokládá jen to, aby se žadatelé stali rodozpytci. Rodozpytná činnost má býti jen úvodem k jejich rodovědné práci další, k tomu totiž, aby poznali minulé osudy rodu, uvědomili si význam tradice a nesli ji dále. Proto jsou zavazováni vésti rodinnou kroniku, v které by zaznamenávali poznanou minulost, odkud by kromě cenných poznatků z podnikání zároveň do budoucna získali vědomí svazku krve, pochopili smysl úsilí a života předků — a pro poučení budoucím zachytili přítomnost. Ale zároveň by se tak stali nebo měli by se státi rodopisci.

Jestliže však k rodozpytné činnosti přiměje akce žadatele všechny, není výkonné moci, jež by všechny donutila, aby splnili slib psáti kroniku a tak současně stali se rodopisci. Její vliv v tomto směru bude tedy menší. Ale výsledky úsilí budou zde menší i proto, že psáti rodinnou kroniku znamená uvolniti si někdy nemálo času, schopnost vyjadřovati se dobře písmem, předpokládá odbornou znalost věci, smysl pro výběr zběhlých událostí, kritičnost a mnoho jiného, co tak přechásto odradilo a odradí od této práce, co žádá u práce se více pozastaviti než jen letmo sehnati dohromady několik osobních dokladů předků.

Akce tedy oběma účastníky, žadatelem i tím, kdo ji provádí, způsobuje, že se rodozpytná a rodopisná činnost zvětšuje.

Ale akce způsobila a, pevně věřím, trvale bude spolupůsobiti na tomto pracovním poli nejen sama, nýbrž i činností, která se kolem ní vyvíjí již nyní a která se snad ještě vyvine, aniž je její součástí.

Tak neuspokojuje jen to, že akcí jsou získávání k rodozpytné a rodopisné činnosti jednotlivci a že její snahou je získati jich co největší počet. Ve funkci odborného experta komise pro udílení diplomů podnikatelským rodům za jejich věrnost k podnikání jsem usiloval, a pokud mohu, všude a kdykoli je příležitost,

snažím se nejen získati pro tuto činnost co největší počet podnikatelů, nýbrž i působiti na žadatele výzvami, pokyny a radami, aby svou rodozpytnou a rodopisnou činnost co nejvíce mohou prohloubiti a tak připravili vědeckým pracovníkům hodnotný podklad pro jejich práci. Jsem přesvědčen, že ovoce činnosti té uzraje.

Rodovědnou činnost budou a mají vyvíjeti pracovníci odborně neškolení a neznalí zcela všech otázek, které zasluhují býti řešeny. Jsou vedeni k vypátrání dat, od kdy jejich rod podniká a od které doby podnikají jejich přímí předkové, a tak opatřováním dokladů o podnikatelské tradici rodu a sestavováním nástinu posloupnosti předků k rodozpytu a zároveň pátráním po osudech svého rodu na základě zachycených dokladů k psaní rodinných kronik a tedy k rodopisu.

To je pro ně úkol většinou nesnadný. Proto jsem byl v postavení odborného experta komise pro udílení diplomů činný jako rádce. Žadatelům jsem sděloval všeobecně, kterými doklady mají žádost doložit, prohlížel jsem žádosti a pak sděloval, jaký doklad ještě chybí a proč je vyžadován, případně, kde jej lze získati, prostě jsem pomocníkem a rádcem, až žádost byla doložena tak, že podnikatelská tradice byla prokázána. Tak jsem radil i pomáhal při práci rodozpytné a tak chci raditi a pomáhati i při vlastní práci rodopisné. Usiluji, a pokud akce bude trvati, budu usilovati, aby se žadatelům osobním i dopisovým stykem s orgány pořadatele akce, především odborného experta, přednáškami (také rozhlasovými), samostatnými publikacemi a články v odborném řemeslnickém i denním tisku dostalo rady i pomoci a aby peněžní dotací činitelů na věci interesovaných bylo možno tuto činnost rozvinouti co nejdokonaleji a aby se týkala všech otázek povšechných i zvláštních, které se týkají práce o rodech podnikatelů všeobecně jako jednotlivců, neboť na ní především závisí, kolik ze žadatelů u rodovědné práce setrvá. O významu poradenství pro rodovědnou práci a rodovědu není sporu.

Konečně, mělo by to však býti uvedeno na prvním místě, se myšlenka akce stále a všemi možnými prostředky propaguje: probouzí se zájem, ukazuje se na smysl a cenu rodovědné práce.

Ale nejen to. Uvědomil jsem si, že podnikatelé, kteří budou o diplom žadati, předloží velmi mnoho dokladů, jež jsou prameny k rodovědné práci, že ty doklady projdou rukou odborného experta komise pro udílení diplomů a kdyby byly soustředěny, že by byl soustředěn bohatý rodovědný materiál o rodinách drobných i velkých podnikatelů. Poznáv cenu toho, rozhodl jsem se tento materiál soustřediti. Soustřediti tak, že po svolení žadatelů, kteří mé žádosti vycházejí ochotně vstříc, dávám ofotografovati všechny doklady přiložené k žádosti o diplom a že je upravuji ve sbírku. Tak soustřeďuji rodovědné prameny k práci o podnikatelských rodinách, jež budou doplňkem k pramenům pro rodovědnou práci o rodech šlechtických, měšťanů rozmanitého druhu a sedláků.

Předpokládá se, že o leckteré doklady, jako listy výuční, pracovní, nárysy dílen, fotografie řemeslnického nářadí atd., bude mít zájem Archiv pro dějiny průmyslu, obchodu a technické práce v Praze, nabídl jsem tajemníku tohoto archivu, PhDr. Janu Klepovi, že budu pořizovati fotografie dokladů, které by archiv zajímaly, také pro tento archiv. Když má nabídka byla přijata, a dokonce rozhodnuto zachycovati rodozpytná data o podnikatelích z osobních dokladů, byl položen základ veřejně přístupné rodovědné kartotéce podnikatelských rodů vedle sbírky soukromé.

Výsledkem této práce nebude jen prostředek, který poslouží k uvědomění tradice rodu a jeho zaměstnání, k pochopení smyslu a ceny podnikání, nýbrž také k výchově k podnikání. Bude jím též prostředek k vysvětlení mnohého dalšího činu i vývoje podnikatelské vrstvy národa, který leckdy dobře poslouží badateli o hospodářském dění v našich zemích od konce XVIII. století.

Akce, vyznamenávati podnikatelské rody za to, že zůstaly déle než 100 let věrný podnikání, má nesporný význam pro rodovědnou činnost a rodovědu. Nejen tím, co vyvolává sama a co působí trvale, ale i veškerou činností, která se vyvinula na jejím okraji, vyvolána iniciativou soukromou a vykonávaná dosud soukromým jedincem, kterážto působení je ovšem nestálé, neboť může přestat, i když akce trvá dále. A ještě více vysvitne, jestliže si jednotlivé body rozvineme do plné možné šíře a uvědomíme si, čeho lze tu dosáhnouti.

Kromě skutečnosti právě uvedené, že nutí podnikatele ke zjištění předků a k psaní rodinných kronik a že to vše závisí na agilnosti jednotlivce nebo korporace, zdali velké dané příležitosti využije nebo umožní pracovníkům využití, je třeba uvést, že na jedné straně mnozí podnikatelé pátrali po svých předcích a psali rodinné kroniky dříve než vznikla akce.

Mezi podnikateli se rodovědná činnost potěšitelně rozrostla nejen bezprostředním působením naší akce. Na druhé straně má tato akce před sebou úkoly, jichž splnění do rodovědné činnosti svými důsledky teprve zasáhne. Tak ku př. podnikatelé mají býti seznámeni s tím, jakou cenu pro ně má rodinná kronika, poučení, jak má býti taková kronika vedena, má se jim při této práci pomoci finančně i vydavatelskou spoluprací rodovědce odborníka, aby dobré rodinné kroniky mohly i byly vydány tiskem.

Hybnou pákou akce je zájem o ni v podnikatelských vrstvách — zájem činnorodý — a uznání jejího významu pro podnikatelský stav, který její život stále živí, a proto není obav, že za krátkou dobu zahyne. Ale je ještě na institucích, hájících dnes zájmy podnikatelských vrstev, pokud tyto snahy uznají za prospěšné podnikatelskému stavu a svou záštitou příslušným činitelům umožní pracovati pronikavěji než mohou oni sami.

Pokud se jejího významu pro rodovědnou činnost a rodovědu týče, měl by tento význam býti naší podnikatelskou veřejností i jejími institucemi uznán více a po zásluze, stejně jako její vý-

znam pro studium hospodářského života u nás v XVIII.—XX. století a poznání našich dějin. Opět proto, aby bylo umožněno pracovníkům v této akci při vyřizování žádostí vytěžit pro rodovědnou činnost vše, co se vytěžití dá.

Ale pro tento druh dějepisného bádání má být oceněna nejen jimi, ale především ji mají jako dalšího činitele na poli rodovědy přijmouti a věnovati jí proto příslušný zájem i spolupráci všichni, kdož jsou rodovědně činni a tuto činnost podporují nebo mají podporovati.

Red. Rudolf Kryl:

Rod herce Jakuba Vojty-Slukova.*)

Žádná z biografií velkého našeho dramatického umělce a zakladatele „Jednoty českého herectva“, Jakuba Vojty-Slukova, nepřináší podrobnosti o jeho rodě, rodičích a sourozencích. Slovníky jen konstatují, že Jakub Vojta pocházel z četné rodiny jihočeského sedláka z obce Zlukova, farnosti Drahov u Veselí nad Nežárkou. Jakub Vojta pocházel z desíti dětí a byl předposledním devátým dítětem narozeným na starém selském gruntě „U Adama“ čp. 17 ve Zlukově, kde od r. 1700 byli držitelé statku Vojtové. V době jeho narození bylo jeho otci téměř 53 let a matce pak 36 let.

Zajímavá data tohoto jihočeského rodáka mě upoutala při pátrání po rodu Nedomů z Mnichu u Kardašovy Řečice, z něhož pocházeli redaktor německé „Politik“ a spoluzakladatel i šéfredaktor pozdější „Národní politiky“, Václav Nedoma, a jeho bratr, profesor karlínské reálky a historik Jan Nedoma. Tehdy mne s nevšední ochotou a laskavostí v práci podporoval bisk. notář a kons. rada, děkan Jaroslav Paulus z Kardašovy Řečice. Ten mě dodatečně upozornil na okolnost, že jedna teta obou byla provdána do Zlukova na statek Vojtů, snad do příbuzenstva rodu, z něhož pocházel herec Národního divadla a pozdější ředitel holešovské „Uranie“, Vojta Jakub-Slukov. Na radu děkana Pauluse jsem se obrátil s bližším dotazem na farní úřad v Drahově u Veselí nad Nežárkou, kam byla obec Zlukov od roku 1785 přifařena. Tamní administrátor, děkan František Bezpalec, mi s nevšední laskavostí a ochotou vyhověl a vypsal mi z matrik farnosti Drahovské velmi obšírná data rodu Vojtů, kteří ve Zlukově drželi od r. 1768 selský grunt čp. 17, kde se říkalo po starém hospodáři „U Adamů“. Pan děkan Bezpalec mi vypsal též dosud neznámé podrobnosti o tomto velkém Jihočechu, který tak vřele lnul k svým jižním Čechám a k svému rodnému kraji i obci. Kons. rada a děkan Jar. Paulus z Kard. Řečice pak laskavě některá data doplnil z matrik tamní fary. Oběma za vykonanou práci náleží můj dík.

Jakub Vojta se narodil dne 25. července 1847 ve Zlukově na statku čp. 17 jako předposlední dítě zlukovského sedláka Jakuba Vojty a matky Anny, rozené Nedomové z Mnichu čp. 24 u Kardašovy Řečice. Bylo na nevelkém statku již 8 sourozenců v době, kdy se narodil Jakub, ale přesto uvědomělý jihočeský sedlák, když se Vojta dobře učil, rozhodl se dáti ho na studie.

*) Jméno Slukov volil Jakub Vojta jako umělecké jméno po své rodné obci, která dříve byla jmenována a v starých listinách i zápisech psána jako Slukov, aby tak odlišil své rodové jméno, jež se značně přibližuje jménu křesťanskému. A skutečně byl Jakub Vojta ve veřejnosti, na divadelních prknech a zejména v uměleckém světě běžně znám jako Vojta Slukov. Jeho křestní jméno Jakub bylo již méně známo a ještě méně psáno a vyslovováno.

Jeho praděd, Martin Vojta, sedlák z Dražova, jak možno zjistiti z pozem. knih a starých listin, event. z matrik fary Dražovské a fary v Kardašově Řečici, převzal r. 1768 statek „U Adamů“ čp. 17. Děd pak, jménem Tomáš, držel grunt roku 1785 čp. 17 ve Zlukově se svou manželkou Annou Kuchválkovou-Lepičovou, jejíž otec, Matěj Lepič-Kuchválek, byl střídavě šafářem na panských dvorech v Pluhově Žďáru, ve Vřesné a na Pleších u Kardašovy Řečice. V Pluhově Žďáru se jeho manželce narodila dcera Anna, která byla r. 1784 provdána do Zlukova za Tomáše Vojtu. Z tohoto manželství se narodily děti: Jakub 18. července 1786, Mariána 3. prosince 1788, Tomáš 19. prosince 1790, Vojtěch 14. dubna 1793, Františka 13. září 1796 a Vít 1. června 1800.

Selskou usedlost převzal syn Tomáš, který ji držel do věku 63 let, kdy 15. května 1853 zemřel a pochován byl na hřbitůvku Dražovském. Byl druhorozeným synem z pěti synů a jedné dcery selského statku Vojtů. Po prvé byl ženat s Anežkou Markovou, dcerou Jakuba Marka, sedláka v Dražově čp. 22 a matky Magdaleny Šimové z Plasné (nar. 15. VII. 1764). Z tohoto manželství se narodila dne 24. ledna 1820 jediná dcera, křestním jménem Magdalena po babě. Brzy potom Tomáš Vojta ovdověl a více jak třicetiletý ještě statný sedlák hledal pro selský grunt hospodyní.

Našel ji v nedaleké obci Mnichu ve statku „U Hrochů“ čp. 24, kde sedlák Jakub Nedoma a jeho manželka Mariána Viturková z Mnichu měli 7 dětí. Tedy na nevelkou selskou usedlost bylo děti dost a 19letá dcera Anna neměla velkých vyhlídek na dobrý sňatek již proto, že vedle ní bylo 6 bratrů a 1 sestra. Její bratr, Jan Křtitel Nedoma, nar. 1808 v Mnichu, převzal selskou usedlost „U Hrochů“ čp. 24 a oženil se r. 1845 v Kardašově Řečici s Kateřinou Vondráčkovou z Pleší. Z tohoto manželství se mu narodili mimo jiné děti také syn Václav, pozdější redaktor německé „Politiky“ a spoluzakladatel „Národní politiky“ a syn Jan, pozdější historik a profesor karlínské reálky.

Byla tedy Anna Nedomová tetou oběma a mezi rodem Vojtů ve Zlukově i rodem Nedomů v Mnichu udržovalo se pevné a vřelé přátelství.

Tomáš Vojta, držitel usedlosti „U Adamů“ čp. 17 ve Zlukově, oženil se dne 27. července 1830 ve far. chrámu sv. Jana Baptist. v Kardašově Řečici po druhé ve stáří 36 let s Annou, dcerou Jakuba Nedomy a Mariány, rozené Viturkové z Mnichu, starou 19 let. Tomuto manželství bylo bohatě požehnáno dětmi. Již 12. dubna 1832 co prvorozené dítě se narodila dcera Kateřina. dne 16. dubna 1834 syn Vojtěch, pozdější držitel a dědic gruntu zlukovského. Dožil se požehnaného věku 74 let a dočkal se slávy i předčasné smrti svého bratra Jakuba Vojty, který vynikl na divadelních scénách. Zemřel na usedlosti „U Adamů“ dne 16. dubna 1908 a pochován byl na hřbitůvku v Dražově. Dále se dne 1. května 1836 narodila dcera Anna, dne 15. června 1838 dcera Rosalie, dne 24. srpna 1840 dcera Anna, avšak ta dne 30. dubna 1841 zemřela ve stáří necelému roku, dne 4. dubna 1842 se narodil syn Jakub, který také umírá za necelý půl roku, dále na svátek sv. Václava dne 28. září 1843 syn, jemuž bylo dáno jméno Václav, dne 5. června 1845 syn Josef, který umírá 14. srpna 1845 ve stáří necelých dvou měsíců, dne 25. července 1847 jako deváté dítě syn Jakub a konečně dne 24. září 1849 poslední dítě — dcera Marie. Bylo tedy manželství sedláka Tomáše Vojty a jeho manželky Anny Nedomové z Mnichu bohatě požehnáno dětmi, pěti syny a pěti dcerami, z nichž sedm zůstalo na živu. Jedna dcera a dva synové zemřeli ve věku poměrně útlém. Jakub vychodil školu v Soběslavi a byl dán na studia do Jindřichova Hradce, kde bylo známé klasické gymnasium, jež odchovalo řadu znamenitých osobností českého veřejného života. Zde v lednu roku 1864 jako kvintán navštívil po prvé divadelní představení kočující herecké společnosti, což se mu stalo pro další život osudným. Zahorel prudkou láskou k divadlu, opustil školu a věnoval se divadlu. Doma ovšem byli z rozhodnutí studentova nešťastní. Jakub strávil následující leta u několika kočujících společností divadelních, až svým úsilím a nevšedními vlohami se dostal tam, kam celý život upíral zraky — na prkna Královského zemského Národního divadla v Praze. Zde vytvořil řadu postav, jež jeho jméno vynesly na první místo v divadelnictví. Bohužel jej choroba upoutávala na

lůžku a přinutila jej roku 1899 zřeknouti se divadelní scény. Založil co herec „Jednotu českého herectva“ a přijal místo ředitele holešovického divadla „Uranie“, ale ne na dlouho. Roku 1903 umírá v Praze ve věku 56 let.

Po svém rodišti převzal umělecké jméno Slukov. Navštěvoval obec Zlukov velmi často a dlél rád na českém jihu, zejména v Jindřichově Hradci, kam jej poutaly krásné vzpomínky na dobu studií. Jezdívál kočárem za dob hereckých prázdnin a dovolené z Jindřichova Hradce přes obec Mnich, kam zajíždívál na statek Nedomových, odkud pocházela jeho matka. Udržoval také přátelské srdečné styky s oběma svými synovci, Václavem a Janem Nedomovými. Zejména Václav Nedoma s manželkou trávil v Kardašově Řečici svou dovolenou a zasloužený odpočinek i v pozdějších letech zotavení ve své novinářské činnosti, která mu se strany rakouských úřadů vynášela pronásledování a i jeho odsouzení, takže musel se na čas uchýlit do Švýcar a Německa, odkud pak psával pro wienské i pražské noviny. Křestním kmotrem Jakuba Vojty-Slukova byl drahovský sedlák Jan Kouba, děd to současného dramaturga a divadelního spisovatele Jana Kouhy v Praze. Podle křestního zápisu v matrice narozených farního úřadu v Drahově, knize 7, list 93, číslo řadové 27, byl křtící kněz localista P. Jan Nepomuk Širůček a v matričním záznamu v rubrice „Poznámka“ jsou uvedeny dva záznamy: „Vyzvedl si křestní list dne 22. října 1879 do Prahy“ a druhá poznámka, velmi krátká: „Zemřel r. 1903 v Praze!“.

Rodná obec Zlukov postavila Jakubu Vojtovi-Slukovi z vděčnosti na návsí před obecnou školou v parku pěkně upraveném pomníček s pamětní deskou. Jeho jménem se pojmenoval zlukovský divadelní kroužek. Také Veselí nad Nežárkou pojmenovalo jednu ulici jeho jménem.

I farní úřad v Drahově, kde byl Jakub Vojta-Slukov křtěn a kam chodil do kostela, má podle dopisu nynějšího administrátora p. děkana Františka Bezpalce krásnou památku na něho. V kostele nad dveřmi do sakristie jest umístěn krásný velký obraz, znázorňující sv. Tomáše a sv. Annu, křestní to patrony jeho rodičů, od akademického malíře Jana Heřmana z Prahy, známého v té době figuralisty a malíře církevních památek i světců. Na zadní straně obrazu jest nápis: „Na památku milovaných rodičů Tomáše Vojty a Anny Vojtové ze Zlukova, věnuje Drahovskému kostelu vděčný syn Jakub Vojta-Slukov, herec při Královském zemském Národním divadle v Praze. — 20. června 1889“.

Toho dne, totiž dne 20. června 1889, byl slaven v Drahově svátek Božího těla za osobní účasti Jakuba Vojty-Slukova a jeho přítele, básníka Bohdana Kaminského, darovaný obraz po prvé visel na prvním božihodovém oltáři, postaveném v záplavě chvojí a bříz, pod širým nebem na návsí před statkem „U Gránů“. Každoročně byl pak obraz dáván na první oltář pod širým nebem, o Božím těle postaveném. Později z obavy před poškozením se od tohoto zvyku upustilo, tím spíše, že obraz jest velmi těžký.

I dnes hospodáři na statku čp. 17 „U Adamů“ rod Vojtů. Nynější hospodář, František Vojta, jest synem Vojtěcha Vojty, bratra to herce Jakuba Vojty-Slukova a má tři děti, z nichž nejstarší jest dcera Marie, nar. 1935.

Jest tedy rod Vojtů v Zlukově jedním z nejstarších rodů selských, v obci se udrževších. Matriky fary Drahovské, které začínají se záznamy v matrikách narozených, oddaných a zemřelých od r. 1785 a záznamy matrik fary v Kardašově Řečici, kam farností obec Zlukov náležela před rokem 1785, kdy byl dostaven farní kostel Drahovský, ukazují, že rod Vojtů se na stejném selském gruntě nepřetržitě drží přes 200 let.

Matriky — zřídlo rodopisu.

Hledáme-li zápisy, bližší data o svých předcích, třeba věděti, kdy, odkud přišel náš rod do nynějšího sídla. V každém starém rodu uchovávala se tradice dost spolehlivá o původu, udává i okolnosti a příčiny přesídlení. Vidíme to tak na příslušnících rodů různých národností velkých měst, na př. Prahy, Wienu, kde zčeštili nebo zněmčili svá příjmení, jež vlastně se ustalovala až po r. 1738. Ví. zajisté Šmít nebo Sametschnig, že děd jeho přišel sem od Krumlova nebo z Tábořska. Zná-li správně místo východiště, nalezne starší záznamy o rodu (ante 1610) v městských knihách sousedního města, v panských registrech a urbářích příslušného panství (dominia), protože úředníci zapisovali do knih platební a robotní povinnosti poddaných (v Krumlově již r. 1379 a 1494), pečlivě je zachovávajice budoucím potřebám, jakž svědčí panské archivy; poddaní zase často z rodových důvodů si vyžadovali — ovšem s náležitou podmázanou vrchnostenskému úředníku —, aby směli — a zase písaři města či syndikovi za nemalý plat — do městských knih nejbližšího města dříve zapsati testament, pobožnou nadaci, smlouvu se soudem o hranice půdy, o rozdělení úspor mezi příbuzné, umíral-li kdo bez dětí. Z takových zápisů vysvitne i změna příjmení v době, kdy podle vlastností se jeden bratr psal Dlouhý a druhý Krátký nebo Suchý a přiřezil se na živnost u Mokřých.

Mnoho nás poučí o tom urbáře Rožmberské z r. 1379, 1494.*) Třeba tudíž při sídlech rodin dobře stopovati, komu sídla jejich byla poddána a hledati potom v panských archivech velkých rodů, jimž při zákupech nových zboží připadaly i jejich zápisy (urbáře, registra) a jež byly pečlivě opatrovány. Na českém jihu najdeme je kromě měst při sídlech Rožmberků, pánů z Hradce, Malovců, z Ryzmberka, při řádu rytířů Maltézských (Strakonice - Praha), Cisterciáků v N. Brodě, Strahováků, Premonstrátů z Windberka Bavorského.

Matriky kněžstvu nařídil povinně vésti až církevní sněm v Tridentu 1545, leč moudré rozkazy těžko se v tehdejší době prováděly. Nejstarší známé matriky začínají v Dalmacii až r. 1583, v jižních Čechách: Budějovické a Chýnovské až r. 1618, 1610. A ještě psány povrchně: — zadarmo boli ruce —. Psal je obyčejně kostelník, někdy dost nečitelně, nedbale. Matriky uznány za pramen úředně až robot. patentem r. 1738 a patentem císaře Josefa II. dto 15. I. 1787, kdy knihy křestní, oddávací a úmrtní prohlášeny za veřejné listiny. Každý farář měl za povinnost vésti pro svůj úřední obvod tyto trojí matriky, rabíni pak židovské matriky už od r. 1784 28. II. Poněvadž však Židé žili roztržštěně, chodili se zápisy do fary a kněz katolický i protestantský zapisovali jejich ohlášení do svých matrik, a sice vzaду na posledních listech a také jim potřebná excerpta vydávali pod farní pečeti. Postup ten sledovati se dá na více farách Tábořska, na př. v Nadějkově, v Jistebnici.

Za pravost zápisů zodpověden byl farář. A toho často klamali. Jelikož synky jejich začali odváděti na vojnu, hlásili matrikáři jejich narození jakoby dcer, a tak ku podivu bylo židovských rekrutů poskrovnou. Hlásili i z jiných příčin falešná bydlíště, příjmení: proto jim byly z nařízení císařského dávána nová příjmení. A když Žid nezaplatil, dostal od vrchnostenského úředníka nekalé příjmení: Vocásek,

*) Urbář Rožmberský 1379 vydal J. Truhlář r. 1880 v Král. spol. nauk, Popravčí knihu Rožmberskou z r. 1789 Fr. Mareš, Rozvržení berně r. 1615 Aug. Sedláček I. r., Urkunden u. Regesten des Gutes Porešín Dr. J. Klimesch I. c. r. 1889. Registra Rožmberská po r. 1500, Urbář panství Helfenburka z r. 1612 v arch. Třeboňském II B 7 R a 29, VI. gb č. 7.

Bulík, Hovňas, Trouba (n. Traube), Moula (n. Maule) a pod. Toto trvalo (zodpovědnost faráře) do 10. VII. r. 1863, kdy měly se židovské matriky, byly-li psány separátně, vydati úřadům (hejtmanství). Někde tak opomenuli, na př. v Nadějkově židovské matriky byly odevzdány okr. hejt. v Sedlčanech až r. 1892. Někde, jsou-li psány do matrik uvnitř, mají je dosud.

Staré matriky byly psány velmi stručně, na př. ve Vlachovo Březí, Předslavicích. Příklad: „R. 1661, 27 v úterý po neděli Oculi byl šťastný na kurvy den — tři se za muže dostaly, avšak od nich všech neb žebráci byly vzato toliko 1 zl.“ (I. fol.93). Jinde: 1680 5. 10. umřela bába z Tvrzic (nic víc), r. 1690 3. 2. pokřtěno pastejři z Oujezdce dítě Václav (nic víc). Jenom zápisy urozených lidí zněly někdy až přemrštěně dlouze, se všemi tituly, řadou kmotrů, svědků... Někdy i humorně, když zapomněli páni písaři zaplatiti — napsal pod akt: „mnoho hluku, málo vody“.

Staré matriky měly podobu podlouhlého, úzkého notesu: to proto, že kněz s kantorem chodil v určité dny po rozlehlé osadě (někdy měl 2 i 3), matriky nosil v náprsní kapse a „standopede ingrosíroval, aby nebylo zapomenuto“.

Jinak staré matriky podávají úryvkovitě obraz své doby dosti správně a zajímavě. Měl jsem příležitost vyčerpát na Tábořsku na 30 far quoad matriky pro genealogickou sbírku hraběte Dobřenského a barona Doerra. Přiznávám se, že jsem vždycky neměl dlouhou chvíli: matrikáři psali kromě své úlohy také mimořádné události, jako požáry, povodně, vraždy s jadrnými poznámkami; ba i s písničkami, které hoši zpívali při večerní hodině na návsi, pořekadla, zprávy o počasí, různé pranostiky. Kdyby někdo v tomto směru prohlédl ty knihy, vypsal zajímavosti, nabyl bychem lepšího názoru o životě svých předků, jeho jasných i temných stránkách.** Matriky tehdy sloužily za jakousi pamětní knihu farní osady dříve než Libri memorabilium, nařízené až kol r. 1720. Zejména z dob válečných.

Matriky pěstovaly kult urozenosti. Měšťáka, sedláka napíší krátce, ale nejnižšího uroence s mnohými tituly: vysoceurozený, bohabojný etc a zápis takový usnadní genealogu hledání. Naráz pozná, kdo šlechtic, kolik má pozemského zboží a s kým příbuzný. Křtěnc dostane nejméně 4—5 jmen a zástup kmotrů. Počátkem XVIII. stol. volal majitel panství z módy za kmotry dítěti své poddané: tak r. 1708 4. 8. Jan Vojtěch Zádubský na Černeticích synu Janu Dom. Václavu Bohuchvalovi: Josefa Švančara z Konopiště, Štěpána Kozáka z Oujezdce, Marii Brožovou, Alžb. Ševavou z Nakvasovic (matr. I. 63). Dá matrikář titul patřící i faráři: 1695 1. 5. JMt pan farář Jiří Chudenský, předslavský a březský (I. 105).

R. 1658 28. 7. v Předslavicích křtěno dítě Filip z Javornice. Otec fuč, matka opice jedna (I. f. 9); jindy: dítě „spratek“ z Javornice, otec utekl a byl z Račí, matka opičí jménem Bára (I. f. 10). Dvojčata sluji „blížnice“. Roku 1664 21. 3. pokřtěny ve Březí dvě sestry blížnice ze mlýna Kadeřavského Janka Součka (f. 22).

Vysvětlují též z měnu příjmení: Četný rod na Volyňsku, Lafatové, slul původně Čarkové, jako dosud žijí v Heřmani. R. 1684 Martin Čarka z Hostice je příbuzný mlynáře Čepřovského Čarka (I. m. březská f. 55), ale r. 1689 † (matr. I. Předslav. f. 78) Vít Lafata, synek Vackovo z Jiretic. Čarek, staročes. čarka, čaroděj, sluje italsky la fatta. Někdo naše Čarky poitalštil.

Farář obyčejně přenechával matriky učiteli — přál mu onu robotu psaní a někdy nalepšil troškou obilí, dávkami mléka a pod. Ovšem, byl-li lakota, nenesly matriky písaři nic, leda kritiku, zapomenul-li něco nebo napsal nesprávně. Ukázalo se nezřídka, že kantor píše matriky líp než farář, jak svědčí spor v Jistebnici, Horní Penné. Za „zánes“ (zápis), opis mohl kantor žádati odměnu. Šel-li tovaryš do světa, měl od cechu zachovací list, od kantora vysvědčení de suis natalitiis (latinsko-české, německé). Za ty

**) Mé zápisky uloženy v m. arch. Tábořském. Dobřenského a Doerrový výzkumy v zem. arch. Pražském.

platil otec vandrovníkův nějaký groš. Umřel-li tento v cizině, cech tamní vracel je s pozůstalostí hotovostí domů, mnohdy z daleké Polšky, Uher; ze země Vlašské, ba i z Hispanie. Obvykle je přinesl jiný tovaryš nebo kupec (kramář), zašel-li pro zboží tak daleko.

Učitel Andres Bosý si zapsal do matriky (I. 59): R. 1701 ode dne 10. 5. přijal jsem k sobě matriku chrámu Páně záduší Přeslavského. Měl tudíž matriku ve škole.

Hůře než cantores, z nichž mnohý psal i krasopisně, obstarával matriky kostelník, ba i farář; některé zápisy řešit je horší než čist palimpsest — ještě hůře v nich hledat. Nejstarší zpravidla (do r. 1730) nemají indexy. A tu opravdu hrdinsky obětavý kus vykonal farář, když je sestavil — na př. farář Žlábek v Nadějkově, farář Pavlíček v Malenicích a f. Prukner v Mrákově. Všichni nástupci jim budou blahořečit. Města a větší města (stará) mívají v kraji nejstarší matriky — tak Budějovice z r. 1618, Hosín u Budějovic prý až z konce XVI. století, Klatovy 1648, Domažlice 1631; ale často při průchodech vojska a četných požárech o ně přišla, jako J. Hradec má matriky až do r. 1700, Písek 1648, Tábor 1681.

Mnoho matrik shořelo, shnilo, ztratilo se, ba i nesvědomitý nálezece je i prodal, dobře ještě, že některé do musea. Dosud leckde je naleznou pohozené, na př. v Benešově r. 1910 na půdě 8 knih. Některé se čtou těžce: jednak staré hrotité písmo, čím nezvyklé, často vybledlé a folia roztrhaná, potom rukopisy hlavně z dob Napoleonských svými škrabanicemi představují pravé rebusy. Je na čase, aby veřejnost se ujala starých matrik asi tak jako představenstvo Kampelického v Malenicích. Odhlasovali r. 1943 dar 1000 K na vazbu nejstarší sešle matriky, jejíž zbytky jako poklad pro rody osadní se tak zachrání. Vivant sequentes!

Obtíže při čtení matrik vyvolávají neřádké zkomolení příjmení; napíše matrikář místo Sluka — Sluga, druhý čte Sluha; místo Nevěrný — Neberný, místo Martin Beck (pekař) — Martinek. Někdy právě pozname při podobném ve vesnici, na osadě. Zmatek vzejde, zapsán-li na př. otec jednou rodovým příjmením, po druhé podle názvu gruntu (usedlosti), jako Komrska či Provod = rod Komrsků po staletí sedlače u „Provodů“. Nejvíce přeměňují příjím v městech na národnostním rozhraní — někdy k nerozřešení původního. Víte, kdo je Succovati, Brahencz, Jähgod (Jahoda), Mahli, Kutschell (Kuzel) ... a nositel honosného názvu zle se rozčepejí na matrikáře, když mu vystaví list správně podle matriky. I soudy z toho vzešly ...

Při kvetoucím shonu o rodová data pro rodokmeny matriční úřady zaplavují žádosti o listy, výpisky — k neuvěření! Farář na Šumavě dostal za jediný den 18 podobných žádostí, jiný 23 ... a v městech napočítá jich děkan za rok tisíce. Každý petent ovšem chce odpověď hned; ale napíše žádost s takovou neznalostí potřebných informací, že bezděčný genealog neví co počít. V matrikách narazíme občas na opravy buď celého nesprávného zápisu nebo jen třeba příjmení. Starý modus korektur (už r. 1630 běžný) ukazuje, že zpravidla dály se tužkou s připsáním jména oprávcova; zřídka nikoli. Tak na př. v Milíčíně kdosi z měšťana-kupce Vodičky udělal Rombalda. Padělků zápisů nalezneme málo, nejvíce z období 1880—1900, kdy známá pražská trojice dobře žila ze sestavování rodokmenů pro četné kandidáty staré urozenosti, kterouž wienský Wappenamt ku podivu příznivě vyřizoval obvykle zbohatlíkům, jako Trmalům z Tožic, Smrstoschům (Smrtošům), Růžkům z Rovného a nejvíce nositelů jmen rodů kdysi vladýckých, rytířských ..., jichž poměrně nejvíce žilo na Tábořsku. Dosáhl-li rolník toho příjmení renovace přídomku, měl jeho syn nárok na přijetí do šlechtické Strakovy akademie v Praze, tedy přístup ke studiím. Otcové platili za pouhý pokus těžké peníze pokoutním písařům ..., až konsistore upozorněny na falšování matrik, nařídily do far, že nikdo bez dozoru duchovního správce nesmí si o samotě činití vejpisky z matrik; neboť v jediném Chýnově nalezeno podobných přípisů křticích, úmrtních, oddacích na 30, všechny jednou dovednou rukou na prázdná místa matrik dole, nahoře ..., někdy i o ro-

dech (n. p. Ottů z Losů), kteří v obvodu fary Chýnovské, ba ani na Táborsku nikdy nesešli. Dobré jméno ke hledání potřebných listin získal Dr. Pinsker z Votic, historik Aug. Sedláček, M. Kolář: z těch posledních dva úplně nezištní.

Chtěl bych na přání redakce podat jakousi pomůcku pro hledače, aby zájemce věděl, kam a jak se obrátit, zejména když matrikář ztratil stopu, kde hledat farní matriku pro zápisy staré. Sestavuji podle vikariátů, neboť skoro zpravidla far. matriky z okolí na sobě závisí, a ty vesnice promiscue bývaly jako část farních filiálek jednou k tomu, po druhé k onomu farnímu kostelu odkázány na sousední knihy. Jde o to, poznat, kdy na faře počínají matriky, kam a kdy osada přifařena, fara stala se filiálkou, zase samostatnou s vlastními matrikami. Mimo jiné vzal jsem za podklad schematismus far diecese Budějovické z l. 1920—1938. (Pokračování.)

Dr. Václav Bartůněk:

Úmrtní matrika farního úřadu ve Slapech z roku 1688.*)

Nejstarší slapská matrika zemřelých jest téhož formátu jako matrika oddací. Při stejné vazbě jest lépe zachovaná, což jest pochopitelné, protože nebyla tak často používána. Na vazbě má dobrým inkoustem nápis: „Kniha zesnulých v Pánu od leta Panie 1688“. Na titulním listě: „Poznamenání duší v Pánu zesnulých, za správy duchovní dvojicthodného P. Patera Gerarda Rinnera, téhož času fary slapské administratora od leta Páně 1688“. Popsaných stránek má jen 59 a obsahuje celkem 192 úmrtní zápisy v době od 7. května 1688 až do února r. 1701. Jmenným obsahem se doplňuje dobře s matrikou oddací. Po stránce formální vykazuje velikou pestrost ve stylisaci úmrtních zápisů, které byly ve zkratkách ve jmenném seznamu ponechány.

Pro dějiny hygieny a pro dějiny lékařství českého venkova v tomto časovém úseku bude matrika velmi zajímavým a dobrým pramenem. Pozoruhodné jest, že ze 192 zemřelých v údobí dvanácti let, zapsáno 108 dětí, t. j. 56,25% všech zapsaných a z tohoto počtu jest jenom 6 dětí starších deset let. Většinou umírají do pěti let, a kolik nedostatků nejprimitivnější hygieny a nejprimitivnějších znalostí medicinských jest ukryto za suchým zápisem matrikáře, který při úmrtí dítěte píše důsledně „psotník jej držel“, „psotník jej potřhal“ a pod.

Příčiny úmrtí, až na nehody a smrtelné úrazy, které se přihodily při vykonávání povolání, jsou v podstatě stereotypní. Lidé umírají „jsouc otekli“, „jsouc otekli náramně“, úplavicí, padoucí nemocí, ženy umírají „pracující ku porodu“, na souchotiny, „poražení šlakem“, „hlavní nemocí“, v „šesti nedělich“, stůňou „na píchání“, „majíce bolesti hlavy“, na neštovice, na „nějaké nemoci v hrdle“, žena byla „poražena psotníkem“ ve 29 letech, jiná měla „anginam supressam“ (přechozenou chripku). Často však nemoc a příčina smrti nejsou udány.

Někdy jsou úmrtí při nehodách líčena s epickou rozvlácností. Hospodář opravoval vůz naložený nákladem tak neopatrně, že mu vůz utřhl hlavu, když ji strčil mezi loukotě a vůz se dal do pohybu. Pracující v lese „kláda

*) V 1. čísle letošního ročníku otiskli jsme autorův I. článek „Oddací matrika farního úřadu ve Slapech z roku 1644“. Tato druhá práce autora navazuje bezprostředně na první, tvoří však samostatnou část, doplňující článek v prvním čísle našeho časopisu.

zabila“; žebrák „jda ze žebroty, zmzrzlý na cestě zůstal“; „nějakým houbama byla votrávena“ neopatrná hospodyně; šindeláře, který pro své zaměstnání opatroval v lese materiál, „dřevo zabilo“; jiný „padna do Berounky se utopil“; ačkoli není věk udán, jde patrně o dítě, které „se opařilo“; vesnický furiantský synek „zdvihavše náhle půl strychu, potrhál se“. I při nedostatečné lékařské péči a šetření zdravotních předpisů, dožili se mnozí vysokého věku. Matěj Vojáček z Křížova zemřel stoletý, jiní se dožili 80 až 90 let.

Matrika jest psána celá jazykem českým, písmem dobře čitelným. Od jiných matrik úmrtních té doby se liší velikou důkladností. Uvádí jméno, někdy rodiče, jméno manžela nebo manželky, datum pochování (nikoli datum úmrtí), věk alespoň přibližně, často povolání a příčinu nemoci.

Když povážíme, že teprve podle instrukcí pro felčary ze 17. srpna 1787** bylo nařízeno vystavovati pro úřady a tedy také pro matrikáře ohledací listky, na nichž mělo býti udáno křestní jméno a příjmení zemřelého, stav, nemoc, stáří a den úmrtí, vidíme, že farář Rinner — jakožto slapský matrikář — pracoval na svou dobu velmi dokonale. Jeho práci vděčíme za tak podrobné údaje, se kterými byly spjaty poslední okamžiky lidí, žijících před dvěma sty šedesáti lety ve slapské farnosti:

Uznula v Pánu **Anna**, kolářka ze Slap, 46 let stáří (24. IV. 98). Pochována **Anna**, pastýřka z Krámů, 37 let stará, hlavní nemoc (15. X. 99). Umřela v Pánu **Anna**, podruhně v Čími, věku majíc 90 let (10. II. 1701).

Umřelo dítě **Bartoně**, šenkýře v Kříšově, jménem Lukáš, 2 a půl leta (11. III. 90). Pochovány 2 děti, Adam a Eva **Bartuškovy** z Kříšova, 1 a půl neděle stáří, na psotník (24. IV. 95). Pochováno dítě, jm. Filip, matky **Doroty Bartuškovy** z Kříšova, potrhál je psotník (13. VII. 92). Umřel Jan **Bartušek**, věku sv. 60 let (9. V. 92). U. Marie, dítě 2 a půl leta na úplavici, dc. Jana **Bartuška** z Kříšova (26. VIII. 88). Pochován Jakub **Bezový**, podruh v Přestavkách, 70 let starý, pádem si uškodil (3. II. 95). Pochována **Kateřina Bidova**, věku 62 let (30. X. 92). Veruna **Bidova**, šestinedělka z Kříšova, 30 let (10. VI. 88). Umřel Jan starý **Bida**, mnoho let šenkýř na Slapech, odkázal záduší slapskému krávu. Byl svého věku 70 let (29. XII. 89). U. dítě, jménem Martin, 1 a půl leta st., syn **Boti** z Krámů (22. VI. 92). **Kateřina**, dítě $\frac{3}{4}$ roku, dc. Jan **Boti** z Krámů (13. VIII. 89). Pochován **Pavel Burianek** z Buše, maje věku 34 leta; dlouhý čas těžkou nemocí obtížen, usnul v Pánu (12. II. 93). U. **Dorota Burianková** ze vsi Buše, která na nějaké pichání stonala (29. I. 89).

Povolal P. Bůh Janu, dc. Bernarda **Cisaře**, lokaje opata zbrasl., ve stáří 1 roku (22. II. 700). Umřel Matěj **Otíbor**, věku 99 let (19. VIII. 89). Umřela **Lidmila Črejenova**, 7 let stará (16. II. 90).

Povolal P. B. Rosinu, dc. **Daniela**, šenkýře z Čími, stáří půl leta (4. IX. 700). Pochována **Anna**, stará **Dolišková**, podruhně v Buši, na ruku a nohu šlakem poražená, majíc okolo 75 let (22. IX. 97). Pohř. **Kateřina Dolišková** ze Slap, pracující ku porodu, skonala, majíc 47 let (29. III. 97). Pochována Veruna, dc. **Dvořáková** z Buše, stáří 6 let, na spálu (25. II. 95). Poch. Jan, pacholek **Dvořáka** z Čími, maje věku 20 let (20. IV. 94). Poch. dítě, jménem Jiří, půl leta starý syn Václava **Dvořáka** z Čími (15. VI. 93). Povolal P. B. **Dorotu**, skotačku z Nov. Dvůrů, věku svého měla okolo 70 let (8. X. 700). Pochována **Dorota**, děvče z Buše, „angína suppressa“ (2. XII. 99).

Uznula v Pánu **Anna Frantova**, chalupnice pod Přestavlkou, a to pracující ku porodu (9. I. 91).

Umřela **Mariana**, manželka **Hamknechta**, ovčáckého pacholka Václava v Nových Dvorech, která jsouc s těžkým životem, poražena psotníkem, věku svého 29 let, život dokonala (11. V. 90). Povolal P. B. dceru Jiřika **Hamouška** v Krámích, stáří 4 leta (5. II. 700). P. B. s tohoto světa povolati ráčil **Marianu Huniovou**, 60 let stáří (5. I. 89). Pochován **Matouš** starý **Hošek** z Buše, na úplavici stonal, majíc věku 68 let (18. II. 95). P. B. po-

**) Sudetendeutsche Familienforschung IV. Jahrgg. S. 106. Julius Röder: Krankheiten u. Todesursachen.

volati jest ráčil Kateřinu, dítě $\frac{3}{4}$ leta, dc. **Havlika** ze vsi Krámů, na psotník (4. XI. 88).

Umřel jest **Pavel Chlapec**, stáří 56 let (7. V. 88). U. dítě, 6leté, jménem Kateřina, dc. **Tomáše Chlapce** z Krámů (7. 9. 92). Poch. dítě **Matěj**, Kateřiny **Chlapcovy** z Krámů, 24 neděl stáří, na psotník (14. VII. 94). Umřelo dětátko, $\frac{5}{4}$ leta stáří, jménem **Jiří**, syn **Matěje Chlosta** ze vsi Křišova. Na úplavici (12. VIII. 88).

U. Dorota, dc. **Jakuba**, chalupníka z Korkyně, 10 dnů stáří, na psotník (29. I. 96). Poch. dítě, jm. Voršila, $\frac{3}{4}$ leta stáří, **Jakuba** (Kukačky?), šafáře slap. dcera (30. VI. 96). Poch. Jan, podruh u Lištika, 60 let starý (21. XII. 99). Poch. dítě, jm. Alžběta, **Jana**, ponocného ze Slap, 1 a $\frac{1}{2}$ leta stáří, „na neštovice“ (24. IV. 94). Poch. Vojtěch, dítě $\frac{3}{4}$ leta stáří, syn **Jana**, ponocného ze Slap (27. XI. 91). **Jan**, 70 let starý, z Čimi (9. VIII. 99). Poch. **Jarolím**, mlynář z Čimi, mající věku svého 45 let (4. IV. 93). Umřela Marie Magd., dítě „na pěti nedělích“, dcera **Víta Jiší** z Krámů (4. VI. 89). Poch. **Klára**, dc. **Víta Jiší** z Krámů, 7 neděl stáří, na psotník (30. 9. 95). Poch. **Lidmila**, dc. **Víta Jiší** z Krámů, 20 neděl stáří, na psotník (1. I. 96).

P. B. s tohoto světa povolat ráčil Kateřinu **Kadedovou**, věku 73 let (9. XII. 1689). Poch. **František Kašparů**, 56 let, na úplavici (19. IX. 99). Poch. **Kateřina**, mater bečvářky slapské, poražena šlakem, dokonala život (12. XI. 91). Poch. **Kateřina**, skotačka slapská, která několik let nemocná byla, majíc okolo 50 let věku sv. (25. XI. 97). Povolal P. B. Vavřince, syna **Jirího Klabíka**, stáří 1 roku (5. IX. 700). Poch. **Matěj**, starý **Klabík** ze Slap, kašel, ouplavici maje, věku svého okolo 70 let (6. IX. 96). Umřelo dítě, jm. **Apole-na**, **Jirího Klabíka**, 5 měs. staré, ze Slap (9. VII. 91). Umř. Alžběta, dítě 1 a $\frac{1}{2}$ leta, dc. **Jirího Klabíka** (22. II. 90). Poch. **Magdalena Kodedová**, 42 let stáří, v lese mrtvá nalezena, měla padoucí nemoc (1. IV. 93). P. B. všemohoucí povolati jest ráčil s tohoto bídného světa **Víta**, dítě 1 a $\frac{1}{2}$ leta, syna **Jakuba**, kováře z Křišova, na úplavici (21. VIII. 88). V Slapech povolal P. B. Dorotu, dc. **Jana**, kováře, stáří $\frac{3}{4}$ leta (15. IX. 700). Povolal P. B. **Magdale-nu**, manž. **Matěje Koláře** z Krámů, věku sv. okolo 45 let, pochov. na Slapech (27. I. 700). Poch. **Mariana**, kolářka z Buše, dlouhý čas jsouc oteklá, majíc věku sv. 65 let (7. III. 94). Poch. **Dorota Kovářka**, stará z Křišova, věku svého majíc přes 90 let (20. XII. 93). Pochován Jan, syn **Václava Krále** z Přestavlk, 4 neděle stáří, na psotník (4. VII. 96). Umřela **Anna Krejšova**, stáří sv. 70 let (15. II. 89). Dokonal svůj život **Jiří Krejša** z Krámů, který jsouc na panském při vození mrvy, něco sobě upravujíc při vozu, hlavu strčil mezi rameno a kolo a jak potah vzal reyd, tak mu mezi tím hlavu rozmáčkal (3. VI. 90). Poch. pachole, jm. **Lukáš**, **Rehoře Kršky** z Krámů, 4 leta stáří, na spálu (22. VI. 94). Poch. **Mariana**, dc. **Kršky** z Krámů, 1 a $\frac{1}{2}$ leta stará, která do 15 neděl stonala (24. XII. 97). Poch. **Michal**, starý **Kubiců** z Krámů, maje okolo 90 let věku svého (18. III. 97). Umřela **Voršila**, dítě šafáře slapského (**Kukačky?**), jednoroční bez tří neděl (27. VIII. 89). U. **Lidmila**, šafářka slapská (**Kukačková?**), věku 36 let (4. V. 91). Umřel v Pánu **František (Kukačka?)**, šafář ve dvoře slapském, věku 46 let (21. II. 92). Poch. **Lidmila**, stará **Kůrkova** z Přestavlk, šest dní nemocná ležela, majíc okolo 65 let věku sv. (30. 12. 96). Usnula v P. Kateř.* **Kůrkova** z Přestavlk, v šesti nedělích, 24 let (18. XII. 99). Poch. **Martin**, st. **Kůrka** z Přestavlk, 7 dní nemocný ležel, maje přes 70 let věku (15. I. 97).

Poch. Alžběta, dc. podruha **Lištkového** z Buše, 18 a půl leta, na psotník (9. V. 95). Umřel **Václav**, dítě 10 dní stáří, syn **Tomáše Lisého** ve Slapech (4. IX. 88). Umřelo pacholátko, jm. **František**, syn **Loukotky** z Nových Dvorů, na ouplavici, i druhý syn **Jan** (27. VIII. 91). Umřela **Dorota Botiova** (Botkova) v Krámích, majíc věku 61 rok (5. V. 91). Poch. jest dítě 8 dnů stáří, jm. **Jakub**, **Lukáše**, šenkýře z Čimi (5. V. 91). Usnula v Pánu **Kateřina**, dc. **Lukáše**, sládká, dítě 6 let stáří (8. III. 700).

Pohř. **Marketa Mikova**, podruhně v Křišově, jsouc dlouhý čas nemocná, majíc přes 60 let věku (14. XII. 97). Pohř. **Mandalena**, šenkýřka v Křišově,

*) Viz: Hansl: Smichovsko-Zbraslavsko, str. 142.

pracovala ku porodu (19. II. 99). Umřela Alžběta **Markova** z Buše, stáří 60 let (19. VI. 88). Pohř. Rosina, dc. **Matouše**, pastuchy z Buše, 5 měs. stáří (26. IX. 96). Pohř. Lidmila, dc. Matěje **Marka** z Buše, stáří $\frac{3}{4}$ roku, na psotník (28. V. 95). Pohř. dítě, jm. Lukáš, **Matouše**, pastuchy z Buše, 6 měs. stáří, na psotník (27. IV. 95).

Pohř. Jan **Nepomucký**, syn správce slapského, 1 rok stáří (21. IV. 700). Pochována Kateřina, dc. Matěje **Nikodýma** z Křišova, 2 dny stáří (26. IX. 95). Usnul v P. Křištof **Novák**, starý 62 let (10. II. 92). Pochován syn Jana **Novotného** z Křišova, stáří 4 neděle, na psotník (15. VI. 95). Pochován Daniel **Novotný** z Křišova, 60 let starý (19. IV. 93). Umřela Lidmila **Novotná** z Křišova, 42 letá stará, která ležela v nemoci 42 neděle (21. VI. 89).

Umřel v Pánu **Pavel**, chalupník v Korkyni, stonal na píchání 8 dní, 43 letá věku (3. I. 98). Pochováno dítě, jm. Lukáš, vojty **Pachtíka** z Přestavlk, půl leta stáří, na psotník (21. III. 95). Pohř. dítě, jménem Jan, **Pavla**, pastuchy z Krámů, 4 měs. stáří, na psotník (22. IV. 95). Pochována Alžběta, dc. Mandelýny **Pánky**, podruhně **Lišítkovy** z Buše, 17 let stáří, hlavní nemoc (4. V. 95). Pochov. Anna, dc. **Vojty**, pacholka ovčáckého z Korkyně, 3 neděle stáří, na psotník (27. 10. 95). P. B. s tohoto světa povolati ráčil dítě 7 neděl staré, jm. Ondřej, s. Vojty **Pachtíka** z Přestavlk (30. I. 92). Pochována Kateřina, nevěsta **Pešáková** z Buše a dc. její Rosina, kteráž po porodu 3 den umřela, majíc věku 30 let (13. II. 95). Pochováno dítě, Josef, $\frac{1}{4}$ leta starý, syn **Pešákového** zetě z Buše (4. VI. 93). Umřel v Pánu Václav **Pílec**, 18 let (2. VI. 98). Povolal P. B. Václava, syna **Jakuba Píseckého** z Čimi, stáří 2 a půl roku (9. IX. 700). Umřela Helena, dítě 4 měs. stáří, dc. Jana **Pomahače** ve Slapech (6. VI. 90). Pochováno dítě, Veruna, po nebožtíkovi Matěji **Procházkovi**, podruhovi u Stricha, 2 neděle stáří (17. II. 94). Umřel Matěj **Pulcr**, věku 53 let, stonal na píchání (1. III. 89).

Pochována Mariana, děvečka **Rákosníka** z Přestavlk, jsouc pod plazem (?) na práci, kláda ji zabila, 28 let (23. 10. 97). Usnul v P. Jiří **Rákosník**, věku 45 let, na souchotiny (25. I. 95). Umřelo dítě, 4 dny stáří, Veruna, dcera **Rákosníka** (29. I. 95). Pochován Jiřík, syn **Rákosníka** z Přestavlk, 2 a půl leta stáří, jsouc velmi oteklý (13. 10. 96). Pochován Jakub, starý **Rákosník** z Přestavlk, máje věku přes 60 let, jda ze žebroty, zmrzlý na cestě zůstal (24. I. 94). P. B. s tohoto světa povolati ráčil dítě, 17 neděl staré, **Matouše**, syna z **Rabinákovy** chalupy (5. I. 90). Povolal P. B. dítě, jm. Matěje, syna **Rohlíka**, mlynáře, stáří 9 neděl (3. IV. 700). Pochov. dítě, jm. Anna, 2 a půl leta stará, dc. Václava **Roubala** (22. II. 90). Pochov. Jakub, starý rychtář z Přestavlk, kterýž dlouhý čas s těžkou nemocí obtížený, máje věku přes 87 let, usnul v Pánu (23. IV. 96).

Usnula v P. Mariana **Sakařová** z Krámů, která nějakýma houbama votrávená votelka náramně až i umřela, stará asi 50 let (19. VIII. 91). Poch. Václav, syn **Sakaře** z Krámů, 11 dní stáří, na psotník (12. III. 97). Poch. z Nových Dv. dítě, čtvrt leta staré, jménem Václav, mladého **Skučka** (1. I. 93). Pochován Matěj, ouhorník, podruh dolejšího Snopka z Čimi, jsouc dlouhý čas velmi oteklý, věku 60 let (14. VII. 94). Poch. Anna, dc. Jana, podruha, dolejš. **Snopka** z Čimi, 3 dny stáří (3. VI. 95). Umřel Vít, dítě 9 dní stáří, Václava **Snopka** z Čimě (24. III. 89). Umřel Mikoláš, syn podruha u dolejš. **Snopka** v Čimi, na řemesle jsa (16. VIII. 88). Umřela Kateř. **Strnišťova**, 60 let, z Čimi (20. X. 88). Umř. v P. pracující ku porodu Lidmila **Starcova** z Buše (24. II. 92). Pochov. Kateř. **Strnišťova**, podruhně z Čimi, těžkou nemoc jsouc obklíčena, tři nemocná ležela, majíc 45 let věku (17. IX. 96). Pochov. Vojtěch, syn **Starce** z Buše, $\frac{3}{4}$ leta, na psotník (15. I. 97). Poch. Jakub, syn **Starého** z Korkyně, 4 měs. stáří, na psotník (17. 12. 96). Poch. Markyta, dc. Jana **Starce** z Buše, stáří $\frac{3}{4}$ leta, na psotník (6. VI. 95). Poch. jest Jan **Strich**, 50 let, ležel 10 neděl na souchotiny (16. I. 98). Umřela na úplavici Magdalena **Sudková** ze vsi Křišova, věku 62 let (1. IX. 88). Poch. Matěj, syn **Jakuba Sudího** z Křišova, 4 a půl leta stáří, pět dní nemocen ležel (10. VIII. 96). Poch. Anna, podruhně **Sudího** z Křišova, majíc bolest hlavy velikou, 2 neděle ležela, věku 30 let (19. V. 95). Poch. dítě, Dorota, Vavřince, podruha **Suchého** z Křišova, čtvrt leta stáří, na psotník (8. V. 94). Umřela Lidmila, dc. Pavla **Sýkory**, 4 měs. stará (8. I. 89). Poch. Štěpán, syn **Sýkory** z Krámů, jsouc velmi oteklý, 8 let stáří (16. X. 96).

Poch. Kateřina **Sýkorka** z Krámů, 2 neděle těžce stonala, majíc 46 let věku (28. 12. 96). Poch. dítě, Rosina, Pavla **Sýkory**, podruha z Krámů, 1/4 leta staré, na neštovice (3. IX. 94). Povolal P. B. s tohoto světa **Magdalenu Syrou**, poraženou šlakem, jsouc věku 38 let (25. I. 700).

Povolal P. B. s tohoto sv. Adama **Šebánka**, šlakem poraženého, podruha na Slapech (23. VI. 700). U. v P. Mariana **Šenbornova**, vdova, 40 let stará, na Slapech (8. III. 700). Zabilo v lese dřevo šindeláře Jana **Šenborna**, chalupníka ze Slap, pochován u sv. Petra a Pavla na Slapech (15. 10. 91). Umřel Jan, dítě na deseti nedělích, syn Adama **Šebánka** ze Slap (31. VIII. 89). U. Bernard, dítě 3nedělní, syn Jana **Šinbory**, šindeláře na Slapech (5. VIII. 89). P. B. s tohoto světa povolati ráčil p. Adama **Šichta**, který mnoho let sloužil za správce na panství veleb. konventu zbraslavského, jsouc stáří 71 rok, život svůj dokonal (14. V. 91).

Poch. dítě, František, Mariany, šindelářky, vdovy ze Slap, psotník jej držel (2. IV. 94). Povolal P. B. Alžbětu, dceru Tomáše **Šindeláře** ze Slap, ve stáří 2 neděl (20. X. 700). Dorota, stará **Šobrova** z Buše, jsouc těžkou nemocí obtížena, majíc věku přes 70 let, usnula v Pánu (20. IV. 95). Umřelo děvče, 5 let staré, jménem Mariana, z otce Václava **Švejdy**, rybáře z Třebenic (24. VI. 92).

Pochován Václav z Ostrého, který příhodou padna do Berounky, se utopil (28. IX. 92). Umřelo děvče, pětileté, dc. Ondřeje, pastuchy z Čími (29. XII. 91).

Ze Třebenic povolal P. B. Alžbětu **Taterovou**, která měla věku přes 80 let (3. I. 701). Pochov. Alžběta, dc. Mikuláše, podruha z Třebenic, 2 a půl roku stará, víc než rok stonala (30. III. 96). U. dítě, jménem Tomáš, syn **Taterův** z Třebenic, stonal na neštovice (12. VII. 91). Pochován Tomáš, dítě 6 let staré, z Přestavlk, zemřelo na psotník (27. X. 99). Pochován Tomáš, syn pastuchy z Křišova, starý 9 dnů, zemřel na psotník (26. XII. 97). U. v P. Martin **Touček**, soused bušský, věku 68 let (6. V. 96). P. dítě, Tomáš, syn koláře z Buše, 6 měs. stáří, psotník (10. V. 96). P. P. B. Lidmilu, dc. **Tušovou** z Krámů (8. X. 700). Pochován Jakub, syn **Tuší** z Krámů, 3 neděle stáří, zemřel na psotník (10. VIII. 97).

U. Anna, dc. Václava, myslivce na Slapech, dítě čtvrt leta staré (23. III. 89). Poch. Veruna, dc. Václava z Korkyně, 2 a půl leta stáří, opafila se (19. VIII. 96). Pochov. Vít, syn Anny, podruhný **Rákosníka** z Přestavlk, čtvrt leta stáří, na psotník (17. 9. 96). Usnula v P. Lidmila, manž. Pavla **Veselého** (30. III. 700). Poch. Jan, starý **Voborník**, podruh v Korkyni, 3 dni nemocný jsa, maje přes 70 let věku (17. XI. 97). Kateř. **Vodičková**, dcera Rehoře, rok stará, na ouplavici obtížena, z Krámů (19. IX. 88). Poch. dítě, čtvrt roku st., Ondřej **Vojta** z Přestavlk (15. III. 93). Poch. Mariana **Vojtova** z Přestavlk, nějaké bolesti v hrdle měla, stará 35 let (7. VIII. 96). U. v Pánu Matěj **Vojáček** z Křišova, maje věku 100 let, a leží při farním chrámu P. slapském (15. IV. 700). Umřelo dítě v šestinedělích, jm. Lidmila, dc. Václava **Vondráka** z Přestavlk (7. IX. 91). Pochov. děvčátko, Kateřina, 5/4 roku, Václava **Vondráčka** z Přestavlk (27. II. 93). Umřel Jan **Voráč** z Nov. Dvůrů, věku 23 let, stonal na píchání (2. III. 89). U. pacholátko, 3 leta staré, syn Petra **Vojeckého** z Křišova, na úplavici (19. X. 91).

Pochována Kateřina, dc. **Záhorské**, jsouc nemocná přes 4 leta a velmi oteklá, majíc 29 let (2. XI. 97). U. v P. Kateřina **Záhorská**, 80 let stará (14. VIII. 98). U. v P. Magdalena **Zelenkova**, přes 70 let stará, z Čími (3. XI. 91). Jiří **Zelenka**, syn Vojtěcha z Čími (30. III. 92). P. B. s tohoto sv. povolati ráčil urozenou pí Martu **Zeliberovou**, která ležící 5 dní na oteklinu náramnou ve věku 70 let stáří v Pánu usnula (16. VI. 89).

U. Václav **Začek**, syn Jiřího a Alžběty ze Záhoří (3. V. 92). Pochována Lidmila **Zďánská** ve věku 80 let (3. II. 99). U. v P. Jan **Zďánský**,*) šlakem poražený, 80 let starý (31. I. 98). Jan, mladšího **Zďánského**, který zdvihavše na sebe náhlo půl strychu, potřhal se a v devíti dnech umřel (11. I. 89).

*) H a n s l: Smichovsko-Zbraslavsko pg 144.

L I T E R A T U R A .

ROD VON ARATORŮ Z LEDČE N. SÁZAVOU A ROD HAVLÍČKŮ Z VELKÉ LOSENICE NA PŘIBYSLAVSKU. Archivu Rodopisné společnosti dostala se práce J. K. Brotánka z Prahy XIII, která jest zajímavou studií rodopisnou obou rodů, jež jsou mezi sebou navzájem spřízněny. Autor, který jest s oběma rody spřízněn, použil kromě matričních zápisů také listinný materiál po učiteli z Ném. Brodu Václavu Havlíčkovi, rodem z Velké Losenice, který v rukopise nazvaném „Knihy pamětních věcí“ obsahuje dosud neznámé zprávy, vízíci se k rodu Karla Havlíčka Borovského a „Zápisníku“ z r. 1842, který Václav Havlíček sepsal pro svou dceru Marii Apolenu. Rodopisci rodu Karla Havlíčka Borovského měli by k této rodopisné práci p. Brotánka přihlédnouti. Práce jest uložena v archivu Rodopisné společnosti a je k dispozici členům pro nahlédnutí a výpisy. K.

FR. ROUBÍK: PŘÍRUČKA VLASTIVĚDNÉ PRÁCE. (Knihovna Společnosti přátel starožitností č. 4). V Praze 1941. 132 str., 12 str. obrazových příloh.

Jakožto čtvrtý svazek knihovny Společnosti přátel starožitností vyšla r. 1941 pozoruhodná práce docenta historické vlastivědy Dr. Fr. Roubíka, podávající ve zhuštěné formě vše, co musí znáti každý pracovník v oboru vlastivědy pro svoji práci. Vymeziv její pojem, význam a úkol a osvětliv vliv i poměr pomocných a příbuzných věd, věnuje autor celou dosti obsáhlou kapitolu těmto vědám. Poté se zabývá pracovními prostředky, které jsou dány vlastivědné práci, osvětluje rozdíl mezi pozůstatky a památkami a probírá nejdůležitější sbírky a edice pramenů. Další tři kapitoly jsou věnovány archivům, knihovnám a museím, jejich vzniku, vývoji a úkolům. Čtenář se tu přehledně obeznámí se všemi našimi ústavy toho druhu a pozná, co v kterém nalezne a o čem se kde může poučiti. V kapitole o ochraně památek líčí Roubík vše, co s ní souvisí, probírá hlavní její zásady a pracovní metody i upozorňuje na její organizaci u nás. Knihu uzavírá nejobsáhlejší a nejdůležitější kapitola, podávající zásadní poučení o programu vlastivědné práce. Každý vlastivědný pracovník v ní pozná, jak si má vésti při své práci, jak sbírat materiál a jak jej zpracovávat. Autor se tu pokouší podati věcné rozvržení obsahu vlastivědných monografií krajů či obcí. Zpravidla se obrací nejprve k přírodním poměrům kraje, o němž pojednávají, k složení jeho půdy, zvířené i rostlinstvu, horstvu, vodstvu a klimatu. Poté věnuje pozornost vývoji osídlení, rozdělení pozemků a jejich obyvatelům. Sledují vnější i vnitřní dějiny, hlavně hospodářské, kreslí sociální poměry i kulturní vývoj a končí podrobnou topografií, popisující příslušnou obec. Posléze pojednává Roubík o obecních, rodinných a spolkových kronikách, o organizaci vlastivědné práce a o nejdůležitějších vlastivědných publikacích a časopisech. Velkým kladem recenzované knihy jest podrobný a přitom přece přehledný seznam příslušné literatury, který pod čarou doprovází jednotlivé kapitoly. Knihu zakončují tři přílohy, z nichž prvá podává soupis museí v Čechách a na Moravě koncem r. 1940, druhá seznam konservátorů historických, uměleckých a přírodních památek, třetí a nejzajímavější z nich podává pak návrh regionálního členění Čech a Moravy. Zevrubně rejstříky, jmenný i věcný, jsou dobrými, spolehlivými a rychlými průvodci každému, kdo hledá v Roubíkově hutné a informativní příručce všestrannou radu i dobré poučení. M. H. - Jel.

ZPRÁVY PAMÁTKOVÉ PÉČE. Ročník I.—V. V Praze 1937—1941. Je to ústřední časopis, věnovaný teorii a praxi ochrany památek. Přináší řadu článků z nejrozličnějších jejich oborů, dále zprávy, referáty o odborné literatuře, důležitá nařízení a předpisy pro památkovou službu, zprávy osobní a z památkových ústavů, museí, galerií, historických ústavů, archivů i vědeckých společností.

Z teoretických článků z oboru ochrany památek dlužno zvláště upozorniti na podnětnou stať Zdeňka Wirtha „Naléhavý úkol ochrany

památek" (II.) a Kamila Novotného „Nová složka v organizaci úřední ochrany památek" (III.) Rodopisce, který při svých pracích najde mnoho pramenů v archivech, zaujmou jistě články z těchto vědeckých ústavů. Je to především Václava Vojtíška „K organizaci našich městských archivů a museí" (III.), kde autor zdůrazňuje naléhavou nutnost, aby každé větší město mělo svůj řádně vedený archiv, spravovaný odborným úředníkem, a navrhuje, jaké předběžné vzdělání by měli tito úředníci mít pro svůj úkol. O tom, jak zemědělský archiv pečuje o ochranu archivu a registratur velkých statků, referuje v stejnojmenném článku bývalý ředitel tohoto archivu Adolf L. Krejčík (I.). — Dr. Miloš Volf se rozepisuje o veliké akci Českého zemského archivu, podniknuté v letech 1935—1937, kdy byly tímto archivem převzaty od okresních soudů a odborně uloženy všechny pozemkové knihy z let před r. 1874. („Převzetí starších knih pozemkových do archivu země České" (I.). Při přejímání těchto knih měli úředníci zemského archivu za úkol provést výzkum archivů v městech, kde knihy přejímali, jak se o tom dovidáme z článku téhož autora „Výzkum městských archivů v Čechách" (I.). — Historický ústav v Praze pořizuje a ukládá ve svých sbírkách fotografie bohemik, uložených v cizích archivech, a fotografie listin v menších archivech našich, jak nás o tom informuje článek Bedřicha Mendla „Fotografování písemných památek" (I.). Stejně důležitý je i článek V. Vojtíška „O potřebě soupisu a fotografování nápisů". (IV.). M. H. - Jel.

PODŘIPSKO — VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK ROUDNICKÉHO KRAJE. Každý rodopisný pracovník hledá prameny k svému studiu především v archivech, případně též v knihovnách a museích. Badatel, který se bude zabývat minulostí podřipského kraje, jistě s radostí uvítá sborník, vydaný okresními osvětovými sbory v Roudnici n. L. a v Libochovicích k „Týdnu české osvěty" a nazvaný „Podřipsko, celkový obraz kraje" (Roudnice n. L. 1940, 206 str.). Tento bohatý a systematicky uspořádaný sborník se zabývá podřipským krajem po všech stránkách jeho vývoje i jeho organizace. Jsou tu články o zeměpisných i geologických poměrech, o osvětové péči, literatuře, zdravotních a sociálních poměrech, o otázkách zemědělských a hospodářských, o průmyslu i dopravě. Nás však zaujme oddíl o osvětových zařízeních v okrese, zvláště o Podřipském muzeu prof. K. Rozuma v Roudnici, o Křeňkově muzeu Libochovicka, o Paříkově muzeu v Třebenicích a o městském muzeu v Budyni n. O., dále o roudnickém archivu městském a krajském, o knihovnách a čítárnách na Roudnicku a Libochovicku i o Lobkovické knihovně. Zmínky zasluhují též stručné přehledy historie i nynějšího stavu podřipských měst Roudnice n. L., Libochovic, Budyně n. O., Třebenic, Terezína a Bohušovic n. O. Pro poznání minulosti kraje je velmi důležitý pečlivě sebraný „Přehled vlastivědné literatury z okresu roudnického" od archiváře K. Jerábka. M. H. - Jel.

PODOUBRAVÍ. Vlastivědný sborník Čáslavska. Ročník XII. 1940—1941. 156 str.

V řadě vlastivědných časopisů dlužno si povšimnouti i tohoto místopisného měsíčníku. Kromě drobných povídek, básní, článků z přírody i o lidových zvycích obsahuje též několik příspěvků, které mohou zaujmouti i místopisné a rodopisné pracovníky, a to především z pera Dr. Fr. Škrdle. Tento pilný místní pracovník se zabývá čáslavskými památkami v článcích: „Nejstarší hřbitov čáslavský", „Starší hromadné nálezy mincí z Čáslavska", „Čáslavská podloubí", „Mariánský sloup na čáslavském náměstí". O osadách a pamětihodnostech z okolí Čáslavě pojednávají příspěvky „Jenikovská věž" (Josef Khail), „Osada Bumbálka před padesáti lety" (Helena Václavková), „Červenice u Kláštera" (J. Merenus), „Záhadné hradiště" (Ing. J. Frič) a serie článků, nadepsaná souhrnným titulem „Výhledy do kraje" a přinášející pojednání o Zboží (St. Haertl), Podmokách (J. Roztočil), o Klášteře u Vilémova (J. Roztočil) a o Kraskově (J. Čadil). Kromě toho najdeme v časopise články o místních rodácích. Z pera Dr. Škrdle pocházejí „Příspěvky k rodopisu čáslavských Dusíků", známé

to varhanické a hudebnické rodiny. Staviteli Palackého mostu Ing. Josefu Reiterovi, rodáku z Chaber, věnuje vzpomínku k jeho stým narozeninám J. Váňa, Emanuel Chramostu, kronikáře města Čáslavě, vzpomíná u příležitosti jeho osmdesátých narozenin redakce časopisu. Pěkně redigovaný časopis plní jistě dobře své poslání.

M. H. - Jel.

BIRNBAUM VOJTĚCH: „BAROKNÍ PRINCIP V DĚJINÁCH ARCHITEKTURY“. Vydalo „Sdružení přátel baroka“ nákladem „Vyšehradu“. Praha 1941, v. 8, str. 20 + 16 obraz. příl. na křídovém papíru.

Pietní vydání časopisecké studie zvěčného učenice není náhodné. Jde o objevitelskou práci, která si nezasluhovala, aby zůstala uložena v časopise a tak přístupnou jenom badatelům. Hlavní myšlenkou Birnbaumovy studie je, že „barok není ničím jiným, než konečným vítězstvím principu uměleckosti nad danou reálnou skutečností“. Nelze tudíž podle Birnbauma omezovati pojem baroka na umění 16. až 18. století, neboť v tomto případě jde o jeden z baroků, a to o barok renesanční. Končí-li podle učenových vývodů každý sloh, jemuž bylo dopráno proběhnouti celou svou vývojovou dráhu, vždy obdobím barokním, bylo by možno mluvit i o baroku gotickém (tuto myšlenku zvláště B. rozvádí), římskohelenistickém, starokřesťanském a pod. V barokní architektuře rozeznává Birnbaum tři proudy: barok monumentální, perspektivní a klasický. Vyobrazení pěkně doplňují autorovy vývody.

Vers.

DĚJINY SELSKÝCH USEDLOSTÍ V MLEČICÍCH NA ZBIROVSKU. Náš člen a pilný rodopisný pracovník p. Ing. V. Oliverius z archivního materiálu a matrik fary v Mlečici sestavil a obci Mlečicům věnoval práci nad jiné zajímavou, kterážto práce jest v jednom exempláři uložena také v archivu Rodopisné společnosti v Praze. Autor ke studii použil veškeré prameny, které jsou pro podobnou práci dosažitelné, jako archiv min. vnitra, záznamy berní role, tereziánského katastru, příznávací tabely, pozemkové knihy, při čemž nejdůkladnější část dějin tvoří selské grundy podle popisných čísel, sestavených od nejstarších dob, pokud je obsahoval archivní materiál.

Ke konci jest sestaven popis nynějších držitelů gruntů v obci z ledna 1943. Přehledné rodokmeny nejstarších selských rodů v obci (Straků, Kolářů, Eklů a Svejsovských), jakož důkladný rejstřík doplňují toto neobyčejně podrobné a důkladné dílo, jež může býti všem nám vzorem. Práce jest uložena v archivu RS. a jest zde členům k dispozici pro záznamy a výpisy.

K.

TŘEBNUŠSKÉ GRUNTY A CHALUPY NA ZBIROVSKU. Další práce neúnavného rodopisce p. Inž. Václava Oliveriuse, „Třebnušské grundy a chalupy“, jest podobnou prací jako jeho „Dějiny selských usedlostí v Mlečicích na Zbirovsku“, o níž v časopise na jiném místě referujeme. Také tuto archivní studii obyvatelů obce Třebnušky věnoval autor svým milým krajanům v obci, při čemž se pokusil u některých rodů vypátrati, odkud po válce třicetileté do Třebnušky přišly. I zde použil autor listinného materiálu min. vnitra, z něhož zejména jest seznam poddaných dle víry, dále výpis z berní rully, příznávací tabely a z pozemkových knih pak obšírné dějiny jednotlivých statků od r. 1641, jakož dnešní popis obce. Obšírný rejstřík jmen doplňuje pak tuto vzornou práci. Spis jest uložen v archivu Rodopisné společnosti a jest členům k dispozici pro výpisy a záznamy.

K.

DĚJINY OBCE NÁKLA U LITOVLE. Příkladem lásky k rodné obci a kraji může býti směle postavena práce Josefa Vrbky z Nákla na Moravě, zvaná „Dějiny obce Nákla“, kde autor na 410 stranách pěkně vypravené knihy velkého formátu, snesl všechno, co o své rodné obci, jejím založení, historii, pojmenování, památkách, současném životě, obyvatelích, kulturním životě, zvířectvu, rostlinstvu, přírodních poměrech a všem ostatním mohl snést. Po stránce rodopisné jest to pro každého rodopisce, který zde v kraji nebo dokonce v obci pátrá po příbuzenských vztazích v minulosti, neocenitelná práce. Autor, dnes 55letý, vlastní jednu z nejstarších rodových kronik, kterou jeho předci počali psáti od roku 1628 o rodech Vrbků z Nákla a Lhotě

u Náklá. Jest ve veřejnosti znám jako veřejný pracovník a spisovatel četných pojednání o domácích zvířatech, jako redaktor několika časopisů snesl v knize materiál, který čerpal ze 27 obsáhlých prací a historických pramenů. Obširný jmenný rejstřík doplňuje tuto knihu, která může být vzorem pro podobné práce. K.

ROD PÁNŮ DRCHKOVSKÝCH jest obsahem článku Václava Krupičky v ročence „Slánský obzor“. Autor v historii dvora u Slaného velmi obširně vypisuje držitele tohoto statku, z nichž majetek pánů Zajíců z Valdeka po dědili příbuzní Dimitrij, Zdislav, Bartoš, Jan a Přibík, dále Lipold z Drínova, Zbyněk z Řepíkova a Pršín. Po těchto rodech vystřídalo se na statku několik držitelů, až roku 1651 dostal se do majetku zetě paní Anny, Petra Drchkovského, který pocházel z mlýna Drchkovského, asi 2 hod. od dvora vzdáleného. Zajímavé je, že z téhož mlýna pochází pak rod nynějšího držitele dvora — rod Krupičků. Rod Drchkovských se držel na tomto zboží až do r. 1879. Studie jest zajímavým pramenem rodopisným pro rodopisce z kraje slánského. K.

Z RODU NAKLADATELE B. ŠIMÁČKA. Nedávno vzpomínala česká veřejnost 75. narozenin pražského nakladatele Bohuslava Šimáčka. Jest synem vynikajícího publicisty, literáta a nakladatele Františka Šimáčka (nar. 2. XII. 1834 v Kostelci n. Lab., zemř. 5. V. 1885 v Praze), písčího též pod jménem Vojtěch Bělák, a jeho manželky Ludmily, rozené Křížkové (nar. 1844, zemř. 1879), zakladatelky knihovny „Li-buše“ (1872—1925), organizátorky a spisovatelky. Poznamenání zasluhuje, že Dr. *Josef Nožička* právě napsal velmi pěknou monografii „František Šimáček“ (v díle „České postavy“, též zvláštní otisk). Mladším bratrem Františkovým byl Josef Šimáček (nar. 18. I. 1837 v Kostelci n. L., zemř. 29. XII. 1904 v Čes. Brodě), vynikající odborník vinařský. Jejich synovci byli Jan a Alfons Šimáček (nar. 1858 v Praze), architekt a stavitel český, em. předseda Obchodní a živnostenské komory v Praze, český národohospodář a významný činitel v průmyslu potravinářském, Matěj Anastas Šimáček (nar. 5. II. 1860 v Praze, zemř. 12. II. 1913 v Praze), básník a spisovatel (M. Havel) a Maxmilián Šimáček (nar. 1867), architekt, autor regulačního plánu pražského a kutnohorského. V Šimáčkově nakladatelství, jehož vedení převzali po Františkově smrti jeho dva synové Jaroslav a Bohuslav, vyšly kromě jiných skvostných obrazkových a vědeckých děl též monumentální Sedláčkovy „Hrady, zámky a tvrze království Českého“, Kottův „Česko-německý slovník, zvláště gramaticko-fraseologický“ a spisy našich čelných autorů (Vikové-Kunětické, Machara, Stroupežnického, Šmilovského, Vlčka, Vrchlického). F. S.

VALENTA J.: O SLIVICI A PAMÁTNÉM KOSTELE SV. PETRA. Historická studie, Příbram 1940, nákl. vl., s. 63 a obr. K 8,—.

Starobylá osada Slivice a její památný chrám sv. Petra leží mezi Milínem a Příbramí v jižním Podbrdsku, opodál býv. zemské Zlaté stezky. Její historie je velmi úctyhodná, jedna z nejstarších v tomto kraji. Vytvářela dříve církevní centrum kraje od doby, než byla sama zastíněna slávou blízké Sv. Hory. Podle nedávných vykopávek archeologických krajina kolem byla osídlena dávno v dobách předhistorických, na úsvitu křesťanství, zdá se, že patřila Slavnikovcům, pak pod správu ústředních knížat českých, při zřízení krajového do Božeňska. Z doby působení misionářských řádů stával zde asi kostelík s poustevnou, přebudovaný za Arnošta z Pardubic v kostel, ležící na rozhraní panství královského a arcibiskupského. První zmínka o správě kostela je z r. 1362, kdy se cituje prvofarář Václav z Chýnova, v letech 1434 přechází pod světskou správu, patronát a právo podací panství karlíštejského, které zde vlastnilo výnosný statek panství milínského.

Autor, používaje vhodně místních pramenů, zvláště zádušní knihy farnosti slivické se zápisy od r. 1656, z nichž má svou značnou cenu t. zv.

„Starší kniha paměti“ od tamějšího faráře Dr. Šebestiána Lyera šl. de Lauro (1718—1772) a matrik, o nichž však na škodu, bohužel, málo mluví, ač jsou z nejstarších v kraji (z r. 1636), vypisuje posloupnost zdejších farních správců katolických, utrakvistických, luteránských a opět katolických, jakož i několik údobí sedisvakance. Z farářů slivických zasluhují zvláštní zmínky některá známější jména, jako Miroslav z Vladislavic (farářoval v l. 1380—1399), Václav z Čížové (1417—1421), Mikuláš de Broglio, známý ze sněmu kostnického, luterán Pavel Marek (1546—1555), Jiří Řečický (1555—1576), potomní farář svatohaštalský v Praze s kaplanem Janem Popeliusem, Mikuláš Koukal Dvorský (1581—1597), po němž zůstaly památky v příbramském museu (kancionál a antifonář), Marek Saller (1624 až 1630), význační jesuité, Vojtěch Chanovský z Dlouhé Vsi, Adam Kravařský, Matěj Steyer a jiní mladší. Na mnohých místech se dotýká Valenta i rodů milínských, pokud byly v nějaké souvislosti s farou slivickou (desátky, zádušní krávy, výměry púdy a pod.), a rodopisci čerpajícím z tohoto kraje v mnohém může býti i ukazatelem stop. Bohužel, jinak dobrou vlastivědnou studií Valentovu hyzdí přílišné množství tiskových chyb a někdy i chyb takových (universitní knihovna národní v Nár. Museu s. 11, malomocenství či franc. nemoc s. 6, letopočty, jména atd.), které odůvodňují mínění, že práce byla přece jenom přespříliš chvátně udělána a že důkladné přehlédnutí bylo by jí více než dost prospělo. Memento pro chystané „Paměti městečka Milína!“

Pv.

PAMÁTKY KOSTELA NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE V SEZEMICÍCH. Sborník, vydáný P. Fr. Štefanem na upomínku znovuvysvěcení kostela 28. září 1941, Sezemice 1941, 80, 50 str., 13 příloh.

Rozsáhlá oprava sezemického kostela přinesla zajímavé objevy, z nichž nutno zdůrazniti hlavně odkrytí cihlové zdi. Její vročení je hlavním problémem vědeckých kruhů, jejichž názory tlumočí tento sborník, uvedený předmluvou Viléma Škvora. Dr. Josef Tichý v článku „Přehled dějin cisterciátského kláštera v Sezemicích“ se zabývá osudy kláštera, ale jeho tvrzení, přejaté od A. Sedláčka o zakladatelích kláštera, odporuje skutečnosti, neboť vzhledem k pozdějšímu rázu stavby, je velmi sporné, mohou-li heraldické svorníky v kapli sv. Antonína (lev a sedmiperutné křídlo) a sv. Anny (dva pruhy pošikem) býti uváděny v souvislost s rodem zakladatelovým. Článek však přináší četné zprávy o okolních zemanských roděch. Dr. Karel Guth věnuje stat' „Farní kostel v Sezemicích“ popisu stavebního vývoje kostela a stejně tak Dr. Václav Wágner v pojení „Vývoj interiéru farního chrámu v Sezemicích“, v němž se dopustil chyby záměnou jmen kaplí. Příspěvek Dr. Bedřicha V. Svobody pojednává o „Převěkých obyvatelích Sezemic“, Ing. arch. Viktor Kotrba v článku „O stavebním vývoji kostela Nejsv. Troj. v Sezemicích“ dotýká se též dějin kláštera, ale hlavní pozornost obrací k rozboru stavby a velmi bedlivě řeší stáří zmíněné cihlové zdi. Sborník uzavírá vzpomínkový článek Běly Dlouhé „Fara a škola v letech osmdesátých“.

M. V.

KULTURNÍ ČTVRTROČNÍK „NAŠE VALAŠSKO“, vydávaný ve Valašském Meziříčí, přináší ve svém prvním dvojčísle mimo jiné zajímavé články také práci Jiřího Radimského z Brna „Příspěvky k dějinám fojtství ve Vidči“, kde autor z gruntovní knihy obce Vidče vypsal dějiny fojtství v letech 1859 až 1752. Nejstarší fojt, Martin Hrbáč, postoupil r. 1607 usedlost synu Jakubovi za 200 zl. Četné potomstvo se vystřídalo na fojtství, až r. 1738 prodal usedlost Martinu Mikulenkovi a r. 1831 Josefu Pilečkovi. R. 1880 pak se stává držitelem Martin Mičola. Dr. Ladislav Hosák z Brna pak v obšírném článku „Panství Broumovské do válek husitských“ přináší dějiny držitelů tohoto panství i hradů na Broumovsku s řadou jmen těchto držitelů.

K.

Dr. MUK JAN: **KRONIKA OBCE JAROŠOVA NAD NEŽÁRKOU.** Jin-dřichův Hradec 1941, II. díl. Nákladem a tiskem tiskárny A. Landfras, syn. Stran 115.

Známý jindřichohradecký profesor, historik i spolupracovník archiváře

Fr. Teplého, jakož autor četných článků historických z dějin Jindřichova Hradce i jeho okolí, vydal druhý díl historie jihočeské obce Jarošova, která obsahuje hojnost z archivů města Jindřichova Hradce, Černínského archivu tamtéž a různých historických pramenů, materiálu dobře rozděleného i po stránce různých hledisek. Jest to dobře a přehledně udělaná historie jihočeské vesnice, která měla by po stránce zpracování býti vzorem pro sepsání historie našich obcí i měst.

S hlediska rodopisu jest zde přehledně uveden seznam obyvatelů podle čísel gruntů. K.

VEJDOVÉ V TŘENICI V ORLICKÝCH HORÁCH. Vlastivědný sborník okresu Litomyšlského a Vysokomýtského „Od Trstenické stezky“ v posledním svém dvojčíslu 5.—6., roč. XXII., uveřejňuje mimo jiné zajímavé články, také práci Josefa Zrouta o rodech na statku Vejdově v Třenici u Lauterbachu, nedaleko Litomyšle. Autor vypočítává držitele na této usedlosti od r. 1500 a od roku 1652 pak rody jména Vejdů, kteréžto jméno jest tak hojně v Orlických horách rozšířeno. Z obšírných studií dovozuje autor, že držitelé této usedlosti byli myslivci, kteří povolání dědili po dětech a otcích až do r. 1673. Poté Vejdové drželi tento grunt až do r. 1863.

Druhá větev Vejdů z Jansdorfu byli původně také myslivci a později hospodáři. Obšírný a zajímavý výpočet rodů Vejdů zasluhuje pozornosti našich rodopisců. K.

Z P R Á V Y.

Z REDAKCE. Vydáváme dvojčíslo časopisu, do něhož jsme soustředili veškeren drobný materiál, pokud byl v redakci ještě k dispozici z dřívějších dob. Pokud redakci došly jiné rodopisné práce a díla od našich příspěvatelů, které pro obšírnost nemůžeme zařadit do jednoho čísla, věnujeme jim pozornost později. Příspěvky redakci odděluje od dopisů řízených na RS a každý rukopis označte přesnou vaší adresou. Články a zprávy v tisku označujeme pouze zkratkou vašeho jména. Ziskávejte nám archivní rodopisný materiál věnováním starých ročenek, věstníků, katalogů a pod. Pro omezení v tisku, vyvolanými válkou, nemůžeme až nadále přetiskovat větší práce našich rodopisců, z nichž jsou to zejména pracně sestavené matriční jmenné rejstříky. V poslední době dostáváme často proklepy nebo cyklostilové obtahy takovýchto prací, které pravidelně ukládáme v archiv Rodopisné společnosti pro širší potřebu našich členů a rodopisců, po předchozím obšírnějším recensním posouzení prací v našem časopise. Z těchto se naši členové dovidají o takovýchto pracích a v archivu RS mohou pak si potřebná data z prací vypsati, aby pak event. mohli v příslušných matrikách snáze své záznamy hledati a si ověřiti. Prosíme proto naše členy a čtenáře, aby nás na podobné práce upozorňovali, případně aby takové práce nám pro archiv darovali. Dar bude v listě kvitován. K.

ODDĚLENÍ PRO OPATŘOVÁNÍ RODOVÝCH DOKLADŮ při archivu ministerstva vnitra přesídlilo koncem měsíce května t. r. do nových místností v Praze III., Malostranské nám. č. 12, I. patro. Návštěvním dnem tohoto úřadu jest každé úterý v týdnu od 8 do 12 hodin. Úř.

RODOPISNÉ KURSY NA OLOMOUCKU. Okresní osvětový sbor v Olomouci-venkov uspořádal v jarním období řadu kursů pro činitele místních osvětových komisí, obecní knihovníky, kronikáře, obecní zastupitelstva, školy, fary a spolky na Olomoucku. První kurs byl uspořádán počátkem měsíce března v Národním domě v Olomouci, kde zúčastněným 51 delegátům přednášeli pp.: Frant. Kratochvíl o rodopisu, prof. Frant. Dostál o farních matrikách a archivním rodopisným materiálu a PhDr. Boh. Vybíral o rodových kronikách a návodu, jak je sestavovati a vésti. Po značném úspěchu prvního

kursu byl v Příkazích uspořádán koncem měsíce března t. r. nový kurs za účasti 68 osob. Přednášeli tutéž látku pp.: Fr. Kratochvíl a Dr. Boh. Vybíral, dále jednatel O. O. S. Josef Navrátil o spolupráci místních osvět. komisí při sestavování rodových kronik.

Koncem měsíce dubna t. r. byl uspořádán třetí kurs v Moravské Loděnici, a to vždy dopoledne pro žactvo tamních škol, za účasti 400 žáků, 5 učitelů a 20 dospělých účastníků, večer pak dospělým osobám, za účasti asi 150 osob. Zde bylo též přednášeno o folkloru, národopise, kronikářství a památkářství. Přednášeli pp. Josef Navrátil, Frant. Novotný a MUDr. V. Menčík, lékař z Olomouce. Počátkem května t. r. uspořádán byl kurs v Charvatech, za účasti asi 75 osob, kde přednášeli pp.: J. Navrátil, Dr. B. Vybíral a Frant. Kratochvíl. V měsíci červnu t. r. uspořádán bude další kurs o rodopisu v Hnojicích a projektována je řada kursů v jiných místech. K.

SOUSTŘEDĚNÍ RODOPISNÝCH ÚRADŮ V POWARTÍ. Orgán wartské župy „Die Landgemeinde“, vycházející v Posen, přináší nařízení říšského místodržícího v Powartí, dle kterého bylo zde přikročeno k vybudování rozsáhlé sítě rodopisných úřadů, aby se odlehčilo župnímu rodopisnému úřadu, zřízenému pro sídlo Wartské župní samosprávy v Posen. Tento úřad měl za úkol ochranu písemných památek a církevních knih a matrik, aby tak byl dán podklad k dalšímu rodopisnému pátrání ve wartské župě. Příslušné církevní matriky, které až dosud byly shromážděny u župního rodopisného úřadu v Posen, budou převedeny na okresní rodopisné úřady, při čemž budou mít i župního rodopisného úřadu právo vydávání úředních rodových osvědčení. Až dosud byly zřízeny ve wartské župě rodopisné úřady v následujících okresích: staroburguském, birnbaumském, obornickém, laskovském se sídlem v Pabianici, Schrimm, Scharnikau. Další rodopisné úřady v Kalischi, Kostenu, Komaru, Lisse a Wellunu jsou nyní budovány. Pokud naši rodopisci hledají rodové záznamy ve wartské župě, mohou se obrátiti s příslušnými vysvětlivkami na říšský rodopisný úřad v Posen nebo na příslušný rodopisný úřad okresní. K.

DŮLEŽITÉ UPOZORNĚNÍ RODOPISCŮM A OBECNÍM KRONIKÁŘŮM. Sdružení venkovských kronikářů a rodopisců při Sdružení k povznesení venkova, dříve SUS v Brně, chce postupně zpracovati hotový rodopisný materiál po stránce biologické, eugenetické a sociologické. Prosi všechny, kdož mají vývody a rozrody, aby je zapůjčili Sdružení (Brno, Nový zemský dům) k vědeckému prozkoumání. Naprostá diskretnost je zaručena. Dále Sdružení žádá obecní kronikáře, aby oznámili, zda v jejich obci (a kde) se zachovala gruntovní, svatební, sirotčí, horenská registra a jiné důležité prameny pro rodopis. Jen přesnou evidenci všech rodopisných pramenů bude studium umožněno. Vyzýváme obecní kronikáře, aby dbali na náležité uložení obecních archivů a péči o ně.

JMENNÉ REJSTRÍKY FARY V DOBŘENICÍCH NA NECHANICKU. Pan František Pražák ze Syrovátky u Nechanic na Královohradecku sestavil jmenné rejstríky matrik fary dobřenicé, kteréžto dílo proklepl na stroji, aby tak vzniklo několik exemplářů, z nichž jeden exemplář věnoval pro archivní potřebu Rodopisné společnosti v Praze. Práce obsahuje celkem 17 hustě popsaných stran, v nichž se autoru podařilo sestaviti abecedně přehledný seznam jednotlivých jmen s udáním, kolik záznamů u matrikách narozených, oddacích a úmrtích u jednotlivých rodů se nalézá. Přehled jest statisticky doplněn počtem jednotlivých záznamů u matrik narozených, oddacích a úmrtích. Celková práce jest rozvržena na tři díly, a to na matriční záznamy od r. 1665—1700, záznamy od r. 1700—1751 a záznamy od r. 1752 do 1784. Podrobnější záznamy pak jsou uvedeny u rodů šlechtických, z nichž zejména rod pánů Dobřenských z Dobřenic jest nejpočetnější. Tyto záznamy jsou asi vzaty z náhrobních kamenů, tedy nejsou to zápisy matriční. Z dalších šlechtických rodů možno zde uvésti rody: Jes-
třibských z Rizenburka, rytíře Klusáka, Mladotové ze Solopisk, Rašínů z Rizenburka, Věžníků z Věžnic, Vančurů z Řehnic, pánů z Helberšteinu, Mlázovických z Těšnice, Odkolků z Aujezda, Sylvestrů z Těšnice, Svobodov-

ských z Vostředka, Straků z Nedabylic, Burkhardů z Birkensteinu, Clannerů z Engelshorfu, Gölblichů z Ostrice a Tluků z Topfu.

Celkem jmenné rejstříky obsahují za 119 let ve třech matrikách 3240 záznamů matrik narozených, 2343 záznamů matrik úmrtí a 1804 záznamů matrik oddací. Škoda jen, že tato práce neobsahuje u jednotlivých jmen data let, v nichž ony zápisy v matrikách jsou zaznamenány. Tím by byla hledajícím rodopiscům značně práce usnadněna. Práce p. Františka Pražáka ze Syrovátky na Nechanicku jest uložena v archivu Rodopisné společnosti, kde jest členům k dispozici pro nahlédnutí a event. výpisy. K.

Z ČINNOSTI MUSEJNÍHO SPOLKU PRO ŽELEZNICI A OKOLÍ. Zájem o rodopis vzrůstá, dosti jest již těch, kdož na podkladě vědeckém a na základě dochovaných dokladů se hledí seznámiti blíže s životem svých předků, což nemálo přispívá k rodové soudržnosti a k rodovému sebevědomí. Na podkladě této opravdové, nikoliv však prospěchářské lásky k rodu jest pak dále prohlubována láska k domovu a vlasti. Každý rod by měl mít svou rodinnou kroniku. Uvedenou práci, k níž není zapotřebí žádných učeností, jest však nutno účelně organisovati. V každé obci jest místní osvětová komise nebo jiný spolek, který může býti dobrým poradcem v uvedené záležitosti. Pěkně tuto věc vyřešili na př. v Železnici, kde stává při tamním Musejním spolku pro Železnici a okolí rodopisný odbor, který jest všem zájemcům v jejich práci nápomocen vyhledáváním rodových dat i v úvahu přicházejících jiných záznamů. Zřízení Rodopisného odboru při Musejním spolku pro Železnici a okolí bylo usneseno na výroční valné hromadě jmenovaného spolku v roce 1939. V krajských časopisech byla uveřejněna výše uvedená zpráva. Práce úspěšně pokračuje a lze proto očekávati v rodopisné práci pěkné výsledky. V posledních letech bylo vykonáno v uvedeném úseku hodně práce, řadě rodů byly poskytnuty cenné informace. Dále jest připravována kartotéka všech železnických i v okolních obcích bydlících rodů i postupných majitelů všech usedlostí, čímž rodopisná bádání budou velmi usnadněna. Jmenovaný spolek může býti v uvedené práci vzorem. V. K.

RODOPISEC A ZATYKAČ. Prameny, z nichž rodopisec čerpá, jsou někdy roztodivné. Mohou mezi nimi i býti — staré z a t y k a č e. Rodopisec nebude ovšem rád, najde-li hledané předky v seznamech osob stíhaných právem. Důvi se však leccos, co by jinak marně hledal. V tištěných zatykačích, vydávaných býval. guberniemi, jsou na př. dosti podrobné popisy hledaných osob. Poskytují i údaje o zvláštěnostech, přezdívkách, jazykových znalostech. Nejcennější, protože hodnotnější, jsou zprávy o ústrojí, oděvu a obuvi. Ty jsou i dobrým, dosud málo povšimnutým příspěvkem k dějinám kroje.

Přečtete si ukázkou dva takové, jistě ne nevýstižné portréty prostých lidí:

„Popsání Jana Wolty, ex capite reiterati furti od 1ho Ledna 1777 k dvouletnému obecnímu, neb Panskému Dílu s půl-letním s 15ti Ranami Karabáčem Káráním odsouzeného a dne 26ho Srpna 1777 od Práva Král. Města Chrudimy zběhlého. Ten samý jest 22 Léta starý z Ropova rodilý, Bednářského Řemesla, velké Postavy, Vlasů černých, hladké Tváře, Obočí černých, nosí ve Vlasech Hřeben, Kamizolu má s rukávami modrou soukennou, Knoflíky na ni bílý metalový, Lajbl oblakové barvy, Knoflíky u něj kameliovový, a z obouch Stran Palety takové Barvy, a zádu jest sněrovavý. Spotky má koženný, nitěnné bílé Punčochy, teleci Střevíce, Přesky bílé metalové, mluví jen česky.“

„Popsání Doroty Sainkovy, poddaný k panství Litomyšlskému ze vsi Vrchní Oujezd, kterážto od svého manžela Josefa Sainka utekla.

Dorota Sainkova jest 50 let stará, malé štíhlé postavy, hubeného obličje, černých vlasů, má na pravé ruce jeden chromý prst, nosí čepce z kartounu bez krajek, žlutý kožený kožich, laibl z šedivého sukna, černou plátěnou sukni, červený a někdy bílý vlněný punčochy a střevíce, mluví česky a má se větším dílem okolo Hrachovčeinice (!) zdržovati.

K vyhledání té osoby má se všechna pilnost vynaložiti, při jejím dostižení zadržeti a na cýs. král. Gubernyum zpráva dáti. Od cýs. král. Gubernyum v Praze dne 14ho ledna 1788, Makarius Haimbacher.“ H. R.

STAROUSEDLÍCI OBCE SAKY NA SLÁNSKU. V roce 1662 drželi grunty v Sakách: Martin Urban, Martin Mužík, Jan Marků Hořejších, Martin Brejník, Jiřík Rovenský, Václav Srcha, mlynář, Jiřík Čertnický, mlynář, Jiří Šilhánek, Tomáš Maclík, Václav Kylián, Jiří Vodrážka, Bartoň, krémář a Jan Urbánek.

V soupise držitelů usedlostí v Sakách v r. 1789 jsou pak uvedeni: Tomáš Veselý, František Kratochvíl, Antonín Kabát, František Brejník, Matěj Dvořák, mlynář Jan Landa, kovář Václav Kratochvíl a mlynář Jakub Šarboch. K.

JAK VRCHNOST DLUHY SVÝM PODDANÝM ODPOUŠTĚLA. V pozemkové knize obce Malé Hořešovice na Slánsku v r. 1706 jsou uvedeny záznamy o výši dluhů, které následujícím hospodářům milostivá vrchnost „Jan Jaroslav Valkoun z Adlaru, na Štáfě (zámku Zlonickém), Poštovicích, Stradonicích a Bakově“ svým poddaným v obci Malé Hořešovice odpustila: Jan Koudelka, Matěj Banka, Jakub Banka, Nikodem Marš, Pavel Rubeš, Marzin Fridrich, Jiří Sýkora, Řehoř Syřiště a Marzin Bulanta. K.

ERBOVNÍ HROBKY NA SLÁNSKÉM HRBITOVĚ. Slánský hřbitov chová zajímavé náhrobky z dřívějších dob, z nichž celá řada má vytesané staré erby. Zdobené erby jsou na hrobkách rodů Hubatkovských, Hemerků, Brožovských, Radnických a Wassermannů. Dále jsou tu hrobky Ant. Panoše z Kreutzineldu, Jana Lešnera a řada jiných. Zajímavé svým obsahem jsou verše na mnohých pomnicích a náhrobcích. Obšírnou studii o slánském hřbitově uveřejnil Dr. Zdeněk Wirth v ročence Slánský Obzor v r. 1914. K.

ROD SOUDNÍHO RADY REICHENBACHA V KUTNÉ HOŘE jest předmětem obhajoby potomků Reichenbachových v časopise „Arijský boj“. V obšírném článku dokazují potomci zesnulého, že týž nebyl židovským potomkem ani míšencem a proto při líčení v procesu proti Hilsnerovi v Kutné Hoře nemohl nenadřazovati obžalovanému. Obšírný článek jest podrobný výpočet rodové linie c. k. soudního rady Friedricha Reichenbacha z Kutné Hory v letech 1845—1902 a jeho manželky Karoliny, roz. Gabrielové z Benešova v letech 1854—1904.

V rodě soudního rady Reichenbacha se vyskytují jména:

Reichenbach z Trautenau, Vysokého Mýta a Reichenbachu v Eulengebirge, Horký ze zámku Gibachtu u Kladrub, Seydl z Hořic, Horký v Kladrubech, Hellensteiner v Klatovech, Keimb Lorenc z Arnau, Uhlíř z Mělníka, Teimer z Gorkau, Josef Pavlíček, primátor z Vysokého Mýta, Hans Hiebner z Komotau, Kocián z Vysokého Mýta, Kocián Jan von Kronnenfeld z Vysokého Mýta, Hnátnický z Vysokého Mýta a řada jiných jmen.

V rodě Karoliny Reichenbachové, rozené Gabrielové z Benešova, pak tato jména: Gabriel z Benešova, Tichý Johan z Týniště, Šípek z Uhrněvse, Hercel z Nového Knína, Donát z Benešova, Šípek z Benešova, Schot z Benešova, Herczl z Nového Knína, Vorlíček ze Sedlce, Vorel z Benešova, Konvalinka z Benešova a řada jiných jmen. Článek sám je pěkná rodopisná práce předků jmenovaného předsedy tehdejšího soudního senátu v Kutné Hoře, který v době ženitby působil co soudní rada v Polně. K.

RODOVÝ ARCHIV NA PLZEŇSKU. Redaktor „Lidových novin“ v Plzni, Josef Šidák, zmiňuje se v listě o obšírném rodovém archivu pro Plzeň a okolí, uloženém v Národopisném museu Plzeňska v Plzni. Autor článku píše doslovně:

„Hledá-li člověk od novin v Národopisném museu Plzeňska nějaká data, záhy se mu naskytne objev složitého a velkorysého úsilí, které může být daleko široko vzorem. Toto cíle a pilné museum si založilo a vede rodový archiv. Co v něm vězí? Všechno, co byste se rádi dověděli na příklad o měšťanovi Ulčovi, jenž zemřel před stoletím, co chcete vědět o jednotlivcích a celých rodech, o několika pokoleních. Správa musea pořídila s mravenčí

pili asi 25.000 lístkových výpisů z plzeňských matrik. Nejstarší matrika sahá do roku 1648. Bylo třeba zrozesat jména ženichů, nevěst a svědků, připojit k jmenům závažné poznámky z matrik a uložit listky podle abecedy do speciálních krabic. Výpis stále ještě pokračuje, zatím museum zpracovává zápisy od roku 1648 do roku 1784. Dalším základem a pramenem jsou bohaté rejstříky o přijatých měšťanech plzeňských. Z nich bylo již vytaženo a uloženo v rodovém archivu zatím 3000 lístků s jmény a poznámkami. Mimo to se v krabicích rodové kartotéky hromadí u každého jména všechno, čím lze jakkoli osvětlit některou osobnost. Vedle podobizen, kterých má archiv asi 10.000 kusů, je kartotéka plna tak zvaných revokačních lístků, z nichž se u každého jména dovíte o příslušné literatuře nebo o vyobrazeních publikovaných v různých knihách, sešly se tam časopisecké články, revokační lístek často odkazuje také na prameny historického archivu, v některých mapách kartotéky nacházíme i úmrtní parte, zprávy o celém rodokmenu. Tak se hromadí a soustřeďuje látka, z níž pak vystává jasný obrys, řekněme celého starého rodu plzeňských Stehlíků z Čenkovice a každého jeho člena v několika pokoleních zvlášť. Celá jedna krabice je naplněna proslulými Stehlíky, jejichž rod se táhne od samých základů Plzně až do roku 1860. A zas výpisy z matrik, četné revokační záznamy, opisy listin, dokonce i básní Stehlíka, jenž létal na pegasu, rodové erby, fotografie. V jiné krabici se nakupil materiál u jmen Klotz, Klostermann, Knobloch, Knor a tak dále. Stodvacet plných krabic má už rodový archiv národopisného musea v Plzni, a vzroste nepochybně o další desítky a stovky. Nechybíme, jestliže jej nazveme praktickým rádcem každého, kdo si zakládá soukromý rodokmen, pak neocenitelným pomocníkem vědy dějepisné i dějepísne. Ani literát s ambicemi historických námětů se bez něho neobejde.“

Redaktorské pohotovosti plzeňského redaktora „Lidových novin“, Josefa Šidáka, děkujeme za prozrazení nového pramene k podpoře rodopisného studia, který právě buduje plzeňské Národopisné museum. Vyžádali jsme si přímo informaci o tomto podniku od známého museálního a archivního odborníka Ladislava Lábků a podáváme podrobnější zprávu našim rodopiscům a přátelům rodopisu, kteří ji jistě uvítají s povděkem.

Archiv vznikl z myšlenky, jak uspořádati hojný, na tisíc kusů čítající fotografický materiál, týkající se převážně plzeňských rodin. Museální správa se rozhodla spojit tento obrázkový archiv s novinovými články, obsahující životopisy předních rodin a jinými zprávami, odkazy na literaturu, na listinný archiv musejní a pod. Tím vznikla sbírka, čítající asi 30.000 lístků a fotografií, upravených na listích jednotné velikosti, asi 1/4 papíru býv. kancelářského formátu. Vše bylo srovnáno do map a abecedně do krabic, takže sbírka sleduje abecední rozvrstvení jmen až do třetího písmene rodového jména. Když se tato sbírka v praxi plně osvědčila, bylo přistoupeno k rozepsání důležitých rodopisných pramenů, a to především rejstříku přijatých měšťanů, založeného roku 1600 a vedeného nepřetržitě až do roku 1785. Tím bylo získáno nových 2000 lístků. Dále byly zrozesány plzeňské matriky sňatků, založené od r. 1648, a to rovněž až do roku 1785. Každý z těchto zápisů rozepsán byl tolikrát, kolik obsahuje jmen, a to nejméně 4krát, čímž bylo získáno nových 25.000 lístků. Nyní se pokračuje v rozepisování plzeňských matrik zemřelých a na konec budou podobně zpracovány také matriky narozených. Při tom byly pořízeny pro plzeňské farní úřady od nejstarších matrik zároveň k nim podrobné rejstříky, které až dosud chyběly. Celou sbírku doplňuje obsáhlý archiv úmrtních listů a ještě další jiné pomůcky. Všechny rozpisy jsou konány velmi svědomitě, jsou třikrát revidovány, takže přes obtíže, jež působí namáhavé členění různých matričních zápisů a rukopisů, jest docilováno co největší přesnosti. Užívání archivu jest jednoduché a každému jest možno do něho nahlédnouti. Správa musea zodpoví i písemné dotazy, je-li přiložena známka na odpověď a nežadá-li se více než to, co možno pokládati za běžnou informaci. K.

NEHLEDEJTE JEN V MATRIKÁCH! Náš člen dr. F. H. nám sděluje, že zcela náhodou na upozornění hraběte H., aby nehledal záznamy jen ve farních matrikách, ale také v jiných záznamech a spisech na faře, našel náhodou dlouho hledaný záznam o oddavkách, a to dle záznamu v Gestions-Pro-

tokolle z r. 1837/39, nalézající se na děkanství v Čelákovcích, kde byl zá-
znam o dispensi oddavek kapit. konsistoří s poznámkou, že oddavky jsou
toho a toho dne na Zbraslavi. Skutečně tam byly provedeny. K.

JIHOČESKÝ HRABĚCÍ ROD WRATISLAVŮ Z MITROVIC, jehož po-
slední tři linie ještě žijí (linie Direnská, Kolodějská a linie vzdálená —
anglická), má bohatou tradici svých předků, které jest možno sledovati až
do 13. století. Nositelem tradice jihočeského rodu jest Josef Oswald hrabě
Wratislav z Mitrovic, velkostatkář se sídlem v Dirné u Soběslavě, vlastník
velkostatků Dirná, Myslkovice a Krnsko u Mladé Boleslavi. Hrabě Josef
Oswald Wratislav jest pilným rodopisným badatelem a ze svého bohatého
i vzorně uspořádaného rodového archivu v zimních měsících sestavil za-
jímavé dějiny rodu Wratislavů hrabat z Mitrovic, jehož předci hráli vyni-
kající roli v politickém, diplomatickém, církevním a světském životě. Dě-
jiny rodu jsou zachyceny na 223 knižních stranách v rukopise a datují se
od dob nejstaršího zjištěného předka Oreše (Wratislava z Mitrovic) ze 13.
století.

Autor zachytil v knize 366 členů tohoto rozsáhlého českého hraběcího
rodu ze 27 rodových větví, z nichž žije dnes již rodová větev panství Di-
renského, rodová větev panství Kolodějského a málo známá větev anglická,
která však nikdy se k české větvi nehlásila. Jak rozsáhlý rod Wratislavů
z Mitrovic byl, svědčí vlastnictví 137 velkostatků a panství v Čechách. Do
rodu se celkem přivdalo 98 šlechtických paní.

Nynější držitel panství, hrabě Josef Oswald Wratislav z Mitrovic, se nar.
1883, za choť pojal r. 1909 hraběnku Dorotu, roz. Thunovou, nar. 1884.
Z tohoto manželství jsou děti: Arnoštka, nar. 1912, Marie, nar. 1914, provd.
roku 1937 za hraběte Mensdorfa-Pouliho v Praze, z kteréhož manželství jsou
již děti Dorothea, nar. 1938 a Josef, nar. 1941, dále syn Jan, nar. 1916,
Dorothea, nar. 1919 a Arnošt, nar. 1922.

K rukopisu knihy, kterou hodlá po válce autor vydati knižně, jest přilo-
žena přehledná tabulka rodů s rozdělením na jednotlivé větve.

Z nejznámějších členů tohoto starého rodu, který byl v církevních hod-
nostářích zastoupen také 3 biskupy rodu Wratislavů z Mitrovic, byl ra-
kouský diplomat František Karel hrabě Wratislav z Mitrovic, vyslanec
v Rusku, Polsku a Sasku v letech kolem r. 1720.

Archiv země České chová mimo jiné četné sbírky šlechtické genealogie,
také obsáhlou sbírku Rudolfa hr. z Mitrovic, která čítá na 4000 rodů a na
15.000 rodových záznamů českého rodu hrabat Wratislavů z Mitrovic.

K.

MRÁKOVSKÉ LÍSTKOVÉ MATRIKY. Mrákovský farář E. Prukner celé
tři roky pilně pracoval na rozepsání mrákovských matrik, křestní, oddací
a úmrtí, které mrákovská fara u Plzně má vedeny od roku 1784. Lístko-
vý systém kartotéční pak roztřídil dle rodových jmen, takže vznikla lístko-
vá matrika, čítající na 14.000 lístků a rodových jmen. Farář Prukner si
pořídil tuto kartotéku pro potřebu farního úřadu, leč i tak jest to cenný
archiv pro rodopisce, hledající rodové vztahy k obcím mrákovské farnosti.

K.

ROK 1371 ROKEM NAROZENÍ M. J. HUSI? V časopise „Český zápas“
píše univ. prof. dr. F. M. Bartoš, že se mu podařilo určit rok 1371 — res-
pektive údobí mezi 3. XII. 1370 až do 6. XII. 1371 — jako nepochybný rok
narození Husova. Stalo se tak na základě drobné poznámky: „Anno predi-
cationis suae 2, etatis vero 31“ („V druhém roce kazatelství svého, věku
pak 31“), jež je v čele jednoho kázání, o němž s určitostí se může tvrditi,
že jej proslavil M. J. Hus o pražské pouti u sv. Mikuláše, dne 6. XII. 1401.

K.

ROD VĚCOVSKÝCH Z VĚCOVA (Wietzowa) jest starý rod, který
možno sledovati od dob krále Jiřího z Poděbrad. V minulosti psávali se
různě a četní předci tohoto jména bývali ve Věcově rychtáři. Později se
odstěhovali do Nového Města na Moravě, kde mnozí z nich byli tamními
purkmistry.

K.

RODY JUNGWIRTHŮ Z JIŽNÍCH ČECH jsou velmi četně zastoupeny v lesních službách. Z knížecího schwarzenberského archivu v Třeboni měl jsem možnost vypsat data rodů Jungwirthů, kteří od pradávna sloužily ve službách knížat Schwarzenberků co hajní i lesní. Tak i „Bärenhansel“ Jan Jungwirth, který 14. listopadu 1856 zastřelil v lesním polesí „Hirschperky“ na Šumavě (Böhmerwald) posledního medvěda žijícího v Čechách, pocházel z tohoto rodu knížecích schwarzenberských lesních hajných. Tento Jan Jungwirth, zvaný „Bärenhansel“, byl synem knížecího rustikálního hajného v Riedelhütte č. 22, kde se 22. XI. 1820 narodil. Zemřel 11. III. 1886. Jeho fotografie i životopisná data jsou uveřejněna v časopise knížecích schwarzenberských zaměstnanců „Tradici“, č. 4 (8), vydaném v roce 1935 v Třeboni.

Měl několik dětí, z nichž syn Jan, nar. 7. III. 1865, zdědil tuto usedlost v Riedelhütte č. 22. Zemřel zde 15. I. 1914. Opětně tato usedlost přechází na syna Jana, nar. 28. III. 1898, jenž roku 1914 prodal samotu kníž. schwarzn. lesní správě, která ji přeměnila na hajovnu zvanou „Riedelhütte“; v ní vnuk „Bärenhansela“, Jan Jungwirth, bydlí co kníž. schwarzn. hajný dodnes.

Z dalších jihočeských rodů Jungwirthů, v lesních službách schwarzenb. se nalézajících, jsou: Josef Jungwirth, lesní v Hluboké nad Vltavou, jehož otec Václav byl 40 let hajným, jeho děd Vojtěch 50 let hajným v Struhách u Kmína, jeho praděd pak u Scherau na Šumavě páčil smůlu pro pivovary. Matčin otec, Ferdinand Jelinek, byl 44 let v kníž. službách jako lesní hajný, děd Tomáš pak 70 let jako kníž. schwarzn. hajný, a praděd pak byl holz-knecht na Šumavě.

Z dalších jmen Jungwirthů v kníž. Schwarzn. službách se nalézajících dlužno jmenovati Františka, mladšího hajného v Želnavě, Eduarda, mladšího hajného v Želnavě, Václava, hajného v Suché v revíru Pičina, Engelberta, mlad. hajného v Habersdorfu na Šumavě a řadu jiných. Kryl.

PŮVAB STARÝCH MATRIČNÍCH ZÁZNAMŮ. Listujeme-li ve starých matrikách, vyhledávajíc životní data svých předků, setkáváme se často s roztomilým zněním zápisů, které nejsou jen úředním záznamem, ale přímo literárními drobnostkami svérázného jazykového projevu. A kolik je při tom zachyceno jmen, což má značný význam s hlediska rodopisného.

Tak příkladem citujeme z farní matriky v Lužci n./Vlt.: Dne 22. října 1713. Téhož dne po trojím k stavu svatého manželstva vohlášení, potvrzen jest Matěj, pozůstalý syn po nebožtíku Václavovi Kaňkovi, někdejšímu sousedu lužeckém, s Beninou, vlastní dcerou Jana Novotného, souseda lužeckého, v přítomnosti starosvata Víta Světlíka ze Šopky, družby Jana, syna Václava Vorlíčka, družiček Lidmily po nebožtíku Simeonovi Čápkovi z Lužce, Kateřiny, dcery Jana Nebeského z Chramostka, Lidmily Hřebíčkové z Lužce a jiných více poutivých osob. Oddáni jsou s dovolujícím consensem, jakož dědiční poddani panství roudnického od dvojctihodného kněze Václava Paumkartnera, ten čas kaplana.

A nyní sledujeme v záznamech matriky další osudy Matěje Kaňky: Dne 14. července 1726. Pokřtěn Jakub, syn Matěje a Beniny Kaňkovy, rodičův poddaných do Roudnice. Levans Jan Kříčka, testes Jiří Kostka z Chramostku, Jan Vojtěchovský z Vrbna, Lidmila Jana Hřebíčka, Katerina Jana Horníka, obě z Lužce. Křtil pan páter Maxmilián.

Konečně najdeme další záznam z prosince 1748: Dne 10. usnula v pánu Benina Kaňková a 15. na to usnul manžel její Matěj Kaňka, který oba od faráře Václava Jelínka svátostí pokání i poslední pomazání zaopatření a při chrámu páně lužeckým pohřbeni byli, maje on věku 56, ona 54 let.

Brzy poté čteme zápis o svatbě syna obou zesnulých, Jakuba: 11. února 1749. Poutivý mládenec Jakub, pozůstalý syn po nebožtíku Matějovi Kaňkovi, sousedu lužeckým, s poutivou děvečkou Máří Magdalenou, vlastní dcerou po nebožtíku Tomáši Ovesným, bývalém sousedu vraňanským, poddaným k panství Roudnickému, rádně v stav svatého manželstva po trojím ohlášení, která se stala 26. I., 2. a 9. II., poněvadž impedimentum canonicum žádný najevo nevyšlo, v chrámu páně lužeckým její milostí potvrzeni byli.

ROD SPISOVATELE JOSEFA HOLEČKA. Jihočeský týdeník „Náš kraj“ z 4. III. t. r. přináší z pera Oldřicha Jelínka kursivu o rodu jihočeského spisovatele Josefa Holečka, v níž autor doslovně píše: Josef Holeček, jehož 90. výročí narozenin přichází na letošek, pochází z prastarého jihočeského rodu, který náleží k nejstarším selským rodům stožickým a jehož osudy ve Stožicích můžeme sledovati hluboko do XVII. století. Příjmení Holeček používá rod však teprve od poloviny XVIII. století, kdy začal hospodařiti na Holečkovském statku čp. 7; dřívější jméno rodové bylo Vlček. V jižních Čechách ustálila se totiž selská příjmení mnohem později než v ostatních oblastech Čech, namnoze až v době Josefinské, která zavedla v tomto směru přísnější předpisy. Do té doby měnily rody svoje jména podle usedlosti, na nichž hospodařily: převzetím statku, doženěním a pod. přebíral nový majitel i nové jméno po usedlosti a proto bývá běžné, že rodné větve téhož rodu mívají v těch dobách různá příjmení.

Nejstarším známým členem rodu byl Matouš Vlček. Z berní rully se dovidíme, že r. 1654 hospodařil na chalupě Vlčkově (nyní čp. 26), ale v následujících letech přešel na Línhartovský půllán (nyní čp. 15). Roku 1676 předal jej Václavu Vlčkovi, který zde hospodařil asi čtvrt století. Roku 1702 byl již mrtev a statek převzal po zemřelém otci syn Matouš. Předposlední z dětí Václava Vlčka, Pavel, nar. 1692, byl od dětství chromý a vyučil se proto krejčím. Měl zůstatí na bratrově hospodářství, ale když se oženil, vystavěli mu za statkem chaloupku (nyní čp. 16), v níž se mu narodili dvě děti: dcera Kateřina a r. 1722 syn Matouš. V době, kdy syn Pavla Vlčka, Matouš, dospíval, dohospodařil na Holečkovském gruntě čp. 7 Vít Holeček. Odešel ze zadluženého statku, na nějž vrchnost prozatímně bez zápisu dosadila Matouše Zlábka. Asi roku 1745 byl vystrídan Matoušem Vlčkem, který se v tomto roce po druhé jako vdovec oženil s Kateřinou Havlovou. Důvodem, proč právě Matouš Vlček, jak doslovně praví dodatečný zápis r. 1755 „vzatej a na Holečkovský grunt danej byl“, byl příbuzenský poměr, který vznikl mezi Holečkovským a Vlčkovským rodem tímto druhým sňatkem Matouše Vlčka. Manželka Kateřina byla neteří Víta Holečka; tchán Pavel Havel byl vlastním bratrem posledního hospodáře z Holečkova rodu na Holečkovském statku a teprve, když se oženil, dostal nové rodové jméno Havel po usedlosti. Příbuzenský poměr mezi oběma rody ještě zesílil, když sestra Matouše Vlčka vdala se za Ondřeje Holečka, syna Víta Holečka. Osud vyměnil oběma švagřům úlohy: Matouš Vlček přešel na Holečkovský grunt a Ondřej Holeček se přestěhoval do poddruží do Vlčkovy chaloupky a žil tam do své smrti. Se statkem převzal nový majitel i nové jméno. V matrice oddaných je r. 1749 zapsán ještě jeden Vlček, r. 1749, kdy křtí syna Vojtěcha, budoucího dědice statku, je zapsán do matriky již jako Holeček. Matriky užívají pak výhradně jen tohoto nového rodového jména po usedlosti, v gruntovních knihách, zvláště při důležitých zápisech o předání statku, objevuje se ještě po desetiletí i původní jméno rodu. Tak r. 1777 postupuje Matouš Vlček statek pro sešlost věkem a stálé nezdraví synu Vojtěchu Vlčkovi! A ještě 2. prosince 1810 zapisuje se do gruntovní knihy smlouva, podle níž odstupuje Vojtěch Vlček anebo Holeček svoji selskou živnost synu Tomáši.

Hospodaření Tomáše Holečka (nar. 1786) spadá do neblahých dob, které nastaly po napoleonských válkách. Statku se ujal téměř v předvečer vydání březnového patentu z r. 1811, který tak těžce poškodil všechny vrstvy obyvatelstva. Radosnější byl již konec hospodaření, zvláště poslední jeho rok, v němž byly zrušeny i poslední zbytky poddanství a roboty. Na prahu nové doby 1. V. 1849 postoupil statek synu Vojtěchovi a jeho manželce Kateřině, roz. Bláhové ze Žďáru. Po čtyřech letech manželství, dne 27. II. 1853, narodil se z tohoto manželství Josef Holeček.

K.

STARÉ GRUNTOVNÍ KNIHY ZAJÍMAVÝM PRAMENEM NÁRODOPISNÝM. Zápisy ve starých gruntovních knihách o předávání statků jsou obvykle značně obsáhlé. Tím se stávají tyto knihy vzácným pramenem kulturně-historickým i genealogickým. Jak proti tomu jsou strohé záznamy v pozemkových knihách nových, kde ani rodová posloupnost nebývá patrna.

Povšimněme si takového důkladného zápisu z roku 1792, před 150 lety, který nám mimo jiné dává nahlédnouti do výbavy bohaté selské nevěsty i s hlediska etnografického, jak se strojila, kolik a jakého měla šatstva a prádla i jiných věcí. Bylo to v Kačici, v kraji slánském:

Dne a roku níže psaného stala se smlouva mezi mládcem Wenclem Hušákem, jakožto ženichem strany jedné, pak pannou Jozefou Kinskou, nevěstou strany druhé na níže psaný způsob, totiž: Nadpravený Václav Hušák věnuje jí onen grund v gruntovních knihách dědičně připsaný se vším příslušenstvím, totiž pod 150 strychů polí, 17 a $\frac{3}{4}$ strychu loučného, ... naproti čemuž by ono její manželské břemeno jim snesitelnější bylo, zavazuje se pan otec nevěsty jménem věna 600 f. jim nápomocen býti.

Mimo to přinesla nevěsta ještě pěknou výbavu, jak je podrobně sepsána a oceněna na 433 f. Podle tohoto zapsání měla: hedvábný šaty modrý za 35 f., hedvábný šaty štrafovaný za 32 f., kožíšek modrý za 20 f., pikový šaty bílý za 15 f., dikytový kabátek za 7 f., kamlhorový šaty hedvábný za 12 f., kartonový šaty ve stejné ceně 12 f., dále po 7 f. byly oceněny kartonový šaty fialový a kožíšek kamlhorový zelený, pak následovaly čtyři šněrovačky, růžová za 8 f., štepovaná kanafasová za 5 f. a dvě červené soukenné po 4 f. Že to byla nevěsta zámožná a jistě i parádivá, svědčí další zápisy o čepcích, kterých měla devět, a to: zlatý za 11 f., stříbrný za 9 f., ordinární zlatý za 4 f., a dalších šest oceněných na 6 f.

A mohli bychom vypočítávat dále, kolik a jakých měla fěrtochů, šátků, sukní, zástěr, střeviců, mimo to šest košil za 8 f., deset kusů peřin, 2 polivlaky za 80 f., veškosten za 8 f., dubovou truhlu za 7 f., třicet šest kusů cejnu a kranátky s dukátem za 6 f. atd. K tomu dostala ještě 2 krávy za 50 f., jalovičku, sprasnici a tři prasata oceněná dohromady za 22 f.

Z tohoto zápisu můžeme si dobře propočítati i cenu jednotlivých součástí výbavy se zřetelem k dnešním poměrům. Záznam jistě velmi pozoruhodný.

—et—

SPISOVATEL F. X. SVOBODA MRTEV. V noci na 25. V. t. r. zemřel v Praze spisovatel F. X. Svoboda ve stáří 82 let. F. X. Svoboda mimo četné jiné spisy napsal také šestidílnou rodovou kroniku „Rozkvět“, kde podal v pravdivém i básnickém vyličení osudy rodiny dřevařů Svobodů z Líšnice, která nejdříve po otcově straně se usadila na statku v Čisovicích, poté v Mníšku, kde otec počal vésti obchod s dřevem a pak se pustil do průmyslového podnikání v Praze, na kterém však ztroskotal. Rodina Svobodů má řadu rodových větví, které rodopisec může sledovati až do XVI. století. Dětství Františkovo bylo v Mníšku, roku 1874 odešel co 14letý chlapec do Prahy. Do Mníšku se však stále vracel a ke stáří pak zde ve své vilce trávil poslední léta svého života.

K.

Knihy panství kolečského v 6. a 17. stol., soupisy a indexy obyvatelstva obce Kolče na Slánsku, jakož řadu gruntovních knih kolečského panství, chová ve svých sbírkách slánské museum z darů bratří Švarců z Kolče.

K.

Z RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE.

VALNÁ HROMADA RODOPISNÉ SPOLEČNOSTI V PRAZE byla konána v pátek dne 26. III. 1943 o 18. hod. večer. Jednání zahájil p. předseda Mořic princ z Lobkowicz. Uvítal pp. V. Vinše a Dr. Ant. Stránského, zástupce „Sippenamtu für Böhmen und Mähren“, Doc. Dr. V. Černého za Zemědělský archiv a Českou akademii zemědělskou, J. Petra za Svaz zemědělství a lesnictví a Kulturní radu zemědělskou, Dr. F. Soukupa za Ústřední spolek českých knihovníků, Ed. Trousilka za Nár. souručenství, Aleše Opatrného za Spolek rodu Opatrných, p. V. Přecha za Jednotu sta-

řých rodů českých a Alfonse Stěžerského za odbočku R. S. z Hradce Králové. Oznámil doslé omluvené přípisy a jmenoval verifikátory zápisu pány: přednostu F. J. Skrbka a vrch. inspektora J. Ehla. Památka členů zesnulých v roce 1942 pietně uctěna všemi přítomnými.

Pan předseda podal zprávu o některých změnách ve složení výboru. V uplynulém období pověřen pak funkcí II. místopředsedy Ph. Dr. K. Doskočil, redaktora Rud. Kryl a jednatele A. Petule. Společnost uspořádala dvě členské schůze, na nichž přednášeli Ph. Dr. Emanuela Nohejlová o numismatice a rodopisu (8. XII. 1942) a Ph. Dr. Jiří Čarek o rodopisných pramenech v archivu hl. města Prahy (26. II. 1943). Při své činnosti těšila se R. S. v uplynulém roce především vzácné přízni ministerstva školství a České akademie věd a umění.

Zápis předchozí valné hromady byl uveřejněn v našem časopise a schválen byl bez čtení.

Jednatelskou zprávu podal JUC. Ad. Petule. Vytkl trvalý vzestup i organizační upevnění R. S. Výbor konal devět schůzí. Na dvou členských schůzích byly prosloušeny přednášky. Společnost čítá již přes 500 členů; v uplynulém roce přibýlo 83 čl. Z toho plyne i zvýšená jednatelská agenda, převážně informační a poradní. Za všestrannou podporu nutno poděkovati ministerstvu školství, ministerstvu zemědělství a lesnictví, České akademii věd a umění, tisku i ostatním příznivcům a spolupracovníkům.

Redakční zprávu přednesl p. redaktor Rudolf Kryl se stručným přehledem tiskové činnosti R. S. v roce 1943, poněkud omezené opatřeními, vyvolanými válkou.

Archivář pan B. Kšára oznámil, že v archivu R. S. uloženo jest toho času 247 vývodů a 129 zlomků a 49 rodokmenů, jejichž obsah je registrován. Výstřížkový archiv obsahuje 800 listů.

Pokladník pan Jar. Smíšek podal především zprávu o knihovně R. S., v níž přibýlo nových 115 svazků, a to dary i koupi. Většina knih dána do vazby. Půjčeno bylo 218 svazků. — Ze zprávy pokladní vychází najevo, že R. S. vlastní dnes slušný majetek.

Účetní pan Karel Nedvěd sdělil potěšitelnou okolnost, že vzrůst členů, lepší placení členských příspěvků, zvýšený odběr publikací a četnější dary podstatně zlepšily celé hospodářství společnosti. Proto může též výbor navrhnouti valné hromadě, aby členské příspěvky byly stanoveny na rok 1943 v dosavadní výši. Jako správce skladu oznámil, že odběr publikací byl velmi uspokojivý. Příručka rodového kronikáře od Dr. A. Markuse byla rozebrána. Celkem prodáno 4289 tiskovin včetně rodopisných formulářů (vývody, dotazníky, výpisy z matrik). Podle usnesení výboru vzhledem k dosavadním zkušenostem zasílají se tiskoviny jen po zaplacení předem. Zprávu skladu vedl obětavě pan přednosta F. J. Srbek.

Za přehližitele účtů sdělil pan ředitel F. Karásek, že revise provedena v knihách pokladních i účetních, zásobách publikací, a protože hospodářství i zápisy ve všech směrech byly shledány v naprostém pořádku a vzorném uspořádání, navrhli páni revisoři schválení účtu rozvázného, účtu ztráty a zisku, a vyslovení uznání pánům: účetnímu, pokladníkovi i správci skladu za obětavou a nezištnou práci, a celému výboru udělení absolutoria. Všechny zprávy byly schváleny.

Nato aklamací provedeny doplňovací volby výboru, takže od této valné hromady vede Rodopisnou společnost takto sestavený výbor:

V ý b o r R. S.: Předseda J. J. Mořic princ z Lobkowicz, první místopředseda Jan Petr, II. místopředseda Ph. Dr. Karel Doskočil, jednatel JUC. Adolf Petule, pokladník Jar. Smíšek; členové výboru: Rud. Kryl (redaktor), Bedřich Kšára (správce jmenné kartotéky), J. J. Dr. Jan kníže z Lobkowicz, Karel Nedvěd (účetní a správce skladu), Dr. Alois Paleček, Ph. C. V. J. Sedlák, Jiří hrabě Sternberg; náhradníci: Ph. Dr. Ladislav Hosák, Ph. Dr. V. Mattauč, RNDr. Jar. Psotníčková, Jar. Růžicka (knihovník), Ing. Frant. Schmidt, Josef Zita; revisoři účtů: Frant. Karásek, Rudolf Vepřík; členové smírčího soudu: Dr. Jan Kasanda, Dr. Josef Lexa, Dr. Karel Weisenberger, Dr. Vlast. Zátka.

Kromě toho zvolen zvláštní sbor odborníků jako poradců pro odbornou činnost společnosti. Zvoleni v něm pánové: Ph. Dr. Václav Bartůněk, Ph. Dr. Otakar Bauer, Ph. Dr. Jiří Čarek, doc. Ph. Dr. Václav Černý, J. M. Th. Dr. Josef Čihák, Karel Jeřábek, Ph. Dr. Zdeněk Kristen, Ph. Dr. Bohumír Lifka, Ph. Dr. Antonín Markus-Radkovich, Ph. C. František Navrátil, prof. Ph. Dr. Jar. Prokeš, doc. Ph. Dr. František Roubík, Ph. Dr. Antonín Stránský, Ph. C. Václav Vinš. — Dopisujícím členem jmenován pan Ph. Dr. Ant. Veselý.

Po provedených volbách zdůraznil pan předseda Mořic princ z Lobkowicz, že výbor společnosti v příštím období správním bude pokračovati ve své dosavadní činnosti a programu, aby uskutečnil i ty záměry, jež až dosud bylo nutno odložit, včetně ustavení pracovních odborů, uspořádání dalších přednášek a vydání rozšířené příručky Dr. A. Markuse a latinsko-českého slovníku k historickým pramenům.

Z hostů učinil projev pan V. Vinš, úředník „Sippenamtu für Böhmen u. Mähren“, podav nástin organisace tohoto úřadu.

V následující přednášce promluvil pan Doc. Ph. Dr. František Roubík o „Rodopisu a vlastivědě“. V krátké debatě pak bylo promluveno o rodopisných pramenech z let před 30letou válkou. V závěru schůze byl schválen jednomyslně návrh výboru, aby dosavadní správce skladu a býv. přehlížeč účtů a knihovnik, p. přednosta F. J. Srbek, byl v uznání jeho práce, věnované naší společnosti zvolen čestným členem R. S., načež valná hromada ukončena doslovem předsedajícího. Ap.

NAŠIM ČLENŮM A PŘEDPLATITELŮM oznamujeme, že XIV. valná hromada stanovila členský příspěvek na r. 1943 nezměněn, t. j. K 40,— ročně. Nově přihlášení členi platí pro první rok K 50,—. Nečleni platí za časopis K 60,—. K vyrovnání předplatného a členských příspěvků použijte složenky přiložené k prvnímu číslu našeho časopisu nebo bianco složenky, kterou vyplňte číslem konta 90.686.

ZPRÁVA SPRÁVCE SKLADU:

Z formulářů máme toho času na skladě: Vývody po K —,50, rodový dotazník po K —,50, výpisy z matrik po K 1,—, rodopisný dotazník po K 1,—, rodinný výkaz (v tisku) po K 1,—.

TISKOVÁ OPRAVA:

Do 1. čísla XV. ročníku vloudila se nám na str. 29, odst. 3. chyba. Cena celého ročníku pro nečleny jest K 60,— a nikoliv K 40,—, jak bylo uvedeno ve zmíněném čísle.

ŘEDITEL JIŘÍ FELIX 75 LET. Dne 26. dubna t. r. dožil se v Praze, kde dli na zaslouženém odpočinku, 75 let vrchní ředitel Jiří Felix, býv. přednosta telefonních účtáren v Praze a býv. úřadující místopředseda Rodopisné společnosti. Jubilant, jehož dosažených 75 let vzpomněla také „Národní politika“, pracuje nyní na dějinách svého rodiště — obce Lštění u Domažlic. Jeho průkopnická práce o český rodopis jest dostatečně nejen našimi členy, ale také širokou obcí přátel rodopisu uznávána. Dlouholetá organizační jeho práce v našem spolku jest živým pomníkem jeho snah o rozšíření českého rodopisu. Výbor Rodopisné společnosti jubilantu srdečně blahopřál. K.

227. **Tadeáš Böhme-Czech**, nar. 25. X. 1726 v Chlumu, syn Matěje Czecha a Heleny, pekařský mistr v Chlumu u Třeboně, uzavřel roku 1756 až 1768 sňatek s Terezií. Sňatek byl uzavřen mimo obce Chlum, Třeboň a Lutovou, někde v již. Čechách, snad v některém poutním místě. Hledající vypisuje odměnu 300 K za nalezení přesného a spolehlivého záznamu sňatku. Adresa v redakci.
228. **Koutský, Kautský**. Pátrám po soujmenovcích (i osobách se zkomolenými nebo příbuznými jmény) a místech jejich výskytu v době minulé i přítomné. Požadované výlohy nahradím.
229. **Bouz**. Shírám záznamy o tomto jméně, mimo obec Žiželoves u Jarooměře a nejbližšího okolí. Kde se narodil Jiří Bouz nebo Pauz, nar. kolem r. 1600, usedlý v Žiželovsi již r. 1651. Kde jsou matriky obce Žiželovse před r. 1717?
230. **Stammfest, Steinfest, Stanfest z Nedomic, Potůček z Přelouče a Stamm z Orpusu**. Kdo pátral po těchto rodech? Prosím o zprávy tohoto jména. J. P.
231. **Mohapel**. Hledám nositele tohoto jména. Vznik jména Mohapel z Monapel, tedy z dob francouzských válek, jest možný?
232. **Stierba Jakub**. Odkud přišel do Nechutína? Dcera Terezie Stierba dle odd. listů fary Mostkovice z 18. VII. 1814 se narodila v r. 1779; dle výpisu z matriky odd. far. úřadu v Ptení z 24. II. 1800, sv. III, str. 64, pak se narodila v r. 1774. Tehdy Nechutín ještě neexistoval. Vznikl po r. 1780. Otec Terezie Stierby se s dítětem do Nechutína přistěhoval. Obec Nechutín je starý, již zaniklý název pro Zdětín a patří pod farnost Ptení, okres Prostějov. Kde a kdy se narodila Terezie Stierbová? K. B.
233. **Böhm**. Josef Böhm, hospodářský správce, byl ženat s Terezii, dcerou Jana Hamzla, ředitele panství ve Vilémově. Z manželství se narodila asi r. 1797 dcera Ludmila. Hledám zprávy o těchto osobách. O. F.
234. **Vyskočil**. Odkud přišel do Stříbrné Skalice Václav Vyskočil, mistr hrnčířský a cechmistr (nar. kol. r. 1766)? O. F.
235. **Brunner Řehoř**, nar. r. 1655 v Gmündu, odkud přišel r. 1678 do Třeboně učit se pekařem. Jeho otec Jiří. Údajně jeho předkové pocházeli z Bremen co šlechtici. Prosím o bližší zprávy. J. P.
236. **Hauner**. Prosím o zprávy o rodu Haunerů. Odkud přišel první H. na Rakovnicko (první záznam z roku 1769 v Olešné v matrikách, ale kdy přišel jeho předchůdce?). Hledám podrobnou kroniku o rodokmenu Haunerů z Chrást'an, Kněževsi, Olešné, Senomat, Kolleschowitz a přilehlých sousedních obcí na Rakovnicku. Kdo byli předchůdci před Tomášem H. a Marie Mejtské kolem roku 1700? Kde? Znáte znak na „Červeném mlýně“? Dle pověsti snad měl jiné jméno v třicetileté válce (l'honneur), co zahradník s hraběcí rodinou z Valisu, pocházející až z Francie? Snad nepřišel jeden z předchůdců z Bavorska (Haunersdorf - Vilstal)? Zprávy odměním.
237. **Kavka Jan**. Jaké bylo příjmení Jana Kavky (případně Kavkovce), kterého císař Rudolf povýšil do stavu šlechtického s příjímím z Kavkovic a který zemřel jako hejtman panství Libochovického dne 21. května 1613? Mám dojem, že se jmenoval Jan Kaňka. V. Z.
238. **Kos, Kosik, Kosek**. Prosím o laskavé upozornění na případné vztahy různých větví v Čechách, zejména východních, k větvi moravské, usedlé kol Bystřice nad Pernštejnem. Odtud Šimon Kos byl r. 1621 přijat za měšťana Nového města pražského. J. K.
239. **Marek**. Kde a kdy se narodil Tomáš, který byl rychtářem v Ohařích u Kolína (v Ohařích?), zemřel tamtéž dle kat. far. úřadu v Žehuni 25. I. 1760 — 62letý? Kdo byli jeho rodiče a další předkové? Byl dvakrát ženat: I. manž. Anna N... zemřela 17. V. 1740 v Ohařích, 35letá (far. úř. Žehuň); II. manž. Ludmila Vlastníková z Ohař, dcera

Jiřího V. z Ohař, zemř. 7. I. 1781 v Ohařích, 60letá (far. úř. Žehuň), oddací list Žehuň 24. VII. 1740. Matriky žehuňské jen od r. 1722 až 1786. Rod byl asi trvale usedlý v Ohařích a zápisy před rokem 1722 musí býti buď v Kolíně (děkanství od r. 1622) nebo Starém Kolíně (fara 1681), Ovčárech. Snad též Veltruby p. Kolín, Sány p. loco, Nová Ves p. Kolín, případně Křechoř p. Kolín. Odkud pochází rod Marků v Ohařích a jaký jest původ tohoto příjmení? Výlohy hradím. J. M.

240. **Novák.** Jaká jsou data narození, oddání a úmrtí Pavla, chalupníka z Ohař čp. 47, okres Kolín (narozen asi 1775), jeho manž. Kateřiny, dcery Václava Adamce z Ohař, a matky Kateřiny Fialové a jména a data jeho a jejich rodičů a prarodičů? J. M.
241. **Ládra.** Kdy se narodil Václav, domkář z Ohař u Kolína (asi 1730), kdo byla jeho manželka, jaká jsou data a jaká jména a data jejich rodičů a prarodičů? J. M.
242. **Mikšovský.** Jaká jsou křestní, oddací a úmrtní data Jana, chalupníka z Opočnice č. 68 (Ř. kat. f. úř. Vrbice), narozen asi 1805, jeho manželky Kateřiny, dcery Jiřího Jiránka, chalupníka z Opočnice, a matky Kateřiny, roz. Urbánkové z Opočnice. Jaká jsou jména a data jejich rodičů a prarodičů? J. M.
243. **Petráček Jan**, nar. před r. 1586, přišel do Prahy 1586, předložil zde zachovací a vejhostní list města Skutče. Kde se narodil a kdo byli jeho rodiče? A. P.
244. **Raška Jan** (Raschka, Raska), nar. asi 1765/66, neznámo kde, byl sládkem na panstvích hrab. Kaunice v Slavkově, Moravských Prusech u Vyškova, v r. 1830 v Domášově u Brna a zemřel v Křišanově u Val. Meziříčí v r. 1829. Hledám místo jeho narození. Výlohy hradím. A. J.
245. **Vohanka** (Vohánka). Prosím o laskavé sdělení, kde se toto jméno vyskytuje v minulosti i v přítomnosti. Odkud se přistěhoval Matěj Vohanka do Týnce n./Labem, okres Kolín, kolem roku 1770?

Odpovědi:

3. **Kamaryt.** František Kříž, pekař v Pertolticích, přihlásil r. 1809 u cechu za učně Václava Kamaryty (K. Klapka, Cechovní památky obce Vlastějovic). O. F.
8. **Řehák Frant.,** nar. v Nedelištích r. 1812, učil r. 1865 v Hennemersdorfu u Jilemnice.
Řehák Josef, nar. v Smrkovicích r. 1799, učil r. 1865 v Ústí u St. Paky.
Řehák Jan, nar. r. 1800 v Nedelištích, učitel v Loučicích, zemřel 11. dubna 1864. H. R.
34. **Gerl** byl radou u okres. úřadu v Hostinném, pak ve Vrchlabí.
55. **Kočí.** Přednostou učtáren ministerstva zemědělství byl Rudolf Kočí, vrchní úč. řed. Zemřel snad před 2—3 lety ve věku as 60 let. Službu nastoupil u býv. c. k. místodržitelství.
85. **Mazaný a)** Ant. † 27. 12. 1844, učitel, Praha, * 1793, mž. Zuzana * 1811, r. Růžicková z Prahy, syn Josef * 13. 4. 1831, zlatnický, † 6. 6. 1853, Vincencie * 1830, † 17. 11. 1897, Marie 1833, Rozalie * 1834, Barbora 1838, Antonie 1842, Anna 1845.
b) Jan, Štědrovice, * 5. 5. 1872, bednář, 1901, 425 VIII s.
c) Matěj, krejčí z Lukavce, * 1826, † 28. 3. 1877, syn Arnošt 1858, Anna 1852, Marie 1854, Vincencie 1861. F. N.
98. **Francel.** V přítomné době žijí v Sychrově, p. p. Ledeč n. S.: v čp. 7 Jan Francel, rolník, a Jindřich Francel, rolník a mlynář, nar. cca 1899, má 2 děti; v čp. 11 František Francel, rolník, nar. cca 1884, 1 dítě nar. cca 1908. J. R.

105. **Hruškové** na usedlosti čp. 11 v Pístech, okres Roudnice, do začátku 19. stol.
106. **Kavka**. V soupise tolerovaných nekatolíků na panství rychmburském z 30. června 1784 jsou uváděni: V obci Pokříkov (s. o. Skuteč): v č. 26 František Kavka s manželkou Barborou a sestrou Terezií; v č. 27 vdova Kavková, syn Matěj, Dorota a Kateřina Kavková; v č. 54 Václav Kavka s manželkou Kateřinou, dcerou Kateřinou a sestrou Lidmilou. V obci Račice (nyní Radčice, s. o. Skuteč) v č. 26 František Kavka s manželkou Terezií.
 Ve výroční zprávě o náboženských blouznivech na témže panství v r. 1815 jest uváděn Na Ranně (nyní Raná, s. o. Hlinsko) v č. 30 domkář Jan Kavka.
 (JUDr. K. V. Adámek: Listiny k dějinám lidového hnutí náboženského na českém východě v XVIII. a XIX. věku, díl II., str. 61, 63 a 229.) J. R.
143. **Lev**. V knize „Paměti král. kom. města Čelakovic“ (Boh. Ferles, rukopis, archiv města Čelakovic) jest uváděn Jan Lev jako člen výboru občanské záložny v Čelakovicích v roce 1862. Roku 1864 byl jmenovaný podle téhož pramene zvolen do obecního zastupitelstva. J. R.
- Lev**. V Netolicích se narodil 26. X. 1839 Karel Lev, měšťan a pekařský mistr; jeho otec Josef a děd František byli rovněž pekaři v témže místě. Předek podle tradice přišel pryč ze Lhenice. O. F.
- Lev**. „Dvůr v Hořenicích (čís. 1), jenž patřil někdy Václavu Kosišovi staršímu, r. 1668 od Václava Kroupy koupil (i s místem řečeným Budín) uroz. pán Matyáš Rudolf Lev (s titulem Doctissimus dominus), jenž máje též při městě dům, býval radním zdejší. R. 1699 ujal dvůr syn Jiří, po něm r. 1742 Ignác Lev, který držel dvůr ten až do své smrti r. 1774.“ (Ant. Knapp: Paměti královského věnného města Jaroměře nad Labem, str. 174.) J. R.
150. **Polcar**. Jan Polzer, jhlavský měšťan, koupil společně s mistrem Proklem z Fiklu v r. 1530 od kláštera ve Žďáře na Moravě hamry Najdek a pustou tvrz se 2 rybníky, 3 loukami a lesem za 64 kopy grošů. J. R.
150. **Poltzer** Jan, střelec v bráně, narozený asi 1733 v Bodenstadtu, okr. Hranice na Moravě, bydlil 1770 v Praze I, na Uhelném trhu, čp. 269. F. N.
174. **Berka Adolf**, JUDr., nar. 15. 6. 1894 v Biskupicích, okr. Mor. Třebová, v železničních službách od roku 1919 až 1920, kdy dobrovolně vystoupil.
- František**, vrchní adjunkt drah, přednosta stanice v Leštině, nar. 10. 2. 1891 v Plzni.
- Josef**, inspektor drah, náměstek přednosty stanice v Moravské Ostravě, hlav. nádraží, nar. 16. 2. 1889 v Paskově, okr. Místek.
- Miloslav**, býv. důstojník z povolání, naposled vrch. insp. I. tř. drah u ředitelství drah v Praze, nar. 23. 8. 1892 v Nuslích.
- Václav**, vrchní adjunkt drah, stanice Vršovice-Nusle, nar. 10. 8. 1900 v Michli.
- Adolf**, staniční mistr-podúředník, stanice Plzenec, bratr B. Františka.
- Viktor**, staniční mistr, Paskov, bratr B. Josefa.
- Václav**, vrchní topič drah, otec B. Václava, vrch. adj.
- Bohumil**, pošt. úředník, Cerhovice, nar. 21. 6. 1894 v Rožmitále.
- Petr**, pošt. úředník, Praha p. ú. 72, nar. 22. 1. 1898 v Zásadě.
- Berková Klementa**, pošt. úř., Praha p. ú. 35, nar. 22. 11. 1899 v Plzni.
- Marie**, pošt. úř., Kroměříž, nar. 20. 5. 1904 v Hrabové. he.
174. **Berka**. V pozemkových (gruntovních) knihách našeho města přichází celá řada majitelů domů tohoto jména. Uvádím následovně:
 Před 1652 byl Jan B. majitelem domu Vlachovského (čp. 6).
 12. XII. 1690 koupil Adam B. dům Jakuba Ševce (čp. 12) a držel jej do roku 1695, potom se jej ujala macecha Ludmila po Janu Berkovi dle zápisu ze 17. XI. 1706. Po ní následoval syn Karel Berka,

1712—1754. Po tomto jeho syn Jan B. od 17. III. 1767. Ten byl v majetku až do 7. I. 1791.

14. I. 1722 držel dům Maříkovský (díl) Jan B., syn Adama B., s manželkou Johannou (čp. 21).

Díl domu Maříkovského (čp. 22) obdržel od Adama B. zeť jeho Jiří Krejčí, který si vzal dceru Adamovu Rosalii. 19. XII. 1773.

Díl domu Marečkovského (Kochtanovského) koupil Václav B. 25. I. 1763 a po něm držela tento grunt manželka Žofie od 22. II. 1782, která se 10. V. 1782 provdala za Josefa Dvořáka (čp. 28).

Dům Zuzany Makovcové (čp. 29) obdržel darem od Terezie Lauermanové Antonín Adam B. 20. VIII. 1813 s manželkou Annou. Po nich držel tento grunt jejich syn Matěj Berka od 8. III. 1828. Tento Matěj Berka byl mnohokrát purkmistrem v Libochovicích a narodil se 1. II. 1804. Zemřel 22. III. 1883. Pochován v Libochovicích.

Dům Maříkovský (čp. 20) držel Jan B. od 17. X. 1678, dále syn jeho Adam B. od 24. XI. 1700, který postoupil díl domu svému synu Janovi B. a zeti Jiřímu Krejčímu. Zbytek čísla obdržel syn Florián B., který toto číslo držel do roku 1735.

Dům Šimona Syrového (čp. 44) držel Jiří Berka od 1680 jako manžel pastorkyně Doroty Jiljího Pirknera.

II. díl domu Palatovského (čp. 52) vyzénil s Kateřinou Štětínovou Karel B. 25. VII. 1802 a držel toho domu do 1835.

Dům Zámečnicka-Malíkovský (čp. 65) koupil Matěj Berka 20. XI. 1627. Potom se domu ujal jeho zeť Jindřich Škornička 29. I. 1658.

Dům Tomáše Srba nebo Chmelaře (čp. 82) koupil v roce 1650, 6. 7. od obce Jan B., který jej vyměnil za čp. 6, t. j. za dům Vlachovský v roce 1652.

Dům Pelikána nebo Červenkovský (čp. 81) držel od 1. 3. 1695 Petr. B.

Domeček Barabášovský (čp. 122) drželi před rokem 1711 Václav a Marie-Mařimagdáléna B., kteří jej po roce 1673 dědili od Jiřího a Doroty B. Marie-Mařimagdáléna se v roce 1711 vdala za Jana Fialu.

V. Z.

Berka. 1. V panské kantině v kamenolomu v Požárech, p. p. Týnec nad Sázavou, obecní úřad Krhanice, p. p. tatáž, byl kantinským v roce 1917/18 Alois Berka. Po převratě si měl najmouti dvůr na Dubske, p. p. Čerčany u Prahy.

V lesním zařizovací úřadě v Brandýse n. L. jest zaměstnána úřednice pí Emilie Farská, jež se za svobodna jmenovala Berková. Pochází z okolí Reichenbergu.

J. A.

Berka. Ve zpovědním seznamu z r. 1651 (arch. min. vnitřní R 109/45 č. 69) mezi obyvateli v Táboře zapsán je také Frydřich Berka, švec, 47letý, s manželkou Dorotou, 40letou, oba katolíci.

H. R.

Berka. Z žijících Berků mohou udati: Berka Antonín, nar. 16. V. 1904 v Zlonicích, zaměstnán u fy „Siwo“ v Budyni n. O. Berka František, nar. 21. X. 1887 v Mnetěši, zaměstnán u fy „Ringhofer“, Roudnice n. L. Berka Jiří, nar. 11. VII. 1911 v Mnetěši, zaměstnán tamtéž. Berka Josef, nar. 16. I. 1891 v Mnetěši, zaměstnán tamtéž.

Berka, mistr truhlářský v Plavě, p. Kamenný Újezd u Budějovic v Jižních Čechách, žije tam snad dosud a býval též starostou. Několik Berků (ponejvíce truhlářů) žije v Budějovicích v Již. Č.; jejich adresy možno zjistit u okres. nemoc. pojišťovny.

174. **Berkové.** „Pražský adresář 1937—1938“, strana 64. Jméno „Berka“ vyskytuje se 124 ×, „Berková“ 58 ×.

„Záloženský kalendář 1942“ uvádí: K. Berka, místopředseda Občanské záložny v Hodoníně; V. Berka, předseda ředitelství Městské spořitelny v Hořovicích; Em. Berka, prokurista Městské spořitelny, Mnichovo Hradiště; V. Berka, disponent Občanské záložny v Praze-Michli, Tábořská 114.

„Kulturní adresář 1936“ uvádí: MUDr. František Berka, ř. prof.

- soud. lékařství Masaryk. univ., Brno, lékař. fakulta; narozen 22. IX. 1876, choť: Olga, děti: Olga, Vladimír.
„Politický okres Poděbradský“ 1938 uvádí: Alois Berka, berní adjunkt, Poděbrady, berní úřad. M. J.
178. **Petrtyl** V. Třemošnici, pošta Ronov n. Doubravou, v okresu čáslavském, žije vdova (její křestní jméno neznám) po zemřelém p. Petrtylovi, bývalém starostovi obce. B. S.
- Petrtyl** August, narozen 7. 7. 1867 v Bystrici u Jičína. Malíř a grafik v Americe, kamž již r. 1868 odjel s rodiči. (Roubal-Rytíř: Vademecum, 176). F. N.
179. **Schmid Anton**. Jméno velmi rozšířené na Radnicku. V tamější matrice je zapsáno narození Antonína Schmida, 19. VIII. 1746 ve Lhotě, otec Vít, matka Magdalena. Schmidové zde byli ponejvíce pastýři a malými zemědělci. V. O.
181. **Baar Hugo**, německý malíř, narozený 3. 3. 1873 v Novém Jičíně na Moravě. F. N.
- Benda** Břetislav, č. sochař, narozený 28. 3. 1897 v Lišnici u Tábora. F. N.
- Kozina** Bohumil, č. malíř a grafik, nar. 27. 11. 1881 v Kaňku u Kutné Hory. F. N.
- Benda** Štěpán, 1550, svobodník ve vsi Studenci u Jilemnice. F. N.
- Kozina** Václav a po něm Jiřík, 1552—1615, svobodníci v Horních Černůtkách (pošta Cerekvice u Hořic). — Jan, 1655, svobodník, tamže. Říha, 1550, svobodník, ve vsi Pohorí v kraji Prachenském. F. N.
- Benda** Matěj z Borotína koupil roku 1836 dům v Táboře čp. 345—346 od Františka Hrubše za 1940 zl. vid. m. a postoupil jej roku 1842 dceři Marii a jejímu manželovi Josefu Jelínkovi.
- Sladký**, rodina asi soukenická, žila v XVI. století v Táboře.
- Benda**. V dobách mariatereziánských žily rody toho jména v Kloboukách v rakovnickém kraji, v Žichovicích, v Počernicích a v Čelakovicích. Srovnej Popis ob. hl. m. Prahy 1770, I.
- Hana**. Byli v Hrádku u Sušice (Zara Zbynice). — U Hanových, samota u Košetec na Dolnokralovicku.
- Jirovec**. Nalžovy, p. Stříbrné Hory, s. o. Plánice.
- U Bendů, Schaufler, obec Johannesthal, pošta Brloh, s. o. Kalsching. F. N.
181. R. 1777 byl učitelem v Hamru u Veselí n. Luž. **Josef Benda**. — Rod Bendů žije od 16. stol. v Třeboni. 9. 2. 1852 oddán byl v Lomci **Josef Jirovec**, vulgo Jira, syn Jakuba Jirovce, podruha v Hrbově, s Marií, dcerou Tomáše Michalce, chalupníka v Bohonicích. Příjmení **Selner** vyskytuje se hojně v okolí Vimperka (Winterberg).
181. **Prášil**. Vládní rada **Prášil**, zvěrolékař, as 59letý, slouží v odd. V-3 zemského úřadu v Praze III, Malostranské nám. — V Budějovicích, Südgasse 468 žije **Mizzi Prášil**. Její otec byl „Wenzel Prášil, Konzistorialrat a. h., Domänendirektor i. R. etc. etc.“, welcher Freitag, den 17. Oktober 1930 in seinem 78. Lebensjahre sanft entschlafen ist.“ Kdysi bylo v novinách, že předkové byli **Prášilové**.
- Prášil** Jan, studující (lékařství?), syn měšťana z Domažlic, bydlil r. 1770 v Praze na Starém Městě, čp. 513. F. N.
183. **Doucha** Ant. * 21. 7. 1873, Horalec u N. Brodu, Josefa * 1822, Protivín u Písku, Václ. Kupec * 18. 2. 1835, Protivín. F. N.
186. **Flanderka**, řezník, v letech 1896 v Bělé pod Bezd' a snad dosud.
186. **Flandera** Václ. * 1835, Dvoretice p. Blatná, sluha pošt., Bedř. 12. 6. 49., Hradec Král., Fr. 1856, Sezemice Mn. Hradiště, Václ. 1833, Jan 1856 (Če) Čiželice o. Mělník, Jaroslav 1877, ak. mal., Sovenice, M. Hradiště, Josef 1843, Žitnovos, Ml. Boleslav. F. H.
187. **Gallas** Josef, sochař v Hranicích na Moravě kolem r. 1770. František, nar. 12. 11. 1723 v Hranicích, sochař, syn lékaře, malíře a spisovatele Vavřince G. F. N.

188. **Grünseisen** Titus * 1804, přísl. Praha, † 31. 12. 1862, 1870, 186 - I, 1881, Marie * 1799, roz. Budočová. Obširný rozrod Grünseisen jest uložen v archivu Rodopisné společnosti. F. N.
189. **Háček**, Sazená u Velvar (p. o. Kralupy n. Vltavou), Zara, Chrzín. F. N.
191. **Hanuš**. Rod se vyskytoval též v Černilově na Královéhradecku. F. N.
192. **Horáček**. Bakov, Čáslav. F. N.
192. **Horáček**. Sestra mého děda byla Antonia provd. Horáčková, nar. 11. 7. 1825 v Počátkách. Potomstvo snad v Trhových Svinech. Jméno i osoby pamatují v Telči též. U zemského úřadu byl úč. tajemník Jaroslav Horáček; působil též v Rakovníku, Kralovicích (u Plzně).
192. **Horáček** Jiřík, manžel Alžběty, dcery Tikalovy, pekařky, připomíná se koncem XVI. století v Táboře. Jeho syn Pavel soudí se roku 1601 s otčímem Václavem Cypriánem Hořeplnickým o dům a jiný statek po nebožce matce Alžbětě. Zemřel roku 1640 asi bez dědiců.
194. **Jihlavec** Fr. * 1876, c. k. šikovatel, mž. Gabriela 1882, Zelenková, Borovice o. M. Hradiště. F. H.
195. V městském archivu v Soběslavi jest zpráva z r. 1616 o úmrtí Zdeňka Lva, bratra Jana Kryštofa Kavky z Říčan a na Roudné. — Selský rod Kavků vyskytuje se od 17. stol. a snad ještě dříve v Čerazi u Soběslavě.
196. **Komorous**. Záznamy o sňatku Matějově dlužno hledati v matrikách fary v Bleiswedel, p. Auscha b. Leitmeritz.
196. **Anna** 1848, D. Lukavice, h. Přestice, Bohusl. 1881, Nechanice u Blovic, p. o. Plzeň, Ed. 1891, Vlčice p. o. Plzeň, Marie * 1823, Jos. Ad. MUDr., Březnice, Blatná, Kat. 6. 3. 40 Nechanice. F. N.
196. **Kavkové ze Slavětína**. Tazatel neuvádí, o který Slavětín se mu jedná. Jedná-li se o městys Slavětín u Loun, jsou rody slavětínské popsány farářem F. Štědrým, který také vydal tiskem Dějiny Slavětína. Jeho archiv byl po jeho smrti uložen v některém klášteře v Praze, v kterém, sdělil bych žadateli, jde-li o tento Slavětín. Kavkové z Kavkovic byli jeden čas v Libochovicích. Jan Kavka z K. zemřel 21. května 1613 a jeho náhrobník jest při kostele v Libochovicích, byl hejtmánem panství Lib. V. Z.
197. **Kormunda** Ferd., 30. 5. 67, Sv. Jan, Milevsko, Sedlč. 59 Rosalie, Fr. Nedrahovice 56, Sedlč., Fr. 1872, Hrádek, Blatná, Jos. 1853, Selčany, Josefa 71, Vys. Chlumeč, Sedlč., 66 Vojtěch, Mar. 64, Kosobudy, Sedlč., 44 Zadní Chlum, Sedlč., Václ. 65, Dolní Láz, Příbram. F. N.
198. **Koumar**. Roku 1524 prodala Marta Koumarka s volí pana purkmistra a pánův dům svůj v Táboře, řečený Koumarovský, vedle Kučerovic domu Matějovi Kučerovi za 250 kop.
199. **Kratochvíle** — jméno znamená člověka, který druhým „krátil chvíli“, hlavně asi hudbou. V Ostrovci na panství zbirožském byl r. 1651 muzikant Jan Procházka, jindy jmenovaný jako Jan (Hans) Hudec, ale v berní rule r. 1654 jako Jan Kratochvíle. V. O.
199. Příjmení **Kratochvíl**, **Kratochvíle** vyskytuje se od 17. stol. hojně na Soběslavsku; byli to ponejvíce kováři.
199. **Kratochvíle**. Pavel Kratochvíl, truhlář, koupil roku 1579 dům Šafránkovský v Táboře za 340 kop. Rodina se připomíná v Táboře ještě v XIX. století.
200. **Kšár** 1847, Vel. Babice (Č. Brod). F. H.
201. **Liebenauer** Arnošt, současný wienský malíř, rodem z Moravy. F. N.
203. **Nedvěd** Jan, majit. cihelny v Hosíně č. 49 (Chňava) u Hluboké n. Vlt.
205. **Omes**. Příjmení vzniklo z německého obecného jména „die Ameis(e)“ = mravenec.
207. **Radimský** Jan * 1816, † 1870 v Praze I, čp. 1010, Anna * 1818, † 1870 v Praze I, čp. 325, Václ. 1840, ml. v Kol., 1842 Eduard Kupec, 1846 Jan, c. k. nadporučík, Kateř. 1845, Albína 1851, † 27. 7. 1860. F. N.

209. **Růžička**. 1. Grunt Jana Křečka ve Zdicích, vsi patřící k panství Točnickému, komornímu, převzal po vystřídání několika držitelů r. 1681 **Martin Hudec**, jinak **Růžička**, od Kateřiny, vdovy Ondřeje Hladkého, jenž r. 1680 i se všemi čtyřmi dětmi morní nakažlivostí ze světa sešel. **Martin Růžička**, kolář, přejal grunt za 35 kop. R. 1705 odevzdal jej již svému zeti, Martinu Hříbalovi. — 2. Grunt Jana Loukoty v Chodouni u Zdic, téhož komorního panství, převzal r. 1671 **Jan Růžička**, švagr Víta, syna předešlého držitele Víta Špitála. Trhová suma činila 18 kop za tuto chalupu. **Růžička** byl řemesla mandlířského, za ženu měl Annu, Víta Špitála (staršího) dceru. K placení vejrunků při soudu konaném koncem r. 1680 se nedostavil. R. 1681 je chalupa pustá. 1687 převzal ji nový hospodář, Václav Holeček, při jehož zápisu se praví: „... od Jana Růžičky, který košařství a toulek se přichytil ... za summu 10 kop míš.“ — Pramenem k oběma zprávám byla mi kniha purgkrechtní panství Točnického, uložená v archivu země České pod č. 195 — okres Hořovice. Jméno patří k jmenům vzácnějším, ale netvrdím, že se víckrát v knize obsahující r. 1655 až 1730 nevyskytuje. Blíže jsem si jména nevšímal, ale souvislost s **Růžičky** v Málkově, jež jsem minule sdělil, není vyloučena, vždyť jde o sousedící místa (Zdice, Chodoun, Málkov, Želkovice). K. S.
209. **Růžička**. Dům „U Růžičků“ ve Stríbrce, p. Stráž nad Nežárkou. F. N.
209. **Růžička**. Koncem XVIII. a začátkem XIX. století žil v Průhonicích čp. 31 nadrybný Jan Růžička se svou manželkou Terezií, dcerou Václava Kocourka, sedláka z Oujezdce, a Kateřiny Baštové (Beštové?) z Průhonic.
- Manželům Janu a Terezii Růžičkovým narodil se roku 1818 (31. srpna, čís. matr. II/395) syn Jan, později nadrybný v Průhonicích. (Pravděpodobně vzešlo z tohoto manželství více dětí. Není mi však o nich nic známo.)
- Syn Jan R. oženil se s Marií Doskočilovou, nar. 26. II. 1825 v Doubravici čp. 29, dcerou Josefa Doskočila, sedláka v Doubravici, a Anny Martínkové z Dnespek (Nespek?). Kolik měli dětí, mi není známo. Určitě však syna, který byl později mistrem pokrývačským v Průhonicích a dceru Annu, narozenou 17. IV. 1856 v Průhonicích čp. 31 (IV 235 matr. nar.), která se provdala za Josefa Selixe z Průhonic. F. S.
209. **Růžička** jest časté jméno, okresní hejtman Praha-venkov Jih, Dr. Jos. Růžička, v min. hospodářství MVD. Růžička, v Kaklině před 10 lety byl autodopravce Růžička, snad ul. Prokopova 6, pomocníci v domácnosti jsem měl Boženu Růžičkovou.
209. 13. XII. 1732 propuštěn byl do Soběslavě Matěj **Růžička**, syn Ondřeje Růžičky z Obory u Netolic. J. L.
210. **Strážková**. Ant. Strážka, syn m. a obch. ze Sušice, byl r. 1770 učitelem v Praze I, čp. 192. Strážkové byli ve Vrchlabí. Strážkamühle jest u Gibacht, pošta Kladrau bei Mies. F. N.
211. **Rod Šlajstů** se vyskytuje také v Dobřanech u Plzně. Příslušníci rodu jsou německé národnosti a pocházejí z Dolní Lukavice u Přeštice, kde se dodnes říká v jednom stavení „U Šlajstů“. K. R.
211. **Schleisz** ve Škvorci u Č. Brodu. F. N.
211. **Šlajs**. V přítomné době žijí v Kolovči u Domažlic následující:
 Anežka Šlajsová, čp. 107, maloročnice, vdova, nar. cca 1885;
 František Šlajs, čp. 53, maloročnick a obuvník, nar. cca 1891, má 5 dětí, nar. cca 1922, 1926, 1928, 1929 a 1936;
 Josef Šlajs, čp. 140, maloročnick a dělník, nar. cca 1879, má 1 dítě;
 Karel Šlajs, čp. 212, rolník, nar. cca 1909, má 1 dítě, nar. cca 1940.
 J. R.
213. **Turyna**, Jankovice, Pard., Čeněk 27. 11. 1865, Poběžovice, Fr. Choltice, Josef Brloch, o. Časl., * 1856. F. N.
213. **Turyna**. Fara u P. Marie Vítězné, Praha III, má následující záznamy:
 Roku 1646. 2. Aprilis, bapt. Franciscus, Pater Adami Turinski et. Su-

sana corup. errat M. domini Franciscus Carolus de Sternberg, coruator M. Anna Maria de Lobkowitz natce de Sternberg-corup. alter. Jaás Balla Reimund. 1648. 18. Juni, Baptis. Ursula Ludmilla d. Anni Turinský et Susana corup. m. dr. dr. Ludmilla Benina de Sternberg et Maria Kaffkin.

1649. 7. Septembris Baptis, Joannes Wenzeslay - Adami Turinsky, mater Susana corup. Bernhrad von Bleystein corup Joannes Bapo Reimond.

1651. 5. Septembris Joannes Turenský.

1652. 18. Februarii Rudolf Turinský.

1654. 26. Dezembris Ewa Turinský.

1793. 4. Juni Ludmila, dcera Marie Anny Thürin. Praha III-429. Praha III-459. Datum naroz. 23. října 1829, datum křtu 25. října 1829. Jméno dítěte: Josephus Adalbertus Wenceslaus. Otec: Turin Wenzel, bürgerlich. Handelsmann, gebürtig aus Pardubitz, ehelich Sohn der † Turin Wenzel, Handelsmann und der Mutter Anna N... Matka: Regina, gebürtig aus Wlašim, ehelich Tochter † der Gurtler Franz und der Mutter Veronica Dědiňak.

Praha III-432. Datum narození 26. srpna 1847, křtu 29. srpna 1847. Jméno dítěte: Mathias Franziskus Slaph. Otec: Turina Franz, Zuckerfabrikant, gebürtig aus Poběžetitz (správně Poběžovice). C. 26. bei Choltitz, ehelich Sohn der † Martin Turina und der Mutter Dorothea Stojiči aus Choltiz. Matka: Mianek Maria, gebürtig in Neudorf, Kreis Chanowitz, ehel. Tochter der Jakob Mianek aus Neudorf und der Mutter Maria N.

Praha III-390. Datum narození 16. ledna 1821, křtu 18. ledna 1821. Franz Xaver. Otec: Johann Turinsky, Schneidermeister, ehel. Sohn der Ignatz Turinsky, Schneidermeister und der Mutter Anna N. gebürtig aus Prag. Matka: Theresie Peringer, ehel. Tochter der Johann Peringer, Schneidermeister und der Mutter Anna N. gebürtig aus Prag.

Oddavky: 9. IX. 1811 Turinský Johann a Schwartz Theresie; 26. XI. 1827 Turinský Wenzel a Dunker Barbara; 3. XI. 1839 Turina Josef a Menzl Marie Anna; 24. VIII. 1869 Turinek(ský) Josef a Sokol Josepha.

Úmrtí: 17. srpna 1898 † Turinský Antonín, 28. listopadu 1928 † Turinská Amalie.

Sourozenci: V Praze žije ještě Zdeněk Turina, Praha-Nusle-Údolí. * 1890 v Praze II. Smíchov-Pekařovo nábřeží č. 15. Demetr Turina. V Brně Marie Lázníčková, roz. Turinová, choť řed. Státního knihoskladu v Brně. Pokusím se sehnati data těchto sourozenců, pak bych vám to dodatečně zaslal. Výpisy tyto jsou všechny z fary u P. Marie Vítězné. B. K.

213. **Turinský**, v XVIII. st. měšťanský rod ve Znojmě, v Praze a jinde. F. N.

213. **Turyna**. V Soběslavi se narodil 29. března 1876 Ladislav Turýn, syn Františka Turýna, sametáře v Soběslavi, a jeho manželky Rosalie, roz. Perkousové. 25. května 1880 se narodil tamtéž z týchž rodičů syn Rudolf Turýn. J. L.

214. **Urban**. Dcera Jiřího Urbana, šafáře z Nebovid, Dorota, naroz. 10. 4. 1770 v Pečkách (fara Nebovidy), byla provdána (asi co II. manželka) za Wáclawa Peřinu, polního mistra na dvoře „Ostrově“ Zásmuckém a vzešlo z toho manželství od r. 1792—1814 čtrnáct dětí (7 hochů a 7 dcer). Dorota zemř. 1. 5. 1822 v Maloticích. Data a místo tohoto sňatku nejsou mi dosud známa a hledám je. Nebovidy to však nejsou. F. P.

215. **Křesadlo**. R. 1671 jmenuje se ve Zbiroze pekař Jan Křesadlo. V. O.

215. **Křesadlo**. V „purgrečtní knize panství JMCské Zbirovského“ z r. 1655, která jest uložena v archivu země České mezi pozemkovými knihami okresu Zbiroh pod č. 69, je na Fol. 79/168 v městysu Zbiroze

- uveden Šalomoun Křesadlo. R. 1696 ujal ten grunt po smrti „Tomáše Křesadly a Barbory, manželky jeho“ ... „Šalomoun Křesadlo, nejstarší syn řemesla pekařského“. Děti Tomáše K.: Šalomoun, držitel gruntu, Kateřina, provd. Razimová, Marjána, Lidmila, Dorota, Matěj, Jan, 1716 zapsáno, že na vojně umřel, Jakub, 1709 dal se na vojnu. K. S.
215. **Křesadlo.** V Manětíně žije vdova po obchodníku, má 2 dcery a syna Karla, jenž je úředníkem okresního úřadu, bohužel, nevím kterého. Adresu by vám jeho matka jistě označila. Váš dotaz by jistě vyřídil. Případně se odvolejte na přímluvu jeho plzeňského spoluzáka Antonína Kouby z Kralovic. K. S.
215. **Křesadlo Karel**, aktuár adjunkt v Slaném, člen Okres. osvětového sboru tamtéž. K.
- Křesadlo Václav**, řezník v Bruch b. Brűx, zemřel 66letý v těchto dnech. K.
215. **Sieber — Syber — Zyber** vyskytuje se v letech 1580—1620 v Bukovici (Bukowitz) ve starých pozemkových knihách v Šilperku (Schildberg). **Girg Syber**, pololáník, r. 1667 v Deštné (Döschna bei Deutsch Brodek) na Moravě. K. L.
215. **Zibr Vojtěch** hospodaří v Doxanech. G.
216. **Láska Filip** * Chlen. 1820, učil r. 1853 v Sopotnici, šk. okr. Kostelec n. Orli.
216. **Láska.** R. 1651 uveden je v seznamu poddaných ve Zbiroze Václav Láska, řezník, 62 let, s manželkou Dorotou 52 let a dcerou Justinou, 14 let. Statek Lázsko u Příbramě držel do r. 1650 Jan Chanovský z Dlouhé vsi, po něm asi tři roky Jan Kolenec z Kolna, hejtman zbirovský. (Dopisy Jana Kolence z Kolna.) V. O.
217. **Horčička.** Ve Studenci v Krkonoších velmi pravděpodobně žije ještě majitel pekařského závodu, (myslím Antonín?) H., jeho bratr Václav je znám v lyžařských kruzích, byl prokuristou či ředitelem fy Sochor ve Dvoře Král., poslední dobou žil v Praze. K. S.
219. **Cenefels.** Jméno toto vyskytuje se často v Domažlicích a okolí. Také starší měšťanský rod tohoto jména jest zde usedlý. P.
220. **Dejmek.** Rod připomínaný už 1604 v Libštátě, Košťálově, Svojkou. Dnes tam usedlý a rozvětvený. H. R.
- „Mistr František Boh. Zvěřina, jeho život, rodopis a umělecká tvorba“.**
Pro toto chystané dílo žádám všechny jeho ctitele, kteří jej osobně znali nebo ze spolehlivých míst o něm vyprávěti slyšeli, aby o něm napsali paměti a zaslali je na adresu: Ed. Zvěřina, ředitel berního úřadu v Konici u Prostějova. Výlohy hradím.
- JUC. Ad. Petule, Praha VIII-1915, sleduje rody:** Petule, Jablonka (všude), Šrámek, Šmolík (Spálenopoříčko a Blovice), Bauc, Brotán, Celestýn, Formánek, Kacerovský, Kronforst, Mayerhofer, Osvald, Polák, Trunda, Urban, Zima (Klatovsko-Pošumaví), Bělohradský (Domažlice), Kastner (Přesticko), Žaloudek (Plzeňsko-Rožmitál), Zdráhal (Blatná), Stránský, Dražan (Rožmitál, Padrť, Nesvačily) a j. Vítá zprávy o těchto rodech.

POVOLÁNÍ „FIBIALIFEN“. V Rodopiscově latinsko-českém slovníčku výraz schází, podle italského soudilo by se na povolání pasířské. Žádáme čtenáře o další sdělení.

Vydává Rodopisná společnost v Praze II, Těšnov 65. Tel. 60-241, 64-741. — Šekový účet Pošt. spořitelny v Praze č. 90.686. — Odpovědný redaktor Jan Petr. — Vytiskly Grafické závody Pour a spol. v Praze I, Waldhauserova 17. Telefon 627-51-52. — Užívání novinových známek povoleno řed. pošt v Praze, čj. 77037/IIIa 1940. Dohlédací poštovní úřad Praha 6.